



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

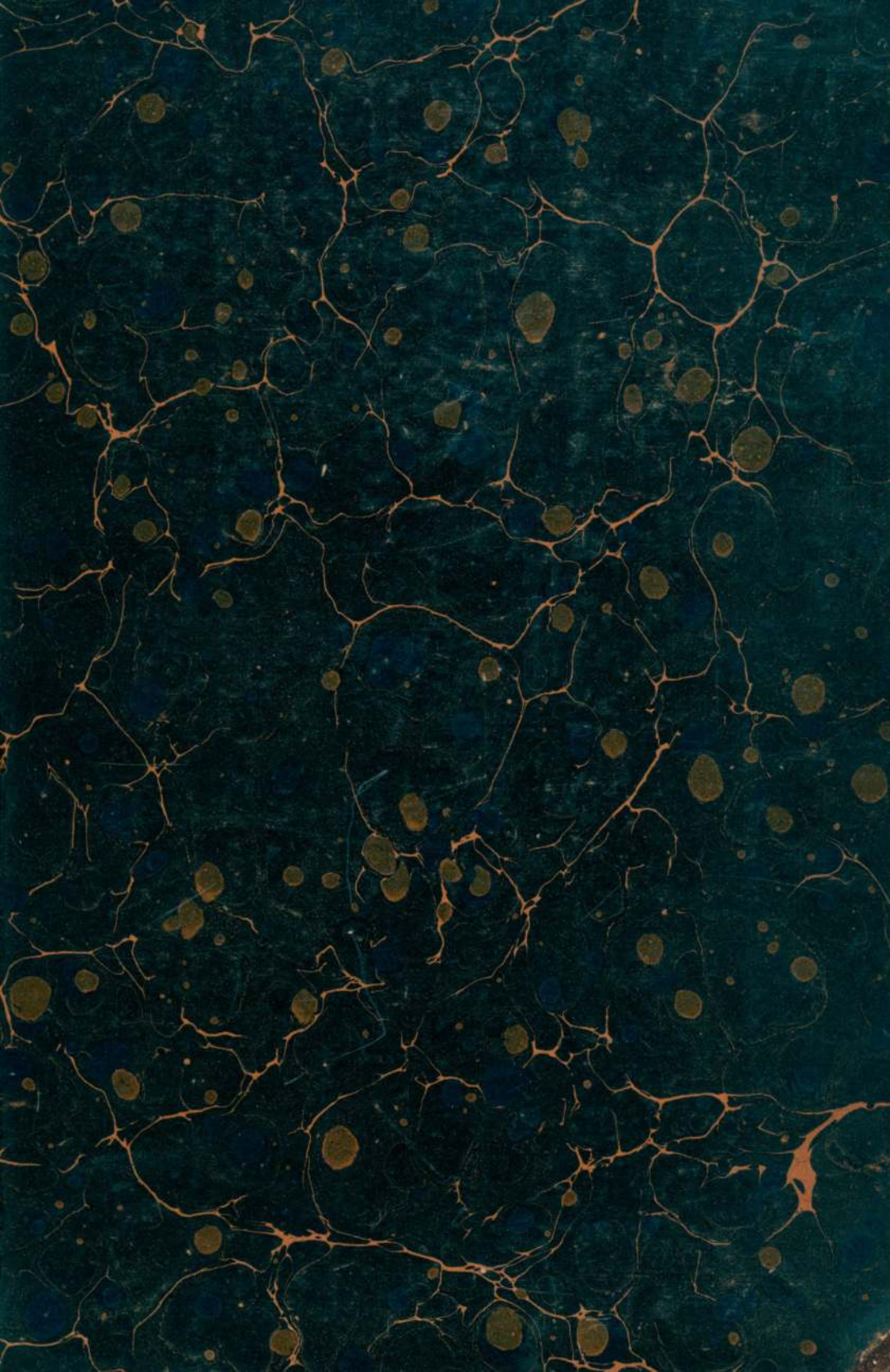
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



WESTYE EGEBERGS SLÆGT

WESTYE EGEBERGS SLÆGT

GENEALOGISKE OG PERSONAL-
HISTORISKE EFTERRETNINGER

SAMLEDE AF

E. A. THOMLE
ARKIVAR

MED 2 PORTRÆTTER

TRYKT SOM MANUSKRIFT



KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNER A/s

1910

FORTALE.

Nærværende Optegnelser ere samlede efter Anmodning af Grosserer Einar Egeberg. Da Consul Westye Egebergs Legat bestemmer, at samtlige fra hans Sødskende nedstammende Personer have Adgang til Legatet, er ogsaa Spindeliniien forsaavidt medtaget.

E. A. Thomle.



Familien **Egeberg** skriver sig fra Danmark, hvor Stamfaderen *Hans Kobberø* (eller *Knaberø*) var Degn i Landsbyen *Eegberg* paa Sjælland. Han var gift med *Ester Westidatter* (Datter af *Westi Michelssøn*) og deres Søn **Westi Hanssøn Egeberg** (eller *Eegberg*)¹, der var født i Novbr. 1697 i Eegberg, tog sit Familienavn efter sit Fødested. Han blev Student fra Holbæks Latinskole i 1714 (ikke 1715) og blev 14 Juli s. A. immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han 1 Juli 1716 tog Baccalaurgraden, den første philosophiske Grad ved Universitetet, hvilket viste, at han agtede at studere Theologi. Den theologiske Embedsexamen tog han derefter 10 Juni 1721 med Karakteren *haud. illaud.* Som Student var han Huslærer hos Sogneprest Aarbye i Vallekilde paa Sjælland og med dennes Datter blev han allerede gift som Student. Han var senere først Huslærer i Seierslev paa Fyen og derpaa dansk Skolemester eller „Skoleholder“, som det kaldtes, i Kallundborg. Omkring 1723 blev han personel Kapellan til St. Petri Kirke i Slagelse. Til denne By ankom Fredrik IV. engang en Lørdag Aften og besluttede næste Dag at bivaane Gudstjenesten her. Sognepresten angrebes af en panisk Skræk og lagde sig syg, hvorved Kapellannen sattes i den Nødvendighed at maatte paatage sig hans Forretninger. Han maatte anvende hele Natten til at udarbejde en Høimesseprædiken, som han derefter holdt til Kongens fulde Tilfredshed. Efter endt Gudstjeneste lod Kongen Egeberg kalde til sig og lovede ham det første ledige Prestekald, han søgte. Ifølge dette Løfte blev han ogsaa 16 April 1729 Sogneprest til Lysbild paa Als. Det heder at Egeberg først udnævntes til et Kald i Norge, men byttede med Hr. Thomas Christenssøn Hee, der var bleven

¹ En Søster af ham var aabenbart den Inger Hansdatter „Egeberg“, der var Fadder ved Sønnen Hans Henriks Daab i 1723.

udnævnt til Sogneprest til Lysabild. Udnævnt til Sogneprest i Norge kan han dog neppe have været. Men forøvrigt har Sagen vist sin Rigtighed. Thi i det endnu bevarede Concept til hans Kaldsbrev som Sogneprest til Lysabild, er Navnet Westi Egeberg anbragt som en Retelse i Margen af det i selve Brevets Text skrevne, men senere overstregne Navn Thomas Christenssøn Hee. Og i Gratia!protokollen findes Westi Egebergs Navn ikke anført blandt de 24 Ansøgere til Lysabild, medens Thomas Hee er opført som No. 2, og i Randen findes følgende 2 kongelige Resolutioner: „Vi bevilge allernaadigst at Thomas Christenssøn Hee dette vacante Sognepresteembede til Lysabild Menighed paa Alsen maa confereres“ og videre: „Vi have siden forandret vores allernaadigste Tanker derhen, at Capellanen i Slagelse Hr. Westy Egeberg dette vacante Lysappell Kald skal confereres.“ — I sin lange, næsten 50 aarige Embedstid var han baade elsket og frygtet af Menigheden og uagtet han paa sine Børn opoffrede betydelige Summer, efterlod han sig dog en Formue paa over 4000 Rdl. Han var en Hader af al Overdaadighed. Hans Børn og Venner havde saaledes ved deres Overtalelser formaet ham til at bestemme 100 Rdl. for at høitideligholde sit Guldbryllup. Men ved nøiere Overveielse tog han sit Løfte tilbage og anvendte istedet Summen til at skaffe 10 af sine Børnebørn Optagelse som Interessenter i det den 13 Marts 1775 oprettede Livrenteselskab. Et Bevis paa hans Tarvelighed afgiver ogsaa følgende Tildragelse. Den unge Prest Brolund paa Kekenes, Egebergs senere Svigersøn, kom i Strid med sin Formand om et Værelse i Prestegaarden. Sagen skulde afgjøres ved en Provsteret, af hvilken Egeberg var Medlem. Da Brolund bl. A. her ytrede, at han hellere end at savne et tæt og varmt Værelse, vilde nøies med en Ret mindre Mad til Middag, svarede Egeberg fortrydelig: „Jeg gider, sandt for Gud, ikke høre saadan dum Snak; skulde jeg nøies med en Ret mindre til Middag, fik jeg de fleste Middage ingen Mad.“ Han døde i Lysabild 16 September 1778 i en Alder af 81 Aar.

Gift (uden Tvivl i Kallundborg)¹ 1718 med *Valborg Aarbye*, født i Wallekilde 30 Oktober 1699, † i Lysabild 1 September 1779, Datter af Sogneprest til Wallekilde Hr. Mogens Jesperssøn Aarbye. (6 Børn).

¹ Kallundborg Kirkebog for denne Tid mangler.

a 1. **Martin Egeberg**, født i Kallundborg 1718, † i Lysabild 14 April 1780 i en Alder af 62 Aar. Han blev født nogle Uger før Faderens Vielse, hvorfor denne ogsaa 23 December 1720 fik kgl. Bevilling til desuagtet at komme til geistligt Embede, hvor og naar det lovlige kunde, naar han først havde bevist, at han ellers havde forholdt sig skikkelig og vel og naar han efter sine Midler og Leilighed samt Biskopens Billigsigelse havde erlagt noget til nærmeste Hospital. Han blev Student fra den latinske Skole i Sønderborg 1739 og blev immatriculeret ved Københavns Universitet 18 December s. A. samt theologisk Kandidat med Karakter haud. illaud. 18 Februar 1744. I 1748 blev han personel Kapellan hos sin Fader i Lysabild, ordineredes 9 August s. A. og blev 17 Januar 1749 adjungeret og succederende Sogneprest i Lysabild, hvilket Kald han derefter tiltraadte ved Faderens Død. Han var et godmodigt Menneske, med manglede Faderens Aand.

Gift (paa Graasten?) 1750 med **Fredrikke Hahnefeldt**, † i Sønderborg paa Als 31 Marts 1784, Datter af Amtsforvalter paa Graasten paa Ærø Hahnefeldt. (8 Børn).

a 2. **Sophie Margrethe Egeberg**, døbt i Lysabild 13 April 1751, † i Kristiania 18 October 1825 (begravet 25 s. M.), 76 Aar gammel.

Gift i Lysabild 9 Februar 1776 med Skipper **Erik Ivøsen**, i Sønderborg, fra hvem hun blev skildt, da han blev dømt til Tugthusstraf for Tyveri. Hun levede siden hos Broderen i Kristiania.

b 2. **Sara Marie Egeberg**, døbt i Lysabild 19 September 1753, † i Kristiania 14 August 1825 (begr. 19 s. M.), i sit 72 Aar. Hun var syg i 21 Aar og blind i de sidste 11 Aar.

Gift i København 14 Mai 1784 med senere Toldkontrollør paa Tromsø **Niels Jacobsen**, døbt paa Fredrikshald 1 Sept. 1758, † paa Tromsø 29 Januar 1791, Søn af Jacob Nilssøn og Anne Andersdatter. Han var først i 13 Aar ansat ved Fredrikshalds Toldkammer, blev i 1779 Skriver i det norske Toldkontor i Generaltoldkammeret i København, var i 1784 Kopist der og blev senere Fuldmægtig sammesteds samt 13 Decbr. 1787 ud-

nævnt til Tolder i Tromsø, et Embede, der samme Dag blev oprettet i Anledning af Frigivelsen af Handelen paa Finmarken og Anlægget af Byen Tromsø. Da Jacobsen allerede efter kun 4 Aars Embedstid i 1791 afgik ved Døden, blev det ved kgl. Resol. af 4 Aug. 1792 bestemt, at Embedet indtil videre ikke skulde besættes.

- c 2. **Ida Amalie Egeberg**, døbt i Lysabild 11 Juni 1756, † i Kristiania 13 Sept. 1833, 77 Aar gl.

Gift i Danmark c. 1784 med Kontrollør og Overtoldbetjent paa Fredrikshald **Johan Henrik Behmann**, født i Vestre-Skjerpinge paa Fyen 1738, † i Kristiania 7 Juli 1814 (begr. 13 Juli s. A.), 76 Aar gl., Søn af Sogneprest til nedre Skjerpinge og Ulbølle paa Fyen Johan Jørgen (Henrikssøn) B. og 1ste Hustru Amalie Christiane (Christensdatter) Winterberg. Han conditionerede først hos adskillige Embedsmænd i Norge, og gjorde sig herunder bekjendt med de Forretninger, som udfordredes af en Justis- og og Regnskabsbetjent; var dernæst beskikket til Skriver og Assistent ved Landmaalingen i Danmark og da denne blev ophævet, var han ansat i Rentekammerets norske Revisionskontor og derefter Copist i det søndenfjeldske Stiftskontor. Den 16 Decbr. 1776 blev han fra 1 Januar det følgende Aar Kontrollør og Overtoldbetjent paa Fredrikshald og 3 Oktober 1781 udnævnt til Taxateur og Overtoldbetjent i Kristiania.

- d 2. **Fredrikke Egeberg**, døbt i Lysabild Fest. Mich. (o: 6 Oktober) 1757, † i Kjøbenhavn 8 Mai 1836.

Gift i Kjøbenhavn 14 Mai 1784 med Hr. **Christian Koch**, født paa Bockholm i Holsten 1750, † i Kjøbenhavn 2 Novbr. 1789, Søn af Arbeidsmand Søren R. og Christine Svendsdatter. Han var først Student i Tyskland, blev i 1778 Student ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han 9 Oktober 1779 tog theologisk Embedsexamen med Karakteren non. contem. Den 25 Oktober 1782 udnævntes han til Prest ved Citadellet paa Fredrikshavn i Kjøbenhavn, til hvilket Embede han blev ordineret 7 Febr. 1783. (1 Søn).



Wentje Egeberg.

e 2. **Valborg Cathrine Egeberg**, døbt i Lysabild 18 August 1761, † i Kjøbenhavn 13 Oktober 1800, 39 A. gl.

Gift med Skibsfører **Rehder**.

f 2. **Johanne (Hanne) Martine Egeberg**, døbt i Lysabild 1 Juni 1764, † i Næstved 24 Juli 1847, 83 A. gl.

Gift 1) med **Bernhard Preen Wellejus**, født i Herlufmagle paa Sjælland 9 Oktober 1761, † i Kjøbenhavn 1 Sept. 1814, 52 A. gl., Søn af Sogneprest til Herlufmagle, senere til Besser og Onsbjerg i Aarhus Stift Poul Thomsen W. og Louise Bech. Han blev Student, privat dimitteret, 1781 og theologisk Kandidat 27 Juni 1783 med Karakteren non cont. Blev Sogneprest til Næsby og Tyvelse paa Sjælland 16 Mai 1788, ordineret 25 Juni s. A. og 19 Januar 1798 udnævnt til Sogneprest til Glumsø og Bavelse paa Sjælland. Fra dette Embede tog han Afsked 3 Januar 1812.

Gift 2) med **Andreas Bryndum**, født i Over-Fussing i Jylland 1772, † 21 Sept. 1831, 58 A. gl., Søn af Andreas Bryndum. Han blev Student fra Randers Skole 1792 med Karakteren laud. ill., tog 2 Examens filosofiske Prøve 17 April 1793 og den philologiske Prøve 8 April 1794, blev theologisk Kandidat 12 Mai 1796 med Karakteren non cont. og tog den praktiske Prøve 10 Oktob. s. A. med haud. ill. — I 1796 blev han personel Kapellan til Lyng og Broby i Jylland, ordineredes 13 Januar 1797, udnævntes til Sogneprest til Næsby og Tyvelse paa Sjælland 2 Febr. 1798 og til Marvede og Hyllinge sammesteds 28 Juli 1815. Den 31 Juli s. A. fik han Rang med Amtsprovster og blev 20 Januar 1830 Provst.

g 2. **Henriette Susanne Egeberg**, døbt i Lysabild 9 April 1766, †

Gift med Løjtnant **Haas** i Gentoft.

h 2. **Westye Egeberg**, født i Lysabild paa Als 16 August 1770 (døbt s. D.), † i Kristiania 27 Febr. 1830, 59 A. gl. — Vcd Faderens Død i 1780 var Sønnen kun 10 Aar gammel og da Moderen ogsaa nogle Aar senere gik bort, maatte han tidlig selv sørge for sin Fremtid. Naar det har været berettet, at Faderen paa sit Døds-

leie skal have givet ham det Raad at forsøge sin Lykke i Norge, savner dette Sagn efter Familiens Formening ethvert faktisk Grundlag. Sikkert er det, at Westye Egeberg i 1785 opholdt sig i Kjøbenhavn, hvor han 9 Oktober s. A. gik til Alters i Fredrikshavns Citadelkirke. Han har vel derfor sagtens efter Moderens Død i nogen Tid været i Huset hos Svogeren Koch, der var Prest ved nævnte Kirke. Kort derefter maa han imidlertid være reist til Norge, hvor han først en Tid opholdt sig i Porsgrund og i 1786 kom til Handelshuset Jakob Heftye & Brødre i Kristiania, hvor han 2 Januar 1792 havde været i 5 Aar. Her brugtes han ikke blot i Kramboden, men ogsaa som Korrespondent og Bogholder paa Kontoret. Derefter kom han til Thomas David Heftye & Co., hvor han 1799 havde været i 7 à 8 Aar, ligesom han ogsaa var hos Kjøbmand Rasmus Dybwad i Kristiania, hos hvem han i 1797 kaldes „Skriverkarl“. Den 18 Februar 1800 tog han Borgerskab som Kjøbmand i Kristiania og nedsatte sig da „fornemmelig som Commissionær og Speditør at forhandle, indkjøbe og bortsælge Varer samt udføre Affaires, der maatte staa i Forbindelse dermed“, altsaa hvad vi vilde kalde en Commissions & Agenturforretning. Han drev dog tillige Krambodhandel, væsentligt som det synes med Colonialvarer. Men ved Siden heraf slog han snart ind paa den Forretningsbranche, der skulde bringe ham ikke alene et stort økonomisk Udbytte, men skabe ham en Stilling i Forretningsverdenen som en af de første i sit Slags i Norge. Trælast- og Sagbrugsvirksomheden var paa denne Tid væsentlig i Hænderne enkelte gamle og anseede Handelshuse. Som bekjendt var Sagbrugsdriften privilegeret. Man kunde ikke alene ikke drive Sagbrug uden kongelig Bevilling, men man havde tidligere heller ikke Tilladelse til at skjære mere end et vist Kvantum Tømmer aarlig paa hver Sag. Ved Forordningen af 22 April 1795 var dog den sidste Indskrænkning hævet, idet de privilegerede Sagbrug kunde tilvirke al den Last, deres Drivkraft kunde tillade. Endel saadanne privilegerede Sagbrug var fra gammel Tid beliggende paa Romerike, hvor der ved Strømmen og Lillestrøm

var flere store Brug, deriblandt Gahnsbruget ved Øieren med 12 Sagrammer. Af dette eiede den fra 1814 bekendte Statsraad General Haxthausen $\frac{1}{3}$ Part, Præsident i det Danske Cancelli Fredrik Julius Kaas $\frac{1}{3}$ Part og Kammerherre Bernt Anker $\frac{1}{3}$ Part. De to sidstnævnte solgte imidlertid ved Skjøde af 1 April 1805 sine $\frac{2}{3}$ Parter til Kjøbmand, senere Statsraad Carsten Tank paa Fredrikshald og Westye Egeberg i Kristiania, hvilken sidste ved Skjøde af 10 Decbr. 1810 ogsaa købte Tanks Part. Samtidig med at Westye Egeberg i 1805 købte $\frac{1}{3}$ Del af Gahnsbruget, overtog han sammes Bestyrelse og det antages ogsaa, at det er fra denne Tid at Firmaets Navn forandredes til: Westye Egeberg & Co.— Hermed var Firmaet kommen ind i Trælastbranchen og det knyttedes fra denne Tid til Sagbrugsdrift og Trælastudskibning, hvilket det siden uden nogen Afbrydelse og udelukkende har tilhørt. De første Aar efter Gahnsbrugets Overtagelse var en meget god Tid for norske Trælasthandel, da der var sterk Efterspørgsel efter norsk Trælast. Medens der saaledes i den gunstige Handelsperiode under den nordamerikanske Frihedskamp 1776—1783 antages gennemsnitlig at være udført henved 123 000 Læster norsk Trælast om Aaret, var Trælastudførselen i 1805 fra de søndenfjeldske Toldsteder samt Trondhjem, Kristiansund og Stavanger henved 269 000 Læster og ansattes ogsaa i 1804 og 1806 til over 200 000 Læster. Fra Kristiania alene udførtes i disse Aar gennemsnitlig 32 328 Læster Trælast, hvoraf den største Del gik til engelske Havne. Udbruddet af Krigen med England i 1807 gjorde imidlertid snart et voldsomt Afbræk i den glimrende Handelsperiode og de paafølgende Aar var en yderlig vanskelig Tid for Norges Handelsstand. Krig, Dyretid og Statsbankerot bragte en Trængselens Tid over Landet, hvis Tryk bragte de største Formuer til at vakle. De store Trælasthandlere kom ved Krigens Udbrud Undergangen nær, da deres Skove og Sagbrug var at anse for værdiløse, eftersom al Udskibning var standset. I Aarene 1808 og 1809 fandt saagodtsom ingen Udskibning Sted og efter 1814 vare Conjuncturerne yderst mislige. I Decbr. 1819 saa Administrationen for

det Ankerske Fideicommiss sig nødt til at overgive Boet til Skiftebehandling og noget senere styrtede ogsaa det gamle Collettske Hus sammen. Det var under disse vanskelige Forhold at Westye Egeberg & Co. i Begyndelsen virkede og ikke nok med at Markedet hjemme var trykket, hemmedes ogsaa Trælastexporten af den enorme Told, man i England havde lagt paa Trælast, som udførtes fra andre Lande end dets egne Kolonier. Men trods alle disse Hindringer lykkedes det dog Westye Egeberg ved en forsigtig, men samtidig klog Beregning at oparbejde sin Forretning, og det fremgaar af saavel bevarede Breve fra ledende udenlandske Bankhuse som af Traditionen, at han besad et i høi Grad vindende Væsen, der skaffede ham mange Venner og gode Forbindelser. Efter 1823 begyndte Trælasthandelen atter at give et godt Udbytte, men allerede i 1825 udbrød en Handelskrise, der igjen gjorde den norske Trælasthandel betydelig Afbræk. Ogsaa Westye Egeberg & Co. blev haardt rammet, saa at Firmaet saa sig nødsaget til at søge Moratorium, hvilket gik dets ærekjære Chef saa nær, at det meget bidrog til hans Død, der som nævnt indtraf i 1830. — Westye Egeberg understøttede i mange Aar flere af sine i økonomisk Henseende mindre vel situerte Søstre og gjorde i det Hele et ædelt Brug af sin Formue. Han blev 7 Jan. 1815 R. Sv. W. O. og var i Aarene 1821 og 1827—28 Medlem af Børskomiteen i Kristiania. Gift i Kristiania 16 Marts 1802 (viet i Akers Slotsmenighed efter kgl. Bevilling i Huset uden Troløvelse og Lysning) med *Anna Sophie Muus*, født paa Brager næs 12 Novbr. 1775 (døbt 28 s. m.), † paa Løkken „Udsigten“ ved gamle Akers Kirke i Kristiania 17 Januar 1862, Datter af Forvalter Johan Henrik Muus og 2den Hustru Annichen Gildhuus Røer. (9 Børn.)

a3. *Johan Henrik Egeberg*, født i Kristiania 23 Januar 1804 (hjemmedøbt og Daaben stadfæstet i Kirken 22 Febr. s. A.), † der 2 Juni 1894, 90 A. gl. Han blev Elev af Kristiania Kathedralskole i Oktob. 1814 og Student derfra 1820 med Karakteren *haud. ill.*, tog i 1821 *Ex. philos.* med samme Ka-



Wesley Egeberg

rakter og 15 Juni 1825 juridisk Embedsexamen med laud., hvilken Karakter han ogsaa erholdt til den praktiske Prøve i 1830. I Sept. 1825 blev han ansat som Kopist i Finants- og Told-Departementet, udnævntes 9 Febr. 1829 til Fuldmægtig sammesteds og blev 26 April 1832 Bureauchef for Assignations-Bogholderkontoret og Kontoret for de direkte Oppebørsler. I Juni 1838 blev han konstitueret og 29 Juli 1841 udnævnt til 3die Assessor i Akershus Stiftsoverret, i hvilken Stilling han forblev til han 16 Mai 1847 udnævntes til Sorenskriver i Trygstad Sorenskriveri, hvorfra han 13 Juli 1855 blev Sorenskriver i Aker. Han blev 29 Juli 1869 R. St. O. O. for fortjenstlig Embedsvirksomhed og tog Afsked fra Sorenskrivrembedet 31 s. M. Vaaren 1867 købte han Gaarden Grefsheim i Næs Prestegjæld paa Hedemarken, hvor han fra 1869 tog Bolig om Sommeren. Gift i Kristiania 12 Novbr. 1833 med sit Sødskendebarn *Johanne (Hanna) Henriette Møyer*, født i Kristiania 26 Mai 1812 (døbt 24 Juli s. A.), † der 17 Decemb. 1893 efter et langt og smertefuldt Dødsleie, 81 A. gl., Datter af Grosserer Jacob Petersen Meyer og Ingeborg Marie Barth Muus (Datter af førnævnte Johan Henrik Muus og 3die Hustru Anna Dorph Falch). De feirede 12 Novbr. 1883 sit Guld- og 12 Novbr. 1893 sit Diamantbryllup. De havde ingen Børn, men en Pleiedatter nedenævnte Fru Mellbye.

- b 3. **Westye Martinus Egeberg**, født i Kristiania 10 April 1805¹ (døbt 7 Mai s. A.), † der 26 Decbr. 1898, 93 A. gl. Han begyndte allerede i ung Alder paa Westye Egeberg & Co.s Kontor, hvor han havde været ansat i 13 Aar, deraf 7 Aar som „Dreng“, og 6 Aar som „Karl“, da han 26 Juli 1833 tog Borgerskab som Handelsmand i Kristiania. Fra 1825 havde han Ledelsen af Firmaets Commissionsforretninger og 17 April 1831 underkastede han sig den Examen, som

¹ Westye Egeberg siges ellers født 8/6 1805; men Kirkebogen har 10 April (døbt 7 Mai) 1805.

man-dengang maatte tage, for at vinde Borgerskab. Han var saaledes fra Ungdommen af opdraget til de Forretninger Firmaet drev: Sagbrugsdrift og Trællestexport fra Kristiania og Sanne & Soli Brug ved Sarpsborg i Tune Prestegjeld og han uddannede sig videre ved Reiser i Udlandet. Efter Faderens Død i 1830 sad Moderen ifølge kgl. Bevilling af 8 Aug. 1805 (konf. 19 Marts 1830) i uskiftet Bo og Forretningerne fortsattes af Enken for Boets Regning under Westye Egebergs Bestyrelse, idet han havde Firmaets Prokura, indtil han fra 1 Januar 1834 indtraadte som Associe i Forretningen. Ved Skifteslutningen i Faderens Bo i 1858 indtraadte ogsaa hans yngre Broder Peder Cappelen Egeberg, der allerede i mange Aar havde deltaget i Bestyrelsen, ind som activt Medlem af Firmaet og ved hans Død i 1874, overgik hans Del i Firmaet til hans 2 Sønner, der sammen med Westye Egeberg vedblev at lede Firmaets Forretninger, indtil den sidste i Septbr. 1893 helt udtraadte af Firmaet, der senere i sin Helhed har været eiet og bestyret af hans nævnte 2de Brodersønner. Aarene 1830 til 1840 var en økonomisk Depressionsperiode og i vort Land laa Næringsveiene sørgelig nede. Firmaets anden Chef fik saaledes strax prøve hvad det vil sige at forestaa en betydelig Forretning under ugunstige Konjuncturer. Westye Egeberg var imidlertid en Mand med mere end almindeligt klart Forretningsblik og han forstod at føre Firmaet uskadt gennem de vanskelige Tider. Under hans Bestyrelse erhvervede Firmaet i 1835 (sammen med Tho. Joh. Heftye & Søn, Peterson & Søn, Jacob Meyer og Andreas Tofte, hvilke tvende sidste dog senere bleve udløste) for 90,000 Spd. af Warden Norman i London Sanne og Soli Brug i Tune, hvilket de øvrige eiede, indtil de 5 Febr. 1897 solgte hele dette betydelige Brug for 750,000 Kr. til et Interessentskab, bestaaende bl. A. af Anders H. Kiær & Co. i Fredrikstad, og ved Skjøde af 16 April 1836 den Statsraad Haxthausens Enke tilhørende $\frac{1}{3}$ Part i Gahnsbruget, der saaledes i sin Helhed kom i

Firmaets Eie. Da der i 1842 kom et fuldstændig Omslag i Trælastmarkedet derved at den engelske Indførselstold paa Trælast blev ophævet, fik Trælastudførselen et mægtigt Opsving og Firmaet Luft under Vingerne. Exporten fra Sverige, navnlig fra de nordlige Provindser, der nu spiller en saa stor Rolle, existerede dengang nemlig slet ikke og den norske Trælasthandel beherskede derfor i disse Tider Markedet i en ganske anden Grad end nu. Landet kunde derfor ogsaa skaffe sig en meget større Fordel af den heldige Vending i Verdenshandelen. I 1848 indtraf vistnok en stor Handelskrise, hvorved de bedste Varer bleve usælgelige og ved hvilken ogsaa Firmaet Westye Egeberg & Co. blev berørt. Dets Tomter vare om Sommeren og Høsten aldeles overfyldte med Trælast, men da Afsætningen ganske var standset, maatte Firmaet faa et midlertidigt Laan paa 6000 Spd. af et af Staten hos Hambro & Søn i London optaget Laan. Saasnaart der igjen indtraadte normale Tilstande, blev det igjen tilbagebetalt. Krisen af 1848 blev nemlig ikke af lang Varighed og med Krimkrigen tilførtes der de norske Trælast- og Skibsrederfirmaer en betydelig økonomisk Vinding. Derimod berørtes Firmaet ikke direkte af Pengekrisen i 1858. I 1846 indkjøbte Firmaet ved Skjøde af 2 Juli s. A. for 22,000 Spd. Romedals Almenning, som efter Westye Egebergs Initiativ ved frivillig Overenskomst af 26 Sept. 1864 udskiftedes mellem Firmaet og de Brugsberettigede paa en for begge Parter lige fordelagtig og lige retfærdig Maade. Herved lagdes Grunden til Firmaets siden stedse tiltagende Indkjøb og Bevarelse af Skoveiendomme rundt i Landet, medens de Skoveiendomme, som af Firmaet bleve erhvervede omkring 1814, i Aarenes Løb igjen vare blevne solgte, fordi Drivten viste sig ufordelagtig. Efter en Ide af Broderen Carsten Tank Egeberg lod Westye Egeberg paa Firmaets Bekostning ved Kaptein, senere Generalløitnant Georg Ræder besørge den første Udstikning og Omkostningsoverslag over en Jernbane mellem Kristiania

og Eidsvold og i det Foredrag, som Indredepartementet i 1848 gjorde om Jernbanens Anlæg, meddeltes der en Opgave over den Tømmerkjøring, der fandt Sted mellem Strømmen, Lillestrøm og Kristiania. Ifølge denne Opgave var Firmaet Egeberg & Co. det Trælasthus, der havde den 3die største Transport, beløbende sig til 10,000 Spd. aarlig. Al Trælast sorteres efter visse efter lang Tids Erfaring fastslaaede Principer, som alle i Forretningen Interesserede ere fuldt fortrolige med, og den Sortering af Skurlast, som Firmaet Egeberg & Co. saa at sige lige fra 1805 mere eller mindre bevidst har brugt, blev for Frankrigs Vedkommende i 1842 fastslaaet ved en Kontrakt, som Westye Egeberg da afsluttede med den franske Regjering om en fleraarig Leve-rance af Granplanker til Brest Krigshavn. Da Sagbrugsprivilegierne fra 1 Januar 1860 bleve ophævede og al Sagbrugsdrift blev fri, fik den norske Trælastexport et mægtigt Opsving og navnlig er det denne Omstændighed, der har gjort Fredriksstad med sine Dampsage og Høvlerier til det største Udskibningssted af norsk Trælast. Ogsaa Firmaet Egeberg & Co. var i Slutten af 50 Aarene betænkt paa at henlægge Firmaets Udskibningsvirksomhed til Sarpsborg eller Fredriksstad, en Tanke der ogsaa var oppe i 80 Aarene, men den opgaves dog, da Forretningens Beliggenhed i Hovedstaden ogsaa har betydelige Fordele derved, at den giver en lettere og billigere Adgang til Afsættelse af alle Biproducter.

Westye Egeberg tjente allerede, da han tog Borgerskab, som Volontør ved den ridende Borgergarde (Det gule Chor), hvor han 14 Januar 1837 blev Secondløit., 17 Sept. 1840 Premierløit. og 12 Januar 1841 Ritmester og Chef. Fra denne Stilling fik han efter Ansøgning Afsked 28 Marts 1846. Den 21 Decbr. 1832 ansattes han som hollandsk Vice-Consul i Kristiania, i hvilken Stilling han blev anerkjendt af Kongen 22 Mai 1833 og som han indehavde til 1855, da han frasagde sig Embedet. Westye Egeberg var ogsaa meget benyttet i det kommunale Liv; var Medlem af Lignings- og Over-

ligningscommissionen og valgtes 4 Marts 1837 til Medlem af Kristiania første Formandskab. Da han i 1887 var den eneste gjenlevende af dette Formandskabs Medlemmer, blev han paa 50 Aarsdagen for sit Valg den 4 Marts 1897 og 10 Aar senere paa 60 Aarsdagen komplimenteret af Byens Ordfører og Magistraten. Fra 1 Januar 1847 til 1 Januar 1851 var han Overformynder i Kristiania og i 1840, 1843 og 1850—51 Medlem af Kristiania Børskomite. Den 21 August 1855 udnævntes han til R. St. O. O. for almennyttig Virksomhed. Konsul Westye Egebergs store Godgjørenhed var bekjendt. Han havde et varmt Hjerte og han gav med rund Haand til Kunst og Videnskab. I det nye Nationalteater tegnede han saaledes Aktier for 50,000 Kr. og af Christiania Theater havde han store Fortjenester, idet han skjænkede dette Theaters Pensionsfond 25,000 Kr. og desuden 25,000 Kr. til sammes Pensionsfond for Orkesterpersonale. Under det rige Sildefiske, der omkring Nytaar 1878 indfaldt under den svenske Kyst og Hvaløerne, opkjøbte han Baadladninger af fersk Sild, som han gratis lod uddele til Distriktets Fattige. Paa sin 90 aarige Fødselsdag 8 Mai 1895 oprettede han et Legat paa 500,000 Kr. til et Børnehjem for forældreløse Børn af de bedre Klasser: „Westye Egebergs Minde“, der dog ikke skulde træde i Virksomhed før Kapitalen var steget til 1 Million Kroner. Beløbet blev i Mai 1902 stillet til Disposition for Kristiania Magistrat fra 8 Mai s. A. at regne. For Kapitalen skal der opføres egen Bygning for Stiftelsen.

Ved Testamente af 22 Novbr. 1881 bestemte han at et Beløb svarende til en Renteafkastning af Kr. 1560 skulde afsættes til et Legat (Konsul Westye Egebergs Legat til Fordel for værdige Trængende), hvis Indtægter skulde uddeles til „værdige Trængende fortrinsvis af min eller mine Brøders Familie og dernæst til Andre d. e. i Christiania boende hæderlige trængende Enker af god Familie“. Ugift.

- c 3. **Carl Egeberg**, født i Kristiania i Juni 1806 (hjemmedøbt), begr. der den 18 Juni s. A. 8 D. gl.

d3. **Andreas Schaft Egeberg**, født i Kristiania 9 Juli 1807 (døbt 5 Aug. s. A.), † paa sin Eiendom Gaarden Nordre Aas i Aas Prestegjeld ved Drøbak 14 Febr. 1897 efter flere Aars Sygeleie. Han blev Elev af Kristiania Kathedralskole i Oktbr. 1818 og Student derfra i 1825 med Karakter haud. illaud., tog Ex. philos. 1826 med laud. og theologisk Embedsex. 10 Juni 1831 med samme Karakter, hvilken han ogsaa erholdt til den praktiske Prøve s. A. Den 22 Juli 1833 udnævntes han til residerende Kapellan til Indvigen i Nordfjord, hvor han boede i Stryns Anneks, og blev 6 Juni 1840 Sogneprest til Hafslo i Sogn, fra hvilket Embede han 7 Januar 1856 efter Ansøgning erholdt Afsked paa Grund af Sygelighed. Den 15 April 1856 købte han Gaarden Nordre Aas i Aas Prestegjeld ved Drøbak, hvor han siden boede. Eiendommen blev af Børnene solgt 10 Novbr. 1897. Gift i Kristiania 17 Januar 1834 med **Louise Christiane Scheel**, født paa Moss 2 Juli 1811 (døbt 10 s. M.), † paa Nordre Aas 23 Marts 1886 (begr. 30 s. M.) henved 75 A. gl., Datter af danske Vice-Consul Christian Fredrik Scheel og Sophie Catharina Hesselberg. (5 Børn).

a4. **Sophie Christine Egeberg**, født i Stryn i Nordfjord 14 Oktbr. 1834 (døbt 26 Novbr. s. A.), † i Kristiania 12 Juli 1861. Hun var Pleiedatter hos Farbroderen Sørenskriver Egeberg.

Gift i Vestre Aker 21 Mai 1856 med Stempletpapirsforvalter **Ove Caspar Gunnerus Mellbye**, født paa Haakaas i Trygstad 7 Novbr. 1823 (døbt 28 Decbr. s. A.), † i Kristiania 21 Marts 1894, Søn af Lensmand Gudbrand Mellbye og Johanne Elisabeth Due. Han blev Student, privat dimitteret, 1844 med Karakter haud. ill., tog Ex. philos. i Juni 1845 ligeledes med haud. ill. og juridisk Embedsex. først 21 Decbr. 1849 med haud. ill. og senere 28 Juni 1850 med laud. — I 1852 ansattes han som Kopist i Finants- og Told-Departementet, hvor han i 1859 blev

konst. og 23 April s. A. udnævnt Fuldmægtig. Den 23 Marts 1863 blev han Bureauchef for 1ste Oppebørselskontor i Finantsdepartementet og 18 Oktbr. 1879 Stempletpapirsforvalter fra 1 Januar 1880 at regne. Han var tillige fra 26 Febr. 1870 Medlem af og fra 7 Marts 1878 Formand i Direktionen for det norske Statslaan af 1851. Fra denne Stilling blev han 13 Decbr. 1879 entlediget fra 1 Januar 1880 at regne. Efter Konens Død egtede han 2) i Kristiania 22 Marts 1865 *Sophie Munch*, født i Kristiania 29 Novbr. 1840, Datter af Professor i Historie ved Kristiania Universitet Peter Andreas Munch og Nathalie Charlotte Linaae. I sit 1ste Egteskab havde Mellbye ingen Børn.

- b4. **Else Gude Egeberg**, født i Stryn 20 Septbr. 1836 (døbt 9 Januar 1837).

Gift paa Nordre Aas 28 Juli 1859 med Adjunkt *Harald Wilhelm Ottosen*, født i Kristiania 1 Decbr. 1830, † den 3 Febr. 1899, Søn af Assessor i Høiesteret Peter Martin Ottosen og Inger Andrea Riis. Han blev Elev af Kristiania Kathedralskole i Juli 1841 og Student derfra i 1848 med Karakteren laud., tog Ex. philos. i Decbr. 1849 med samme Karakter og philologisk Embedsex. 14 Juni 1854 ligeledes med laud. I Forening med Cand. mag., senere Advokat A. V. Heiberg oprettede han i 1855 et Artiumskursus, som han vedblev at drive til han 6 April 1859 udnævntes til Adjunkt ved Kristiansands Kathedralskole. Fra 1863 til 1864 foretog han en længere Udenlandsreise, opholdt sig først i Kjøbenhavn, hvor han hørte Forelæsninger af J. N. Madvig og besøgte offentlige og private Skoler, derpaa i Berlin, gik derfra til Paris, hvor han under $\frac{1}{2}$ Aars Ophold drev philologiske og pædagogiske Studier dels ved College de France og Sorbonne og dels ved Besøg i Skolerne, hvorefter han i 3 Maaneder studerede i Eton i England. Den 10 Oktbr. 1864 blev han Adjunkt ved Kristiania

Kathedralskole, hvor han 8 Oktbr. 1872 blev Overlærer. Under Rektor Müllers Sygdom og efter hans Død var han det meste af Skoleaaret 1893—1894 konst. Rektor. Han har flere Gange besøgt Udlandet i pædagogisk Øiemed, saaledes 1867 Schweiz, 1872 Sverige og 1880 med offentlig Stipendium Paris. Fra 1884 var han Medlem af Læseselskabet „Athenæums“ Direktion, hvis Formand han var fra 1887. Om hans literære Virksomhed henvises til J. B. Halvorsen, Norsk Forfatterlex. IV. S. 382 f. (4 Børn).

a 5. **Louise Ottosen**, født i Kristianssand 25 Mai 1860. Hun bestod i 1895 højere Lærerindeexamen ved Olaf Bergs Skole med Udmerkelse. I 1897 underkastede hun sig „examen d'études primaires“ ved Académie de Paris. Var derpaa i flere Aar Lærerinde ved Olaf Bergs og Frøken Bonnevis Skoler — særlig i Fransk, Religion og Norsk. I 1903 sluttede hun sin Skolegjerning og flyttede til Lillehammer, hvor hun opholdt sig til 1907. Fra 1905 af arbejdede hun kraftig for Norges Røde Kors og har ialt stiftet 20 forskellige Filialer af denne Forening. I 1907 opnævntes hun til Formand i Røde Kors' Arbeidskomité og indvalgte i 1908 til Medlem af Foreningens Direktion, — hun er den første Kvinde som har indehavt dette Æreshverv. Fra 1907 er hun Indehaverske af Røde Kors' Hæders-tegn. — Hun har nedlagt et energisk Arbejde i Kvindesagens Tjeneste, særlig som Foredragsholderske. Hun var Delegeret for Landskvindestemmeretsforeningen ved the International Woman Suffrage Alliance's Kongresser i Kjøbenhavn 1906 og Amsterdam 1908. I 1909 valgtes hun til Næstformand i Landskvindestemmeretsforeningen. — Fru Keilhau har gjentagende leveret Bidrag til Dags-

pressen. Hun deltog i 1909 i Valgkampen som Foredragsholderske for det Konsoliderede Venstre.

Gift i Kristiania 11 Oktober 1887 med Kandidat **Harald Keilhau**, født i Kristiania 15 August 1854, † der 28 Sept. 1890, 36 A. gl., Søn af Kaptein, senere Oberstløit. og Chef for Krigsskolen Wilhelm Christian Keilhau og Johanne Elisabeth Wahl. Han var Elev af Nissens Latin og Realskole i Kristiania, fra hvilken han i 1873 tog Ex. art. med haud. ill. I Decbr. 1874 underkastede han sig Ex. philos. med samme Karakt. og 24 Juni 1880 juridisk Embedsex. med laud. I 1877 blev han Extraskriver i Indre-depts. Landbrugsdirektoriat, var i 1885 konstitueret Assessor i Kristiania Stiftsoverret, fra 1 Juli til 31 Aug. 1886 og fra 1 Aug. til 15 Sept. 1887 i Kristiania Byret samt i 1887—1888 konst. Amtmand i Nordland. (1 Søn).

a 6. **Wilhelm Christian Keilhau**, født i Kristiania 30 Juli 1888. Han tog i Juni 1904 privat Middelskolens Afgangsex. ved Lillehammer høiere kommunale Almenskole og i 1907 Ex. art. ved Frogner Skole i Kristiania — begge med „særdeles tilfredsstillende“ i norsk Stil. Videre underkastede han sig Vaaren 1908 de forberedende Prøver ved Universitetet med Hovedkarakteren 1.0 og tog Høsten 1909 statsøkonomisk Eksamen med „udmerket godt“ — en Karakter der ved denne Eksamen modsvarer „Laudabilis med Indstilling“ ved juridisk Embedsexamen. Wilhelm Keilhau stiftede 14 Januar 1905 Lillehammer Gutteskytterlag — det første i sit Slags i Landet — og optog som dettes Formand et kraftig Arbeide for Ungdommens Oplærelse i Vaabenbrug, et Arbeide, der resul-

terede i en Række Stortingsbeslutninger og i Indførelsen af Skydning som Fag i flere Hundrede af Landets Skoler. En Brochure, han i 1907 skrev om denne Sag („Bør skytning ind i skolerne?“), er af Norges Forsvarsforening, Kristiania Kreds, bleven spredt udover Landet i 15,000 Exemplarer. I 1908 opholdt han sig i Amsterdam under den store Kvindekongres som Specielkorrespondent for „Dagbladet“ og „Norske Intelligenssedler“. — Han har i sin Studentertid været Medlem af Bestyrelsen for Statsøkonomiske Studerendes Forening, af det statsøkonomiske Studenterudvalg og af Styret for Studenternes Fællesudvalg samt været Næstformand i den social-radikale Studenterforening. Han er for Tiden Medlem af Det norske Studentsamfunds Bestyrelse. — Han har leveret en Række Bidrag til Dagspressen.

- b5. *Johan Henrik Egeberg Ottosen*, født i Kristiansand S. 4 Juni 1862. Han var fra 1869 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania og fra 1875 af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1877 tog Middelskolens Afgangsex., blev i Aug. s. A. Elev af Krigsskolen, fra hvilken han udexamineredes i Aug. 1882 som No. 2, da han 11 Novbr. s. A. udnævntes til sur. Secondløjtnant i Kavaleribrigaden med Anc. fra 2 Aug. s. A. I December 1882 blev han antagen til Elev af den militære Høiskole, hvis Afgangsex. han tog i December 1885 med Karakteren 2.0. *Under 19 Sept. 1885 udnævntes han til virkelig Secondl. i Kavaleribrigaden og reiste derefter til Frankrig, hvor han 1886—1887 gennemgik den franske Cavalleriskole i Saumur og samtidig var Lærer i Tysk sammesteds. Fra 1 Novbr. 1887*

til 1891 tjenstgjorde han 4 Aar som Aspirant i Generalstabten, udnævntes 2 Febr. 1889 fra 1 Januar s. A. til Premierløit., men havde fra 5 Decbr. 1892 til Vaabenøvelsernes Begyndelse i 1893 Tjenstfrihed forat opholde sig i Udlandet. Udnævntes 30 Mai 1896 til Ritmester og Kvartermester ved Trondhjemske Kavalerikorps's Liniekorps, 10 Sept. 1898 fra 1 Okt. s. A. til Kvartermester ved Oplandske Kavalerikorps's Liniekorps og blev 6 Mai 1899 Chef for Ordonantsafdelingen af Linien. Den 18 Okt. 1902 udnævntes han til Chef for Hølandske Eskadron af Akershusiske Kavalerikorps's Liniekorps. I 1898 tjenstgjorde han ved Ziethens Husarer i Tyskland og blev 23 Oktbr. 1908 R. F. Æ. O. — Han har foretaget Reiser i Sverige, Danmark, Tyskland, Schweiz, Holland, Belgien, Frankrige, Italien, England, Algier og Tunis. Indehaver af Norsk militært Tidsskrifts Prisedalje i Sølv siden 1887. Han eier og bebor siden 1900 Gaarden Nordhaug i Bærum og har her drevet Opdræt af Heste. Ugift.

- c 5. **Marie Ottosen**, født i Kristiania 26 Juli 1865. Medlem av Bestyrelsen for Uranienborg Kreds af Kristiania konservative Forening. Ugift.
- d 5. **Andreas Egeberg Ottesen**, født paa Nordre Aas i Aas Prestegield 18 Oktober 1872. Han blev i Aug. 1885 Elev af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1887 tog Middelskolens Afgangsex. og fra hvilken han i 1890 tog klassisk Ex. artium med Karakteren laud. I Juni 1891 tog han Ex. philos. ligeledes med laud., var derefter $\frac{1}{2}$ Aar Redactør af „Tønsberg Blad“ og tog juridisk Embedsex. 13 Juni 1895 med Karakter laud. Fra 23 Oktober 1895 var han derefter edsvoren Fuldmægtig hos Farbroderen Sorenskriver Ottesen i Trøgstad Sorenskriveri,

indtil Nytaar 1897, autoriseredes 19 Decbr. 1896 som Fuldmægtig hos Høiesteretsadvokat Keyser-Jordan i Kristiania, hvor han forblev til Høsten 1900, da han 27 Sept. s. A. autoriseredes som Overretssagfører og nedsatte sig som saadan i Kristiania med egen Forretning. Den 1 Aug. 1899 fik han Tilladelse til at aflægge Prøve for Høiesteretsadvokaturen og autoriseredes — efter at have bestaaet denne — 29 April 1901 som Høiesteretsadvokat.

Gift i østre Bærum 8 Sept. 1906 med *Ingeborg Marle Grøndahl*, født i Asker 26 Novbr. 1881, Datter af daværende Personelkapellan, senere Sogneprest til Østre Bærum Adolph Martin Thorp Grøndahl og Marie Karine Gullichsen. (1 Barn).

a 6. *Otto Christian Ottosen*, født i Kristiania 19 Febr. 1908.

- c 4. *Westyø Egeberg*, født i Stryn i Nordfjord 6 Aug. 1838 (døbt 20 Oktbr. s. A.), † paa sin Villa „Borgund“ ved Slemdal i Vestre Aker 29 Aug. 1907. — Han gik først paa Skole i Kristiania og blev derefter Elev af Aas høiere Landbrugsskole, hvor han i Juni 1863 tog Afgangsex. og derefter var Agronom et Aars Tid hos Faderen. I 1868 reiste han til De forenede Stater i Amerika, hvor han først var i Jowa, besøgte her Decorah College og nedsatte sig som Farmer i Kansas, hvor han drev Faare- og Kvægavl. I Aaret 1900 vendte han tilbage til Norge, hvor han eiede Villaen „Borgund“ ved Slemdal.

Gift i Winnesheik County i Jowa 15 Septbr. 1869 med *Hagar Rustad*, født paa vestre Rustad i Aas Prestegjeld paa Follo 27 Mai 1847, Datter af Gaardbruger Johannes Rustad og Margrethe Fredriksen. (Ingen Børn).

- d 4. **Christian Fredrik Scheel Egeberg**, født i Hafslo Prestegaard i Sogn 7 Novbr. 1840 (døbt 31 Januar 1841), † paa Nordre Aas i Aas Prestegjeld 25 Juni 1869 efter længere Tids Sygelighed i sit 29 Aar. Han blev Student, privat dimitteret, 1858 med Karakteren *haud. ill.*, tog Ex. philos. i Juni 1860 med *laud.* og juridisk Embedsex. 22 Decbr. 1864 med Karakteren *haud. ill.* og 21 Decbr. 1865 med *laud.* (Ugift).
- e 4. **Louise Egeberg**, født paa Hafslo Prestegaard 5 Septbr. 1843 (døbt 20 Oktbr. s. A.), † paa Gaarden Presterud i Bærum 8 Januar 1908.

Gift paa Nordre Aas i Aas Prestegjeld 14 Juli 1880 med Kandidat **Carl Traaen**, født paa Kongsberg 12 (ikke 2) Decbr. 1847 (døbt 13 Juni 1848), Søn af Kjøbmand Gunder Gundersen Traaen og Berthe Kristine Tveten. Fra 1857 til 1864 var han Elev af Kongsberg Middel- og Realskole, modtog i Aarene 1865 og 1866 privat Undervisning i Latin og Græsk af Skolens Lærere Rector Graff og Adjunkt M. Bugge, hvorefter han i 1866 til 1867 gennemgik øverste Latinklasse af Kongsbergs lærde Skole og fra 1867 til 1868 ligeledes øverste Latinklasse af Aars og Voss's 3-aarige Latinskole i Kristiania, fra hvilken han det sidste Aar blev Student med Karakteren *laud.* I 1869 modtog han Ansættelse som Huslærer i Rennebu og i 1870 i Aas Prestegjeld paa Follo. I Juni 1871 tog han Ex. philos. ligeledes med *laud.*, *fratraadte* sin Huslærerstilling i Aas Sommeren 1874, hvorefter han fra Septbr. s. A. til Decbr. 1876 studerede til Realexamen, hvilket Studium han dog maatte opgive paa Grund af Neuralgi. I Febr. 1875 vicarierede han som Lærer ved Kristiania Borgerskole og i 1876 ved Aars og Voss's Latin og Realskole, var fra Aug. 1878 til Udgangen af 1879 Lærer ved Larvigs communale Pigeskole, fra Januar 1880 til Aug. 1884 2den Lærer ved den Dahlske Skole i Grimstad og blev

i Aug. 1884 Bestyrer af den nyoprettede Middelskole i Brevik. Denne Stilling fratraadte han efter eget Ønske Sommeren 1897. Han flyttede i Aug. s. A. til Aas, men købte i Begyndelsen af 1898 Gaarden Presterud i Bærum, hvor han siden har boet, beskjæftiget med botaniske Studier, Havebrug og Hønsesstel.

Under sit Ophold i Brevik var han i flere Aar Medlem af Forstanderskabet for Sparebanken, fra 1889 tillige Medlem af Tilsynskomiteen, fra 1891 dens Formand og i de to sidste Aar af sit Ophold Ordfører i Bankens Repræsentantskab. I Bærum har han været Medlem af Skolestyret, hvis Formand han var i 1904 og 1905.

Sommeren 1870 til 1879 bereiste han forskjellige Dele af det nordenfjeldske Norge og var i 1877 senere afdøde Adjunkt Emanuel Mohns Ledsager paa en Bestigning af Galdhøpiggen, hvorunder Mohn faldt ned i en større Sprække i Styggebræen (jfr. Den norske Turistforenings Aarvog for 1877 S. 84 ff.) Under sine Ture omkring i Landet benyttede han Anledningen til at indsamle Planter, idet han allerede tidlig interesserede sig for Floraen. Ved kgl. Resol. af 25 Mai 1889 erholdt han ogsaa et Stipendium paa Kr. 150,00 til botaniske Undersøgelser af Kyststrækningen fra Langesundsfjorden til de inderste Egne af Hardanger. Siden 1893 har han næsten hver Sommer gjort korte Excursioner paa Norges Sydvestkyst for at studere og indsamle Roser. I 1886 foretog han 3 à 4 Ugers Tur til England, besøgte i 1899 Danmark, i 1906 Schweiz og reiste Høsten 1908 gennem Danmark og Tyskland til Schweiz, hvor han opholdt sig Vinteren 1908 til 1909.

Han deltog i Naturforsker mødet i Kristiania 1886 og eier et Herbarium af norske, tyske og italienske Fanerogamer samt et Special-Herbarium af Roser. Han har givet Oplysninger til det af A. Blytt udgivne Værk: „Nye Bidrag til Kundskaben om Karplanternes Udbre-

delse i Norge" (Kra. 1882—92) samt redigeret Rosa-Slægten i A. Blytts „Norges Flora“, udgivet af O. Dahl (Kra. 1906). I Dansk botanisk Tidsskrift for 1907 har han skrevet: „Nogle Bemærkninger om de danske Roser“. (Om Carl Traaen se E. A. Thomle, Biografiske Efterretninger om Studenterne fra Aaret 1868 (Kr.a 1893. 8.) S. 292 f. — (3 Børn.)

a 5. *Carl Andreas Egeberg Traaen*, født i Aas Prestegjeld 28 Novbr. 1883. Han blev i 1893 Elev af Brevik Middelskole, læste fra 1897 til 1898 privat og tog i Juni sidstnævnte Aar privat Middelskolens Afgangsex. ved Aars og Voss's Skole i Kristiania. I 1899 blev han Elev af Kristiania Kathedralskole, fra hvilken han i 1902 tog Examen artium paa Real-linien med Karakter. meget godt. I Decbr. 1904 tog han Ex. philos. med laud. præ. cet., s. A. Tillægsprøve i Græsk og Hebraisk og i Novbr. 1908 theologisk Embedsex. med laud. Vaaren 1909 underkastet han sig praktisk theologisk Eksamen med Karakteren haud. ill. Den 17 Juni 1909 udnævntes han til Stiftskapellan i Tromsø Stift, fra 17 Aug. s. A. at regne, blev s. M. ordineret i Tromsø Kirke af Biskop Bøckmann og tiltraadte straks sit Embede. Siden Begyndelsen af December s. A. har han bestyret Kistrand Sogneprestembede i Finmarken. — Sommeren 1908 tilbragte han ved Universitetet i Marburg, hvor han studerede Theologi, og benyttede herunder Anledningen til at besøge Schweiz, Italien og Holland. I 1903 deltog han i Studentermødet i Sorø, i 1904 i Gymnastik- og Studentermødet paa Lillehammer og i 1906 i finsk Studentermøde paa Nyslot i Finland samt i 1907 i Studentermødet paa Framnæs i Hardanger. I 1899 besøgte han Danmark. Ugift.

- b 5. **Alf Egeberg Traaen**, født i Brevik 29 Sept. 1885. Han blev i 1894 Elev af Brevik Middelskole og i 1898 af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1900 tog Middelskolens Afgangsex. og ved hvilken han i 1903 tog Ex. art. paa Reallinjen med Karakt. meget tilfredsstillende. I Juni 1904 tog han forberedende Prøve (Philosophi og Latin) med Karakt. udmærket godt og studerer til matematisk-naturvidenskabelig Embedsex. I 1905 deltog han i Studentersangforeningens Amerikatur, i 1906 i Sangerfærden til Berlin i Anledning af Afsløringen af R. Nordraachs Bautasten, og i 1907 i Sangertoget til Nordland. Ugift.
- c 5. **Einar Egeberg Traaen**, født i Brevik 15 Mai 1887. Han blev i 1895 Elev af Brevik Middelskole og i 1898 af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1902 tog Middelskolens Afgangsex., blev derefter Elev af Kristiania tekniske Skole, hvor han tog Afgangsex. i 1906. Var derefter en kort Tid ansat ved Strømmens Trævarefabrik, men reiste i Oktober 1906 til Schweiz, hvor han blev Elev af den tekniske Høiskole i Zürich og fik i 1907 Ansættelse hos Rieter & Co. i Winterthur. Han fratraadte denne Post Høsten 1909 og opholder sig nu i Norge. Vaaren 1907 besøgte han Italien. Ugift.
- e 3. **Carsten Tank Egeberg**, født i Kristiania 3 Juni 1808 (døbt 17 s. M.), † i Baden-Baden 13 Decbr. 1860. Han gik først paa Kristiania Katedralskole, hvor han forblev til han i Jan. 1823 gik ud af Skolen, hvorefter han en Tid arbejdede paa Faderens Kontor. I Firmaets Interesse foretog han flere Reiser til Udlandet, da han var særdeles sprogkyndig og overtog senere Bestyrelsen af Bruget i Strømmen. Egeberg var meget musikalsk begavet, dyrkede med Iver Musiken og har komponeret en Del. Han var en af de første, der

tog Initiativet til Anlægget af Hovedjernbanen, virkede for Oprettelsen af Kristiania Dampkjøkken og var overhovedet en Mand med mange Interesser. Gift i Kristiania 8 November 1855 med **Annie Ridley**, født i Bury St. Edmunds i Suffolk i England 19 August 1832, Datter af Samuel Ridley og Elisabeth Ranson. Hun blev efter Mandens Død 2) gift i Kristiania 13 Juni 1864 med Cand. jur., Kasserer i Hypothekbanken i Kristiania **Henrik Christian Borchgrevink**, født i Biri Prestegaard paa Toten 29 Juli 1812, † i Kristiania 23 Novbr. 1884, Søn af Sogneprest Otto Borchgrevink og Johanne Marie Müller. I Egteskab med Carsten Egeberg havde Annie Ridley kun en Datter.

a 4. **Louise (Lilly) Ridley Egeberg**, født i Strømmen i Skedsmo Prestegjeld paa Romerike 13 Sept. 1856, † under et Ophold paa Sølvkronen i Borre ved Horten 16 Marts 1900.

Gift i Kristiania 11 Sept. 1880 méd Legationssekretær **Ove Gude**, født i Sem Prestegjeld i Jarlsberg 11 Sept. 1853, Søn af Professor ved Kunstakademiet i Berlin den bekjendte Landskabsmaler Hans Fredrik Gude og Betsy Charlotte Juliane Anker. Fra 1859 til 1862 var han Elev af Krumbachs Skole i Düsseldorf, læste 1862 til 1864 under Familiens Ophold i Wales privat med senere Prest i Amerika Laurits Carlsen og gik fra 1864 til 1865 paa Lyceum i Carlsruhe i Baden. Fra 1865 var han Elev af Nissens Latin- og Realskole i Kristiania, fra hvilken han 1870 blev Student med Karakteren laud. I Decbr. 1871 tog han Ex. philos. med haud. ill. og 16 Deebr. 1876 juridisk Embedsex. med samme Karakter. I 1877 blev han norsk-svensk Attaché ved Legationen i Paris, var fra 5 Novbr. s. A. til 2 Januar 1878 konst. Legationssekretær i London og fra 15 Mai til 20 Juni s. A. i Berlin. Fra 14 Marts 1879 tjenestgjorde han i Udenrigsdepartementet i Stockholm, hvor han 11 Juli s. A. blev konst. som 2den Sekretær.

Fra 8 Oktob. til 8 Decbr. 1880 var han konst. som Legationssekretær i Berlin, fra 10 Sept. til 10 Novbr. 1883 i Paris og fra 23 Sept. 1884 i Berlin, til hvilket sidste Embede han udnævntes 15 Novbr. s. A. — Den 19 Juni 1891 blev han Legationssekretær i London, hvor han fra 23 Juli til 29 Sept. s. A., fra 3 Juni til 29 Sept. 1892 11 Juli til 6 Oktob. 1893, 14 Juli til 22 Sept. 1894, 18 Juli til 2 Sept. 1895 og 2 Ang. til 11 Oktob. 1896 var konst. Chargé d’Affaires. Den 7 Aug. 1888 blev han Kammerherre ved det kongl. norske Hof. Under 26 Novbr. 1897 blev han udnævnt til Minister plenipotentiaire ved det spanske Hof, hvilken Post han dog først tiltraadte 26 April 1898, da han i 1897—98 var i særskilt Opdrag til Japan og China, og udnævntes 29 Juni 1900 til Envoye extraord. og Minister plenipotentiaire ved det spanske og portugisiske Hof med Bopæl i Madrid. Den 3 Oktober 1902 forflyttedes han i samme Egenskab til Kjøbenhavn, men ved Foreningens Ophævelse i 1905 blev han ikke paany ansat i Diplomatiet, hvorimod han 21 Marts 1906 afgik paa Vartpenge fra 1 April s. A. Den 6 Januar 1908 blev han fra 1 April s. A. igjen udnævnt til overordentlig Udsending og extraordinær Minister i Washington. Han blev 21 Januar 1892 R¹. St. O. O. og 20 April 1906 K¹. St. O. O. for Embedsfortjeneste, overvar Kong Haakons Kroning i Trondhjem 22 Juni 1906 og erholdt da Kr. M. i Sølv. Gude er desuden Indehaver af følgende udenlandske Ordener: R¹. B. Z. L. O. 1881, R. Sp. C. III. O. 1883, R. Pr. Kr. O. 4 Kl. 1888, R. Sv. N. O. 1889, R. Pr. Kr. O. 3 Kl. s. A., K². Sach. Albr. O. s. A., R. Pr. r. Ø. O. 3 Kl. 1892, K¹. Sv. N. O. s. A., Indh. J. O. H. Sk. 1 Kl. 1898, Indh. Kin. Dr. 2 Kl. 1899, Stk. Sp. J. O. 1901, Sp. Alfons XIII Med. i Guld 1903, Stk. Port. Couç. O. 1904 og Stk. D. D. O. 29 Marts 1906. — Gude blev efter sin 1ste Kones Død gift 2) i Kjøbenhavn 28 April 1904 med *Elna Anna Louise*

Stiernholm, født i Kjøbenhavn 6 Sept. 1870, Datter af General Fredrik Christian Stiernholm og Augusta Fredrikke von Schoultz. (4 Børn.)

a 5. *Hans Carsten Anker Gude*, født i Stockholm 1 Sept. 1881, † i Kristiania 19 Juli 1886.

b 5. *Ovø Egeberg Gude*, født i Berlin 15 Mai 1885. Han erholdt først privat Undervisning i Hjemmet, blev i August 1896 Elev af Vestheims Skole i Kristiania, hvor han i Juni 1896 tog Middelskolens Afgangsex. og blev derefter i Sept. 1900 Elev af Aars og Voss' Skole, hvor han med midlertidige Fravær gik til 1 Juli 1905, da han reiste til Danmark, hvor han gennemgik Graderne ved den kongl. danske Livgarde og blev optagen som Elev af Secondløjtnantklassen i Helsingør, gennemgik denne og udnævntes derefter til Secløit. ved Livgarden efter at have erholdt dansk Statsborgerskab. Ugift.

c 5. *Ingeborg Gude*, født i Oybin i Zittau i Sachsen 31 Aug. 1890. Ugift.

d 5. *Sigrød Gude*, født i London 3 Febr. 1892. Ugift.

f 3. *Christian August Egeberg*, født i Kristiania 5 Aug. 1809 (døbt 21 Sept. s. A.), † paa sin Eiendom Gyssestad i Bærum 6 Juni 1874. Han blev i 1827 Student fra Kristiania Kathedralskole med Karakt. laud., tog i Juni 1829 Ex. philos med samme Karakter og 18 Sept. 1833 medicinsk Embedsex. ligeledes med laud. Som medicinsk Studerende gjorde han Tjeneste som Kandidat ved Rigshospitalets Hovedafdeling i hele Aaret 1832 med Undtagelse af Tiden fra 5 Juli til 1 Aug., da han var konst. som Corpslæge ved Akershusiske nationale Musketerkorps. Under Koleraepidemien i Kristiania 1833 var han Overlæge ved Hovedlazarettet; senere var han Læge ved Akers Sogns Fattigvæsen. Fra 30 Novbr. 1835

til 1837 var han Reservekirurg ved Rigshospitalet og fra 1839 til 1840 Reservelæge ved Fødselsstiftelsen. Den 23 Juli 1834 blev han Compagnichirurg i Kavaleribrigaden, 30 Novbr. 1841 Batterichirurg og deltog som saadan i Leirsamlingen ved Stockholm i 1843 og fra Juli til 8 Sept. 1848 i Udkommanderingen til Skaane, hvor han var Overlæge ved Lazarettet i Malmø. Den 3 Decbr. 1853 erholdt han efter Ansøgning Afsked som Militærlæge. Han blev 1 Febr. 1855 beskikket til Medlem af Kontrolcommissionen for Gaustad Sindssygeasyl og 12 Novbr. 1856 af Bodsfængslets Direction. Fra 1844 til 1846 var han bosat paa sin vakre Eiendom Gyssestad i Bærum, fra 1847 til 1859 i Kristiania, men flyttede 1860 af Helbredshensyn igjen tilbage til Bærum, hvor han for nogen Del ogsaa drev Lægepraksis. Her døde han efter nogle Dage i Forveien at have væltet ned i en dyb Grøft ved Sandvigen. Han foretog oftere paa egen Bekostning videnskabelige Reiser i Udlandet.

Egeberg hørte til sin Samtids mest fremragende Læger i Norge. Han var en Mand med eminent Begavelse, havde en levende Interesse for sin Videnskabs Fremskridt og et aabent Øie for de Veie, gennem hvilke Fremskridtet kunde naaes. Han anvendte undertiden Metoder før andre havde opfanget Ideen. Han var i 1833 en af det medicinske Selskabs Stiftere og ham skyldes det, at de skandinaviske Naturforskermøder kom istand i 1839. Han var Medlem af den Komite, der udarbejdede Reglement for Møderne, og deltog ogsaa i det 2det Møde i Kjøbenhavn i 1840 og i det 4de i Kristiania 1844. Sin Villighed til uegennyttig Opoffrelse i Videnskabens Tjeneste lagde Egeberg for Dagen, da han i 1857 paa egne og 2 Brødres Vegne stillede et Beløb af 1800 Spd. til Disposition for det medicinske Selskab, der skulde anvendes til Reisetipendium for en Læge, hvis Hverv det skulde være at erhverve Oplysninger om den spedalske Syge og blandt Almuen udbrede rigtigere hygieniske Indsigter. I 1854 skjænkede han Understøttelses-

foreningen for Norske Læger og deres Enker paa egen og Families Vegne 2 500 Spd. under Navn af Det Egebergske Legat. Paa Grund af hans uegennyttige Opofrelse for fattige Syge i Bærum, tilbød Kommunen ham Fritagelse for Fattigskat, hvilket han dog afslog at benytte sig af. Den 1 Jan. 1856 blev han R. D. D. O. og i 1858 Medlem af Videnskabselskabet i Kristiania. Om hans literære Virksomhed henvises til J. B. Halvorsen, Norsk Forfatlex., II. S. 206 ff. og F. Kiær, Norges Læger (2 Udg.) I. S. 265—69. (6 Børn.)

Gift i Trondhjem 2 Oktober 1840 med *Jeanette Marie Broch*, født i Kristiania 9 Juni 1819, † der 29 Novbr. 1904 (begr. 3 Decbr. s. A.) eneste Barn og Datter af Stabskaptein, senere Generalmajor Theodor Christian Anton Broch og Josepha Unger. — Fru Egeberg var en meget elskværdig og afholdt Dame, lys, aaben og varm. Hun havde lært Livets store Kunst: at kunne glemme sig selv for at tænke paa andre. Hun var tillige en usedvanlig kunstnerisk begavet Klaverspillerske, en Begavelse, der nedarvedes paa hendes Døtre Fru Fanny d'Avout og Fru Betty Tandberg. (6 Børn.)

a 4. *Fanny Josepha Egeberg*, født paa Gaarden Gahn i Fet Prestegjeld paa Romerike 13 Sept. 1841, † i Beaumont du Perigard i Dordogne i Frankrige 19 Sept. 1899 (begravet i et Kapel ved Chateau de Revieres i Bourgogne, hvor flere Medlemmer af Slægten d'Avout ligge begravne.)

Gift i Kristiania 24 Juni 1876 med fransk Baron *Louis Marie Alexander d'Avout*, født i Montpellier, Hovedstad i det franske Departement Hérault, 1845, † i Beaumont du Perigard 7 Decbr. 1893 (begr. i foranførte Kapel ved Chateau de Revieres), Søn af Baron Jules Pierre Alexander d'Avout og hans engelske Hustru født Phipps, og Brodersøns Søn af Keiser Napoleons bekendte Marskalk Louis Nicolaus d'Avout, Hertug

af Auerstädt, Prins af Eckmühl. De havde en eneste Søn, der i Daaben fik Navnene: Joseph Louis, men døde nogle Timer efter Fødselen og blev begravet paa Kirkegaarden i Cottun i Normandie.

- b 4. *Anna Sophie Egeberg*, født i Kristiania 19 Aug. 1843. Ugift. Komponistinde.
- c 4. *Theodor Christian Egeberg*, født i Kristiania 23 Febr. 1847. Han blev Student fra Nissens Latin- og Realskole Kristiania 1864 med Karakteren laud., tog i Decbr. 1865 Ex. philos. ligeledes med laud. og medicinsk Embedsex. i Mai 1872 med samme Karakter. Høstsemestret 1868 og Vaarsemestret 1869 var han konst. Prosector ved Universitetet. Fra 15 Marts til 30 Sept. 1872 gjorde han Tjeneste som Kandidat ved Rigshospitalets Hovedafdeling og derpaa til 1 Decbr. s. A. som konst. Reservelæge ved sammes chirurgiske Afdeling. Fra 1 Decbr. 1872 til 7 Febr. 1873 var han Kandidat ved Fødselsstiftelsen og praktiserede derpaa til Slutningen af Mai s. A. i Skien, hvor han tillige var konst. Læge ved Bratsberg Amtssygehus. Begge Somre 1873 og 1874 var han Assistentlæge ved Grefsen Vandkuranstalt. Fra Slutningen af Aug. 1873 til Begyndelsen af Januar 1874 fulgte han som konst. Marinelæge Corvetten „Nornen“ paa et Togt i de spanske Farvande. Fra 10 Decbr. 1874 til 11 Sept. 1875 var han konst. og derpaa til 15 Oktob. 1878 ansat som Reservelæge ved Rigshospitalets chirurgiske Afdeling og efter sammes Deling ved Afdeling A. Fra Høsten 1878 til Sommeren 1885 var han Elektrisør ved Rigshospitalet. Efter sin Fratræden af Reservelægeposten har han praktiseret som Privatlæge i Kristiania, hvor han fra 1 Juli 1881 fungerede som Læge ved den kommunale Sygekasse og fra 1883 har været Læge ved Vor Frue Hospital sammesteds. I 1889 blev Egeberg udnævnt til Livmedicus ved det norske Hof og i 1903 til 1ste Livmedicus sammesteds. I Decbr. 1905 blev han

antaget til Kongefamiliens Læge. Blev 21 Mai 1896 R¹. St. O. O. for fortjenstlig Lægevirksomhed, overvar 22 Juni 1906 Kong Haakon og Dronning Mauds Kroning i Trondhjems Domkirke og erholdt da Kr. M. i Sølv. Er desuden Indehaver af følgende udenlandske Ordener: R¹. Sv. W. O. i 1890, R. Pr. v. Ø. O. 3 Kl. s. A., R. Fr. Æ. O. i 1892, R. Sach. W. h. F. O. s. A., R. Sv. N. O. 21 Januar 1896, Æresk. Mech. Gr. O. s. A., Off. Fr. Acad. i April s. A., O. II. Jub. Med. i 1898, K². Sv. W. O. 9 Juli 1900, K¹. Næss. Ad. O. i 1904, R. Ø. Jembr. O. 2 Kl. s. A. og K. Fr. Æ. O. s. A. Fra Midten af Januar til Midten af Mai 1874 foretog han en Udenlandsreise, hvorunder han navnlig i Wien lagde sig efter Chirurgi og Øiensygdomme. Høsten 1879 opholdt han sig 6 Uger i samme By, foretog i 1884 en Reise til London og Edinburgh. Doctor Egeberg er meget musikalsk og har, som dygtig Violoncelspiller, med Iver og levende Interesse medvirket i Strygekvartetter og i Kammermusik i det Hele.

Gift i Stockholm 26 Oktober 1875 med *Anna Karen Louise Dahll*, født i Kristiania 21 Juli 1852, † der 6 Novbr. 1880 af Barselfeber, Datter af Secondl., senere Oberst og Statsraad Lars Christian Dahll og Siren Marie Gerharda Finne. (1 Barn).

a 5. **Christian August Egeberg**, født i Kristiania 28 Oktober 1880, † der 13 D. gl. 10 Novbr. s. A.

d 4. **Jeanette Marie Egeberg**, født i Kristiania 20 Febr. 1850, † der 12 Juni 1857.

e 4. **Betty Egeberg**, født i Kristiania 21 Mai 1853.

Gift i Kristiania 1 Mai 1883 (viet i Tref. Kirke) med Stiftskapellan *Jens Frølich Tandberg*, født i Haus Prestegjeld i Bergens Stift 13 Mai 1852, Søn af Sogneprest der, senere Biskop i Kristianssands Stift Johan Jørgen

Tandberg og Marie Theodora Frølich. I 1858 flyttede han med sine Forældre til Kristiania, hvor han i Aug. 1859 blev Elev af Kristiania Borger- og Realskole og i 1863 af Kristiania Kathedralskole, fra hvilken han i 1870 tog Ex. art. med Karakt. laud. I Juni 1871 tog han Ex. philos. med laud. præ. cet. og syslede derefter en Tid med filosofiske Studier, hvorefter han begyndte at studere til theologisk Embedsex., som han underkastede sig 30 Decbr. 1875 med Karakt. laud. Straks efter Examen reiste han til Ringsaker paa Hedemarken for at bistaa den forrettende Sogneprest og virkede her — væsentlig som Prædikant — indtil han i Febr. 1876 tog Embedsex.s praktiske Prøve ligeledes med laud. Den 14 Oktob. s. A. udnævntes han til pers. Kapellan hos Provst L. C. Holmboe i Jevnaker paa Hadeland, til hvilket Embede han ordineredes 1 Novbr. næstefter i Vor Frelzers Kirke i Kristiania. Her virkede han til han 21 Decbr. 1877 blev personel Kapellan hos Faderen, der da var Stiftsprovst og Sogneprest til Vor Frelzers Kirke i Kristiania. Den 23 April 1881 udnævntes han til Stiftskapellan i Kristiania Stift og fungerede som saadan i Fredrikstad, Horten, Drammen, Gol i Hallingdal og paa Hvaløerne samt desuden som Feltprest paa Helgelandsmoen. Den 22 Febr. 1883 blev han Katechet i Porsgrund og 27 Febr. 1886 ansat som Prest ved Gaustad Sindssygeasyl i Vestre Akers Prestegjeld ved Kristiania. Den 18 Juni 1890 udnævntes han til Kaldskapellan til Domkirkens Menighed i Kristianssand, hvor han fra 1 Januar 1894 tillige var Prest ved Eg Sindssygeasyl. I 1893 og 1894 bestyrede han i længere Tid Stiftsprovstembedet i Kristianssand. Den 18 Juni 1898 blev han Sogneprest til Røken og 1 Aug. 1903 til Petri Kirke i Kristiania. Tandberg er en fremragende Geistlig af den ortodoxe Retning, hvis mest fremtrædende Repræsentant han er. Han har gjenta-

gende Gange været paa Bane til Biskop og har været bl. dem der har havt flest Stemmer saavel til Biskop i Kristianssand og Hamar som senest i Trondhjem. Ved Siden af sin Embedsvirksomhed har han virket som Lærer fra 1878—81 ved Frk. Falsens Pigeskole i Kristiania og ellers andensteds. I Kristianssand var han Medlem af Kommunestyrelsen, Formand i Skolestyret og Børneasylernes Forstanderskab, i Ynglingeforeningens Bestyrelse og Bestyrelsen af Kristianssands Kreds for Sømandsmissionen. Han var derhos Medlem af Havnecommissionen, af Søndagsskolens Bestyrelse og af Bestyrelsen for Kristianssands og Omegns Fællesforening for Hedningemissionen. Han var tillige kommunevalgt Medlem af Kathedralskolens Bibliotheks Bestyrelse og af Legatbestyrelsen for Søren Kristensens Legat. I sin Studietid var han Medlem af Studenter-sangforeningens Bestyrelse og var blandt Johanniterkorpsets Stiftere. Under sin geistlige Virksomhed har han flere Steder arbejdet for at vække Sanden for kirkelig Musik ved Oprettelse af Chorforeninger, som han selv har ledet. Tandberg har i Luthersk Ugeskrift for 1888 skrevet en længere Artikkelrække: „Om den moderne Determinismes Forhold til de religiøse og ethiske Grund-sætninger“ og i Luthersk Ugeskrift 1889 No. 22: „Et Fredens Ord“. Flere af hans Prædikener er trykte i forskellige Prædikensamlinger, ligesom han ogsaa har leveret forskellige Indlæg i Dagspressen.

- f 4. **Fredrikke Julie Augusta Egeberg**, født i Kristiania 9 Juni 1855. Hun har komponeret og udgivet Børnesange.

Gift i Kristiania 27 Mai 1876 med Kommune-læge i Kristiania **Hjalmar Lindboe**, født i Aker 6 Juli 1847, Søn af Kjøbmand Jacob Wibe Lindboe og Amalie Margrethe Oxholm. Han blev Student fra Kristiania Kathedralskole 1865 med Karakt. laud., tog Ex. philos. i Juni 1866 med laud. præ. cet. og i Mai 1872 medicinsk Embeds-

examen med laud. Fra 30 Mai s. A. til 5 Mai 1873 var han Kandidat ved Rigshospitalets Hovedafdeling og ved Fødselsstiftelsen. Han har senere været bosat som praktiserende Læge i Kristiania, indtil han Vaaren 1885 flyttede til Ljan i østre Aker. Fra Sept. 1872 til Juli 1888 var han ansat i Medicinalkontorets statistiske Afdeling og forrettede i 1879 som Sekretær for Pharmacopoe Kommissionen. I 1873 fungerede han som Lazaretlæge om Vaaren under Meslingepidemien og om Høsten under Typhoidfeber-Epidemien i Vestre Aker, og om Sommeren som konst. Politilæge. Fra Febr. 1874 til Udgangen af 1875 var han Reservelæge ved Kristiania Byes Sygehus, derpaa fra Januar 1876 Bylæge i Kristiania, indtil han 14 April 1877 blev Kompagnichirurg i Trondhjemske Brigade. Den 29 Aug. s. A. blev han forflyttet til Armeens Hovedstation, 9 Aug. 1883 konst. Korpslæge i Bergenske og 16 Juli 1884 udnævnt til Korpslæge i Kristianssandsske Brigade. Fra Novbr. 1887 fungerede han som Læge i Sygepleie m. m. ved tvende ekstraordinære Kurser for Sanitetssergeanter. Fra 1 Marts 1888 blev han beordret til at forrette Tjeneste som Kaptein ved Generallægens Stab. Den 11 Juni 1888 udnævntes han ved Indførelsen af den nye Armeorganisation til Kaptein i „Armeens Lægeetat“ med Anc. fra 16 Juli 1884. Den 22 Juni 1889 blev han Kaptein i „Armeens Sanitet“ og tilkommanderet Sanitetsgeneralens Stab fra 1 Januar s. A. at regne, blev 19 Decbr. 1894 Kvartermester ved Sanitetskorpset fra 1 Mai 1895 at regne, 12 Okt. 1895 Chef 1 Liniekomp. og 2 Novbr. 1896 for 1ste Landeværnskomp. sammesteds. Fra denne Stilling afgik han, da han 24 Febr. 1904 fra 1 April s. A. at regne tilkommanderedes Sanitetsgeneralens Stab. Afgaar fra Krigstjenesten ifølge Aldersgrænseloven 1 Juli 1910.

I 1882 blev han tilkjendt „Accessit“ for Besvarelsen

af Universitetets Prisopgave: „Skarlagensfeberens Udbredelse i Norge i de senere Decenier.“ Han foretog Høsten 1883 en videnskabelig Studiereise paa 3 Maaneder til Berlin, Dresden og Wien, hvor han navnlig lagde sig efter Øien-, Øre- og Næsesygdomme og besøgte den hygieniske Udstilling. (5 Børn.)

- a 5. *Jeanette Marie Lindboe*, født i Kristiania 16 April 1877, † paa Gaarden Tannæs i nordre Odalens Prestegjeld 8 Juni 1886.
- b 5. *Carl Jacob Waldemar Oxholm Lindboe*, født i Kristiania 12 Sept. 1879. Han blev i Aug. 1888 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania, hvor han i Juni 1894 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1897 klassisk Ex. artium med Karakt. meget godt. Blev derefter Elev af Krigsskolen, hvor han i Aug. 1900 tog Afgangsex. og 29 Sept. s. A. udnævntes fra 1 Okt. s. A. til surn. Premierl. i Trondhjemske Inf. Brig. med Anc. af 5 Aug. s. A. I Januar 1903 tog han 1ste Afdeling af den militære Høiskoleex. og udnævntes 25 Marts 1904 til Kaptein og Kvartermester ved Trondhjems Liniebat. fra 1 April s. A., men udtraadte 13 Febr. 1905 fra 1 April s. A. surnumerær for et Tidsrum af 2 Aar og tog 7 April 1906 Afsked fra Militærtjeneste fra 1 April s. A. at regne, idet han allerede fra Høsten 1903 havde studeret Ingeniørfag ved den tekniske Høiskole i Dresden, hvor han i Mai 1906 tog Diplomexamen i „Wasserbau“ med „Auszeichnung“. Fra Sept. 1906 til Juni 1908 opholdt han sig som Ingeniør i Argentina, hvor han var beskæftiget ved Statens Jernbaneudstikning og har fra 1 Sept. 1908 været ansat som Amanuensis ved „Wasserbau“ Laboratoriet ved Høiskolen i Dresden, hvor han i April 1910 tog Doctorgraden med „Auszeichnung“.

Gift i Kristianssand 1 Juli 1909 med **Ragnhild Svensen**, født i Grangemouth i Scotland 11 April 1885, Datter af Bankbestyrer ved Norges Banks Afdeling i Kristianssand, Grosserer Johan Svensen og Hustru Josefine f. Andersen.

- c 5. **Theodor Christian Broch Lindboe**, født i Rellingen Annex til Fet Prestegjeld paa Romerike 10 Aug. 1881. Han var først Elev af en Privatskole paa Nordstrand og blev i Sept. 1890 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania, hvor han i Juni 1896 tog Middelskolens Afgangsex. og 1899 Ex. artium paa Reallinien med Karakteren meget godt. Blev s. A. Elev af Krigsskolen, hvor han i Aug. 1902 tog Afgangsex., da han 4 Okt. s. A. udnævntes til Premierløit. i Kystartilleriet fra 1 s. M. med Anc. fra 24 Sept. næstfør.

Gift i Kristiania 12 Sept. 1908 med **Sigfrid Svensen**, født i Grangemouth, Scotland, 21 Decbr. 1887, Datter af Bankbestyrer og Grosserer Johan Svensen og Hustru Josefine f. Andersen.

- d 5. **Christian August Egeberg Lindboe**, født paa Ljan i østre Aker 31 Marts 1887. Han var først Elev af en Privatskole paa Nordstrand, og blev i 1896 Elev af Frogner høiere Almenskole, hvor han i Juni 1902 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1905 sproglig-historisk Ex. artium med Karakteren tilfredsstillende. Han har siden Høsten 1906 studeret bygningstekniske Ingeniørfag ved den tekniske Høiskole i Dresden. Ugift.
- e 5. **Betty Lindboe**, født paa Ljan 26 Mai 1890. Hun tog i 1905 Middelskolens Afgangsex. ved Olaf Bergs Pigeskole i Kristiania. Ugift.

- f 3. **Peder Cappelen Egeberg**, født i Kristiania 1 Novbr. 1810 (døbt 20 Decbr. s. A.), † der Nat til 8 Juli 1874. Han

blev i Juli 1820 Elev af Kristiania Kathedralskoles 1ste Klasse, hvor han gik 2 Aar, da Faderen 5 Sept. 1822 søgte om at han — uagtet han kun var 13 Aar gammel og derfor ikke havde den efter Planen for Krigsskolen bestemte Alder — maatte blive antaget som Kadet fra 1 Januar 1823, hvilket bifaldtes. Fra Krigsskolen afgik han i August 1827 og udnævntes 6 Okt. s. A. til surn.Secondløit. i Kavaleribrigaden med Anc. fra 1 Sept. s. A. Den 29 November 1828 blev han virkelig Secondl. i Kavaleribrigaden, 1 Juli 1834 Premierløitnant ved Sparbuske Eskadron af Trondhjemske ridende Jægerkorps, tjenestgjorde i 1835 og 1836 i Stockholm, blev 12 August 1837 Brigadeadjutant, var i 1842 med Stipendium i Tyskland ved Manøvrer og gennemgik derefter Rideskolen i Saumur i Frankrig, men fik 3 Jan. 1846 Tilladelse til at udtræde surnumerær i Brigaden i 2 Aar fra 1 April s. A. at regne. Den 26 Sept. 1849 indtraadte han paany i Brigaden og udnævntes til Premierl. ved Ullensakerske Eskadron af Akersh. rid. Jægerkorps. Deltog i 1848 i Leirsamlingen i Skaane og udkommanderedes Høsten 1849 med de norske Tropper, der sammen med de Svenske besatte Demarkationslinien i Slesvig. Den 13 Oktober 1851 udnævntes han til Second.-Ritmester ved Sparbuske Eskadron af Trondhjemske ridende Jægerkorps, men erholdt 23 Marts 1852 efter Ansøgning Afsked fra Krigstjenesten. Allerede længe havde han arbeidet paa Firmaet Egeberg & Co.s Kontor, da han fra 15 Aug. 1846 blev Prokurist og fra 1 Januar 1851 indtraadte som Associe sammen med sin ældre Broder i Firmaet, hvis Chef han sammen med denne var til sin Død. — Den 10 Marts 1854 blev han Medlem af en kgl. Kommission angaaende Øierens Regulering og var fra 1867—70 Medlem af Kristiania Formandskab. Han var derhos Medlem af Christiania Tømmerdirektion fra 1861 til 1874. Han blev 14 Oktob. 1868 R. Sv. W. O. og 8 Marts 1869 R. Sv. N. O. Ved Gavebrev af 24 Mai 1851 og 2 Februar 1867 skjænkede han et Beløb af Kr. 4000 til Understøttelse for Kaval-

leriofficerers trængende Efterladte, hvorved dannedes Grundfondet for en saadan Forening inden Kavalleribrigaden. Han havde i sin Tid afsat et Beløb af 4000 Kr. til et almennyttigt Foretagende og efter hans Død skjænkede hans Arvinger Beløbet, der med paaløbne Renter udgjorde over 6500 Kr., i Decbr. 1889 til „Forsvarsforeningen“.

Gift paa Moss 22 Novbr. 1837 med *Hanna Wilhelmine Scheel*, født paa Moss 3 Decbr. 1813 (døbt 3 Juli 1814), † i Kristiania 29 Decbr. 1874, Datter af Vice-Consul og Skibsreder Christian Fredrik Scheel og Sophie Cathrine Hesselberg og saaledes Søster af Broderen Sogneprest Andreas S. Egebergs Hustru. (5 Børn.)

a 4. **Augusta Egeberg**, født i Kristiania 3 Decbr. 1838.

Gift i Kristiania 28 Sept. 1860 med Skolebestyrer **Fredrik Gjertsen**, født i Mandal 1 Novbr. 1831, † i Kristiania 2 Juli 1904, Søn af Kjøbmand i Mandal, Consul Fredrik Giertsen og Louise Fredrikke Haste. Han blev Student fra Nissens Latin- og Realskole i Kristiania 1849 med Karakt. laud., tog Ex.philos. i Juni 1851 med samme Karakter og philologisk Embedsex. 8 Juni 1856 med Karakt. haud. ill. — Allerede fra Aug. 1854 havde han været ansat som Lærer ved Nissens Latin- og Realskole og i 1861 blev han tillige Lærer ved den af Rektor E. Schreiner oprettede Latinskole med treaarigt Kursus, hvilken Skoles Bestyrelse han overtog i Febr. 1862 og som han i 1865 udvidede til en fireaarig Latinskole, der fortsattes til 1876, da den nedlagdes. Ved Siden heraf oprettede han i 1869 en Forberedelsesskole, der efterhaanden blev udvidet til et fuldstændigt Latin- og Real-Gymnasium. Denne Skole blev i 1874 forenet med den tidligere Nissens Latin- og Realskole, der da af Eieren H. Schrøder solgtes til Gjertsen, med hvis Skole den derefter forenedes. — Fra 1874 var han Medlem af Kristiania Kunstforenings Bestyrelse og fra 1886

dens Formand. Han deltog i 1876 i Stiftelsen af Kunstindustrimusæet i Kristiania, af hvis Bestyrelse han siden var Medlem, og var fra 1883 Medlem af den Letterstedske Forenings norske Afdeling. — Han var Ordfører for de norske Studenter paa Toget til Upsala i 1875 og for Studenternes Deputation ved Upsala Universitets Jubelfest i 1877. Gjertsen var i Besiddelse af kunstneriske og literære Interesser, havde en fint uddannet Smag og megen naturlig Veltalenhed. Han deltog meget i den skandinaviske Studenterbevægelse i 1850 og 60 Aarene. Han blev 6 Juni 1882 R. St. O. O. for almenlyttig og opofrende Virksomhed. Om hans literære Virksomhed se J. B. Halvorsen, Norsk Forfatterlex., II. S. 384 ff.

a 5. **Fredrik Gjertsen**, født i Kristiania 13 April 1863. Han blev Høsten 1869 Elev af Gjertsens Skole i Kristiania, som han gennemgik, idet han dog for sin Helbreds Skyld i 2 Vintre opholdt sig hos Presten Christophersen i Aadalen, tog i 1882 klassisk Ex. artium med karakt. laud. og i Juni 1884 Ex. phil. med laud. præ. cet. — I Juni 1891 underkastede han sig philologisk Embedsex. (Latin, Græsk, Tysk og Norsk) med Karakt. haud. ill. Vinteren 1901 til 1902 opholdt han sig ved Universitetet i Halle a/S., for at studere tysk og germansk Philologie. Høsten 1902 blev han Lærer ved Gjertsens Skole og var i 1903 Medlem af det Interessentskab af Skolens Lærere, der da overtog Skolen. Da dette opløstes i 1900 overtog han sammen med Skolebestyrer Th. Prebensen Skolen, der imidlertid var tilflyttet sin nye Bygning paa Byens Vestkant og havde antaget Navnet „Frogner høiere Almenskole“. Denne eies og drives af begge i Forening under Prebensens Bestyrelse.

Gift i Sakshaug Kirke paa Inderøen 15 Juli 1893 med **Lilla Rynning**, født paa Kongsvinger 25

Sept. 1864, Datter af daværende Premierløjtnant, senere Oberstløjtnant Ludvig Christian Scheit Rynning og Marie Kyhn. (3 Børn.)

a 6. **Fredrik Gjertsen**, født i Kristiania 4 April 1894.

b 6. **Babit Egeberg Gjertsen**, født i Kristiania 10 Mai 1895.

c 6. **Augusta Egeberg Gjertsen**, født i Kristiania 31 Januar 1905.

b 5. **Peder (Pør) Egeberg Gjertsen**, født i Kristiania 5 Marts 1865. Han blev i 1872 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania og i 1878 af søndre Lands Middelskole, hvor han i Juni 1880 tog Middelskolens Afgangsex. — Blev derefter paany Elev af Gjertsens Skole, fra hvilken han i 1883 tog klassisk Ex. art. med Karakt. laud. og underkastede sig i Juni 1884 Ex. philos. med samme Karakter. Han studerede derefter en Tid Philologie, men gik i 1885 over til Medicin og opholdt sig i Høstsemestret 1885 og Vaarsemestret 1886 i Kjøbenhavn og Lund for at studere Anatomie. Den 4 Juni 1890 blev han værnepligtig Secondløjtnant i Armeens Sanitet med Anc. fra 5 April s. A., tog 22 Juni 1891 medicinsk Embedsexamen med Karakt. laud. og vikarierede derefter en kort Tid i Skien som praktiserende Læge, hvorefter han fra Sept. s. A. (1891) og til Mai 1892 var Kandidat paa Rigshospitalet. Den 1 Januar 1893 nedsatte han sig som privat praktiserende Læge i Kristiania, idet han samtidig overtog „Doktor Tide- mands orthopædiske Institut“. Den 26 Febr. s. A. blev han værnepligtig og 15 April 1893 fastlønnet Premierl. i Armeens Sanitet; ansattes 25 s. M. som stadig tjenstgjørende i Bergenske Inf. brig., men erholdt 4 Mai Udsættelse indtil videre med at tiltræde denne Post. Den 2 Febr. 1894 blev han ud-

nævnt til Premierl. ved 1ste Søndenfeldske Sanitetskompagni og 8 Mai s. A. Adjutant ved Sanitetsgeneralens Stab, i hvilken Stilling han forblev til han 28 Juni 1897 udnævntes til Kaptein i Sanitetet og tilbeordredes Sanitetsvæsenets Stab. Fra 1 Sept. 1900 til 31 Aug. 1902 var han indbeordret til Righospitalets chirurgiske Afdeling A. og fra 1 April 1904 til 30 Novbr. 1907 til Sanitetsgeneralens Stab. Udarbejdede 1904 efter Forsvarsdepartementets Opdrag Forslag til Organisation for Armeens Sanitet og blev 1 Oktob. 1907 Chef for Sanitetskorpsets nordenfjeldske Komp. af Landeværnet. Den 11 Decbr. 1908 blev han fra 1 Januar 1909 beordret til at afgaa fra denne Stilling og blev tilbeordret Sanitetsvæsenets Stab som Overlæge ved det militære Sygehus i Kristiania og Chef for Underofficersskolen. Sammen med Doktor Bülow-Hansen eier han „Kristiania orthopæiske og mediko-mekaniske Institut“ og han driver aarlige Kurser til Uddannelse af Sygegymnaster og Gymnastiklærerinder siden 1896.

Fra 1902 til 1906 var han Sekretær og Kasserer i „Foreningen for frivillig Pleie af Syge og Saarede i Felt“ (Røde Kors), og fra 1903 til 1906 administrerende Bestyrer af Røde Kors's Klinik. Fra 1901 til 1906 var han Medlem af Bestyrelsen for Hjemmet for Røde Kors's Sygepleiersker og fra 1896 af Bestyrelsen for Kristiania Barnehjem. I 1907 erholdt han Røde Kors's Hæderstegn. Som Student var han i flere Aar Formand i Studenternes Gymnastik- og Fægteforening og i 1889 af Studentersamfundets Bestyrelse. Fra Oktober til Decbr. 1892 opholdt han sig i Stockholm for at studere medicinsk Gymnastik og Massage, foretog fra 20 Novbr. til 20 Decbr. 1897 en Studiereise til Berlin og Dresden, 1903 en

kortere Do. til Stockholm og besøgte fra 31 Juni til 10 Aug. 1907 med Dr. Rolls Legat Berlin, Wien, Budapest, München, Hamburg og Kjøbenhavn. Om hans literære Virksomhed se: *Studenterne fra 1883* (Kr.a 1908), S. 117 ff.

Gift i Kristiania 10 Mai 1894 med **Dagny Sommerfelt**, født i Kristiania 18 Novbr. 1871, Datter af senere Oberst og Chef for Krigsskolen **Gustav Adolph Sommerfelt** og **Andrea Ragnhild** (**Hilda**) **Prebensen**. (4 Børn.)

- a 6. **Gustav Adolph Sommerfelt Giertsen**, født i Kristiania 4 Decbr. 1895.
- b 6. **Giørt Tørresen Nedenes Giertsen**, født i Kristiania 14 Okt. 1897, † der 24 Jan. 1900.
- c 6. **Augusta Egeberg Giertsen**, født i Kristiania 2 Decbr. 1899, † der 4 Jan. 1901.
- d 6. **Per Egeberg Giertsen**, født i Kristiania 26 Juni 1906.

- c 5. **Louise Giertsen**, født i Kristiania 21. Decbr. 1866.

Gift i Kristiania 17 Juli 1890 med Lærer **Axel Sommerfelt**, født i Sarpsborg 3 Decbr. 1860, Søn af Skibsfører **Harald Vilhelm Sommerfelt** og **Maren Dorothea Ihlen**. Han blev i Aug. 1866 Elev af Nissens Latin- og Realskole i Kristiania og i 1874, da denne Skole købtes af Skolebestyrer **Gjertsen** og sloges sammen med hans egen, af denne sidste, fra hvilken han i 1878 tog klassisk Ex. art. med Karakteren laud. I Juni 1879 tog han Ex. philos. med samme Karakter og i Juni 1887 sproglig-historisk Embedsex. ligeledes med laud. Fra Aug. 1887 til Novbr. 1899 var han Lærer ved Trondhjems borgerlige Realskole og blev 19 Juli 1899 konst. Adjunkt ved Trondhjems Kathedralskole fra 1 Aug.

s. A. at regne og med Anc. fra 1 Juli 1894. Fra 1896 er han tillige Lærer ved Trondhjems Maskinist-skole. Han var fra 1896 til 1905 Medlem af og fra 1902 til 1905 Formand i Bestyrelsen af Trondhjems Forening til Dyrenes Beskyttelse; fra 1899 Medlem af Bestyrelsen for Trondhjems Afdeling af Foreningen til norske Fortidsminders Bevaring, hvis Kasserer han den hele Tid har været, fra 1900 af Trondhjems historiske Forenings Bestyrelse, fra 1901—1904 af Philologernes og Realisternes Landsforenings Bestyrelse og fra 1902 af Bestyrelsen for Trondhjems Turistforening, hvis Formand han har været siden 1905. I 1899 blev han Medlem af Videnskaberne Selskab i Trondhjem, hvis Vice-Præs han blev i 1902. I 1886 foretog han en Reise til England og Frankrig og opholdt sig Sommeren 1895 med offentligt Stipendium i Greifswalde og Berlin for at studere preussisk Skolevæsen. Var i en Del Aar Medlem af Studentersamfundets Fireskillingskomite. I de sidste 20 Aar har han bereist store Dele af Landet, i de senere Aar navnlig de Trondhjemske Amter og Nordland. Fra 1905 eier han „Klosterengen“ paa Øen i Trondhjem. (5 Børn.)

- a 6. **Inger Sommerfelt**, født i Trondhjem 29 Juni 1891, † der 1 Sept. 1893.
- b 6. **Alf Sommerfelt**, født i Trondhjem 23 Novbr. 1892. Han tog i Juni 1908 Middelskolens Afgangsexamen ved Trondhjems borgerlige Realskole.
- c 6. **Erna Sommerfelt**, født i Trondhjem 23 Juni 1894.
- d 6. **Hella Sommerfelt**, født i Trondhjem 6 Decbr. 1897.
- e 6. **Ellinor Sommerfelt**, født i Trondhjem 6 April 1902.

d 5. **Adolph Gjertsen**, født i Kristiania 17 Juni 1868, † der 26 Juli s. A.

e 5. **Anette Gjertsen**, født i Kristiania 30 Januar 1871.

Gift i Kristiania 5 Sept. 1894 med Premierl. **Herman Løvenskiold**, født i Kristiania 20 Juni 1869, Søn af Cand. jur. Herman Løvenskiold til Ravnes og Wilhelmine Johanne Claudine Heftye. Han blev i 1874 Elev af Aars og Voss's Latin- og Realskole i Kristiania, hvor han i Juni 1883 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1887 Ex. art. paa Reallinien med Karakter meget godt. Samme Aar blev han Elev af Krigsskolen, hvor han udeksamineredes i Aug. 1890 og 18 Okt. s. A. udnævntes til Secondl. i Trondhjemske Inf. Brig. med Anc. fra 2 Aug. s. A. Den 13 April 1891 udnævntes han til Premierløit. samme-steds, men forsattes 8 April 1893 fra i s. M. til 2den Akersh. Inf. Brig. Han blev Elev af den militære Høiskole 16 Jan. 1890 og tog Afgangsex. fra samme i Decbr. 1893 med Karakter 1.727. Blev 7 Aug. 1895 fra 1 Novbr. s. A. Aspirant i Generalstaben, hvor han tjenstgjorde til 1 Mai 1900, udtraadte 17 Novbr. 1900 fra 1 s. M. surn. og beordredes til at tjenstgjøre som Adjoint i Generalstaben, hvorhos han s. D. udnævntes til Kaptein i 2 Akersh. Inf. Brig. I Generalstaben vedblev han at tjenstgjøre, indtil han 3 Oktbr. 1905 igjen beordredes at indtræde i No. i Brigaden fra 10 Okt. s. A., da han udnævntes til Chef for 1 Komp. af Valders's Liniebat. Fra 8 Aug. til 21 Sept. 1906 gennemgik han Armeens Skydeskole paa Terningmoen. (2 Børn.)

b 6. **Herman Leopoldus Løvenskiold**, født i Kristiania 4 Febr. 1897.

b 6. **Friede Augusta Løvenskiold**, født i Kristiania 29 Juni 1902.

f 5. **Christian August Giertsen**, født i Kristiania 6 Juli 1875. Han blev i Aug. 1871 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania, hvor han i Juni 1890 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1893 klassisk Ex. artium med Karakter laud. samt tog i Mai 1894 Ex. philos. ligeledes med laud. I Sept. s. A. blev han Elev af Krigsskolen, hvorfra han i Aug. 1897 blev udexamineret og den 30 Okt. s. A. fra 1 s. M. udnævnt til surn. Premierløitn. i Kavaleriet med Anc. fra 26 Aug. s. A. Den 7 Marts 1899 blev han virkelig Premierl. med Secondl.s Aflønning og rykkede 2 Decbr. s. A. op paa Premierl.s Gage. Han fik 29 Decbr. 1898 Tilladelse til at følge Høiskolens Undervisning, men afgik derfra 29 Sept. 1899, da han paa Grund af Tjenesteforretninger ikke kunde vedblive. Den 4 Decbr. s. A. blev han Premierl. ved Sparbueske Eskadron i Trondhjemske Kavalerikorps. Opholdt sig i 1900 i Sverige, hvor han gennemgik den svenske Rideskole paa Strømsholm og tjenstgjorde derefter til 8 Sept. s. A. ved det svenske Kavaleri, hvorunder han fulgte Øvelserne ved den svenske Livgarde til Hest. Den 30 Aug. 1901 blev han Adjutant ved Trondhjemske Kavalerikorps Liniekorps og 24 Aug. 1903 fra 11 Okt. s. A. ved Oplandske Kavalerikorps Liniekorps.

Gift i Kristiania 15 April 1902 med **Henriette de Seue**, født i Kristiania 6 Juni 1881, Datter af senere Generalmajor og Chef for Trondhjemske Inf. Brig. Christian Martini de Seue og 2den Hustru Henriette Oxaas. (3 Børn).

a 6. **Fredrik Giertsen**, født paa øvre Røstad i Levanger Landsogn 11 Februar 1903.

b 6. **Christian Martini de Seue Giertsen**, født paa Hamar 3 Sept. 1904.

- c 6. **Werner Nicolai de Seue Giertsen**, født i Kristiania 11 Juli 1908.
- g 5. **Giørt Giertsen**, født i Kristiania 9 Juni 1877. Han blev i 1883 Elev af Gjertsens Latin- og Realskole i Kristiania, hvor han i Juni 1893 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1896 klassisk Ex. art. med Karakter *haud. ill.* I Juni 1898 underkastede han sig Ex. philos. med samme Karakter og er Kontorchef hos Vexelmæglerfirmaet Carl Kierulf & Co. i Kristiania.
 Gift i Bygdø Kapel i vestre Aker 7 Sept. 1900 med **Bergllot Larsen**, født i Kristiania 23 Febr. 1878, Datter af Grosserer Peter Larsen og Sophie Margrethe Berg. (3 Børn.)
- a 6. **Giørt Torrissøn Nedenes Giertsen**, født i Kristiania 24 Okt. 1903.
- b 6. **Tore Nedenes Giertsen**, født i Kristiania 13 Januar 1908.
- c 6. **Sophie Margrethe Giertsen**, født i Kristiania 11 Novbr. 1909.
- h 5. **Adolph Tidemand Giertsen**, født i Kristiania 10 Febr. 1880, † der 8 Mai 1884.
- b 4. **Sophie Alexia Egeberg**, født i Kristiania 1840, s. A. 1/2 Aar gl.
- c 4. **Ferdinand Julian Egeberg**, født paa Moss 23 Novbr. 1842. Han blev Søkadet i 1857, udexamineredes i 1863 og udnævntes 24 Sept. 1864 til Secondløit. i Marinen; var fra 1865 til 1868 med Stipendium i engelsk Orlogstjeneste og udnævntes 28 Novbr. 1874 til Premierl. à la suite i Marinen, men beholdt 6 Febr. 1875 efter Ansøgning Afsked fra Krigstjenesten, da han ved Faderens Død i 1874 sammen med sin yngre Broder indtraadte

i Firmaet Westye Egeberg & Co., hvis Prokura han indehavde, indtil han fra 1 Mai 1879 optoges som Associe i Forretningen, der senere dreves af Brødrene i Forening med Farbroderen Konsul Westye M. Egeberg, indtil denne i September 1893 helt udtraadte af Firmaet. Senere har dette i sin Helhed været eiet og drevet af Brødrene alene. Hvor anset Firmaets Mærker for Skurlast end var og hvor udbredt dets Forretningsomraade, erkjendte disse snart, at det var aldeles nødvendigt, at Firmaet ogsaa selv forædle sine Produkter og at det derfor var en Følge af Udviklingen, at man maatte anlægge Høvleri paa et bekvemt Sted. Firmaet købte derfor i Juni 1889 af Firmaet Kjøsterud, Breien & Co. for 300,000 Kr. dettes Eiendomme med Høvleri paa Sørengen i Kristiania, hvor de i 1890 begyndte Høvlerivirksomhed med Konsul N. Vogt Petersen som Bestyrer af denne Del af Firmaets Virksomhed. Derimod solgte Firmaet i 1895 sin gamle Forretningsgaard No. 4 i Lille Strandgade til Kristiania Kommune, der i 1909 har jævnet denne med Jorden. Ferdinand Egeberg er siden 3 Febr. 1885 Medlem og siden 9 Febr. 1894 Formand i Glommens Fællesflødningsforenings Direktion. — Ved Siden af sin Handelsvirksomhed har Ferdinand Egeberg ogsaa i mange Aar været knyttet til det tidligere norsk-svenske Kongehus's Hof, idet han 1 Decbr. 1881 udnævntes til Kabinettkammerherre hos Kong Oscar II. Den 6 Novbr. 1882 blev han R. Sv. N. O. og ledsagede i 1888 Kongen paa en Udenlandsreise til Italien, Algier, Spanien og Frankrige. Han blev herunder Storoff. It. Kr. O., K. Port. Conç. O. og K.¹ Sp. III. O. samt i Januar 1889 Off. Fr. Æ. O. Den 1 Decbr. 1891 blev han R.¹ St. O. O. for almenyttig Virksomhed, skjænkede i Decbr. 1889 4000 Kr. til et Krigsskib og overvar den 27 Aug. 1897 Prins Carls Bryllup i Kjøbenhavn, i hvilken Anledning han samme Dag blev

K.¹D. D. O. Den 15 Mai 1895 blev han K.¹Sv. N. O og 18 Sept. 1897 erholdt han O. II. Jub. Med.

Gift i Kristiania 7 Marts 1876 (viet i Tref. Kirke) med Lucy Parr, født i Drøbak 14 Oktober 1853, Datter af Grosserer Søren Angell Parr og Hannah Jørgensen. Kammerherre Egeberg og Frue feirede 7 Marts 1901 Sølvbryllup. (7 Børn.)

a 5. **Westye Parr Egeberg**, født i Kristiania 25 April 1877.

Han blev i Oktbr. 1883 Elev af Gjertsens Latinskole i Kristiania; læste fra Juli 1887—1890 privat og var fra 1890—1892 Elev af Christies Skole. Tog i Juni 1892 Middelskolens Afgangsex. som Privatist ved Otto Andersens Skole og blev i August s. A. Elev af Gjertsens Latinskole, hvor han i 1896 tog Ex. art. paa Reallinien med Karakteren godt. I Aug. s. A. blev han derefter Elev af Krigsskolens nederste Afdeling, hvor han tog Afgangsex. i Aug. 1897, hvorefter han i Decbr. s. A. blev ansat som værnepligtig Secondløitn. i 2 Akersh. Inf. Brig. med Anc. fra 10 Oktbr. s. A. Vinteren 1898 til 1899 opholdt han sig i Frankrig. I Decbr. 1902 tog han Ex. phil. med Karakteren haud. ill. og blev 14 Novbr. 1905 værnepligtig Premierløitn. og som saadan 24 s. M. ansat ved 3 Komp. af Kristiania Landeværnsbat. Han er ansat paa Firmaet Westye Egeberg & Co's Kontor og erholdt i Mai 1906 Firmaets Procura.

Gift paa Bogstad i Vestre Aker 17 Septbr. 1904 med Ninni Wedel-Jarlsberg, født paa Bogstad 16 Novbr. 1880, Datter af Godseier, forhv. Premierløitn. Johan Caspar Herman Nicolaus Wedel-Jarlsberg til Bogstad og Mathilde (Mimi) Meyer. (2 Børn.)

a 6. **Mathilde (Mimi) Egeberg**, født i Kristiania 8 Aug. 1905.

b6. **Lucy Egeberg**, født i Kristiania 23 Sept. 1907.

- b 5. **Lilly Annette Egeberg**, født i Kristiania 31 August 1878.
- c 5. **Oscar Fredrik Egeberg**, født i Kristiania 23 Marts 1883, tog Middelskoleex. 1899 med Karakteren meget godt, Artium paa Reallinien 1902 med Karakteren godt og blev 1904 Cand. philos. med haud. illaud. Han har til Gudfader Kong Oscar II. Handelsmand. Ugift.
- d 5. **Frits Eivind Egeberg**, født i Kristiania 20 Sept. 1884, † der 24 April 1885.
- e 5. **Ester Lucy Egeberg**, født i Kristiania 11te April 1887.

Gift i Kristiania 14 Oktober 1908 med Premierløitn. **Severin Finne**, født i Kristiania 12 Marts 1883, Søn af Oberstløitnant i Armeens Sanitet Gabriel Grubbe Dietrichson Finne og Alette Sophie Didrikke Cappelen. Han blev i 1892 Elev af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1898 tog Middelskolens Afgangsex. og i 1901 Latin-Artium med Tysk og Engelsk med Karakt. meget godt. Blev s. A. Elev af Krigsskolen, hvis Afgangsex. han tog i Aug. 1904, da han 12 Novbr. s. A. udnævntes til sur. Premierløitnant i 1 Akersh. Inf. Brig. med Anc. fra 27 Aug. s. A. Den 10 Oktober 1906 blev han virkelig Premierl. i Trondhjemske Inf. Brig., hvor han 26 Okt. s. A. blev ansat som Løitnant ved 3 Komp. Søndmøre Liniebat., forsattes 19 Decbr. 1908 fra 1 Jan. 1909 til Premierl. i 2 Akersh. Inf. Brig., tog i Decbr. 1903 Ex. philos. med Karakt. haud. ill. og 15 Juni 1908 juridisk Embedsex. med laud. samt blev 9 Sept. s. A. autoriseret som Overretssagfører. Foretog Vinteren 1908—09 en Reise til Berlin, Paris, London og ansattes 20 Juli 1909 som Advokatfuldmægtig hos Adv. Harbitz & Michelet. (1 Barn.)

- a 6. **Severin Didrik Flinøe**, født i Kristiania 29 Juli 1909.
- f 5. **Ferdinand Peder Egeberg**, født i Kristiania 21 Aug. 1889.
- g 5. **Evelyn Hannah Egeberg**, født i Kristiania 22 December 1898.
- c 4. **Anette Louise Henriette Egeberg**, født i Kristiania 5 Marts 1847, † der 15 Decbr. 1870, 22 Aar gl. Ugift.
- d 4. **Einar Westye Egeberg**, født i Kristiania 23 Juli 1851. Han frekventerede Kristiania Borger- & Realskole og Nissens Latin- og Realskole i Kristiania, reiste 1871 til Tyskland, hvor han fra 16 Aug. s. A. til 18 Juni 1872 var Elev af det praktiske Handelsinstitut i Lübeck, hvor han tog Afgangsex. som „No. 1 mit Anszeichnung“. Han var fra 19 Aug. 1867 ansat paa Westye Egeberg & Co.s Kontor, blev ved Faderens Død i 1874 sammen med sin ældre Broder Partseier i Forretningen, hvis Procura han havde, indtil han fra 1 Mai 1879 indtraadte som Associe i samme. Siden Sept. 1893 er han sammen med Broderen Chef og Eier af Firmaet. Den 1 Febr. 1877 tog han Borgerskab som Handelsmand og har som saadan været interesseret i en stor Del merkantile Forretninger, af hvis Bestyrelser han som oftest har været Medlem. Han blev 27 Marts 1882 valgt til Medlem af Repræsentantskabet i Christiania Bank og Kreditkasse, af hvis Direktion han siden 2 April 1887 har været Medlem. Blev 15 Marts 1893 Medlem af Bestyrelsen af Foreningen for frivillig Pleie af Syge og Saarede i Felt („Røde Kors“) og 19 Febr. 1894 af Justisdepartementet beskikket til Medlem af Bestyrelsen for Kystsanatoriet ved Fredriksværn for skrofuløse Børn. Den 19 Januar 1903 blev han Medlem af Kristiania Theaters Repræsentantskab, 26 Januar 1904 Ordfører i Kristiania Sparebanks Forstanderskab og 20

Febr. s. A. valgt til Formand i Kristiania Handelsstands Forening samt 16 Marts 1908 af Handelsdepartementet beskikket som handelskyndigt Medlem af Kristiania Handelskammer. Egeberg har ogsaa været meget benyttet i Kristiania Kommunes Tjeneste; var saaledes fra 1 Januar 1891 til 31 December 1894 Medlem af Formandskabet og derefter i en Aarrække Medlem af Representantskabet, valgtes 13 Decbr. 1894 til Medlem af Kristiania Byes Havnestyre og i Decbr. 1897 af Repræsentantskabet valgt til Medlem af en Komite, der skulde bedømme de indkomne Planer for fremtidig Brygge og Havneanlæg i Kristiania. I 1891 valgtes han til 2den Suppleant som Storthingsmand fra Kristiania, Hønefos og Kongsvinger for Perioden 1892—94 og mødte fra 5 Marts 1894 for Advokat Birch-Reichenvald, der var bleven udnævnt til Statsraad. Han var da Medlem af Jernbanekomiteen. I 1889 var han Vice-Præsident for Juryen for Trælast etc. ved Verdensudstillingen i Paris, blev 13 Okt. s. A. R. Fr. Æ. O. og udnævntes 21 Januar 1896 til R¹. St. O. O. for Fortjenester af Forsvarsagen. Den 12 Decbr. 1903 erholdt han det røde Kors's Hæders-tegn og udnævntes 21 Januar 1905 til K². St. O. O. for almennyttig Virksomhed. Den 4 September 1905 blev han „Lif Membre“ af „International Law Association“ i London. Han var i mange Aar Interessent i og Medlem af Direktionen for Schous Bryggeri, af Kristiania Hestekosømfabrik og af Aug. Pellerin Fils & Co., var Eier af Sætre Kjeksfabrik ved Heggedal i Asker, der totalt nedbrændte 10 Juli 1887, og m. m. Han skjænkede i Novbr. 1889 „Norges Forsvarsforening“ 10 000 Kroner.

Gift paa Sinsen i østre Aker 5 Sept. 1877 med Birgitte Halvordine Schou, født paa Sinsen 12 Januar 1857 (døbt 7 Aug. s. A.), Datter af Fabrikeier Halvor Arntzen Schou og Anna Cecilie Crowe. (8 Børn.)

- a 5. **Peder Cappelen Egeberg**, født i Kristiania 1 Juli 1878, † der 14 Febr. 1879.
- b 5. **Cecillie Schou Egeberg**, født i Kristiania 17 Jan. 1880. Gift i Kristiania 5 Sept. 1902 (viet i Trefoldigh. Kirke) med Premierl. **Eivind Gude**, født i Frostens Prestegjæld i Trondhjems Stift 10 Mai 1873, Søn af Distriktslæge Fredrik Julius Bech Gude og 2den Hustru Catharina Elisabeth Ingstad. Han var Elev af Kongsvinger Middelskole, hvor han i Juni 1888 tog Middelskolens Afgangsex., hvorefter han i Aug. s. A. blev Elev af Kristiania Kathedralskole, hvor han i 1891 tog Examen artium paa Reallinien med Karakt. meget godt. Blev s. A. Elev af Krigsskolen, hvor han i Aug. 1894 tog Afgangsexamen, da han 19 Sept s. A. udnævntes til surn. Premierl. i 1ste Akersh. Inf. Brig. med Anc. fra 14 Aug. s. A. Den 27 Juli 1895 udnævntes han til virkelig Premierl. i Kristianssandske Inf. Brig., hvor han 15 Aug. s. A. blev Adjutant ved 2 Korps og Kristianssands Liniebataljon, forsattes 27 Febr. 1897 fra 1 Marts s. A. til 1 Akersh. Inf. Brig., hvor han 3 April s. A. blev Premierl. ved 3 Komp. af Smaalenes Liniebat.; blev 25 Okt. 1899 fra 1 Novbr. s. A. antagen som Elev ved Centralskolen, som han gennemgik. Under 1 Decbr. 1899 blev det bestemt, at han skulde udtræde surn. i Brigaden og beordredes til at tjenstgjøre som Premierl. ved Krigsskolen, i hvilken Stilling han vedblev, til han atter 26 Sept. 1903 fra 1 Okt. s. A. fratraadte denne Stilling og paany traadte i Numer i Brigaden, hvor han samtidig udnævntes til Kaptein og Kvartermester ved Østerdalens Liniebat. Den 30 Aug. 1905 blev han Kvartermester ved Hedemarkens Landværnsbat., gennemgik fra 16 Aug. til 29 Sept. s. A. Skydeskolen paa Terningmoen i Elverum og blev 21 Marts 1906 fra 1 April

- s. A. Chef for 3 Komp. af Smaalenenes Liniebat., i hvilken Stilling han fremdeles er. (4 Børn.)
- a 6. **Ove Christian Gude**, født i Asker 1 Juni 1903.
- b 6. **Einar Gude**, født i Kristiania 22 Marts 1905.
- c 6. **Hans Gude**, født i Kristiania 17 Sept. 1906.
- d 6. **Birgit Catharina Elisabeth Gude**, født i Kristiania 5 Sept. 1907.
- c 5. **Hermine Egeberg**, født i Kristiania 14 Novbr. 1881.
Gift i Kristiania 15 Oktob. 1901 (viet i Trefoldh. Kirke) med Premierl. **Pøder Anker Wedel-Jarlsberg**, født paa Jarlsberg Hovedgaard i Sems Prestegield i Jarlsberg 18 Aug. 1875, Søn af øverste Kammerjunker Grev Johan Casper Herman Wedel-Jarlsberg og Helene Louise Celine von Radetzka-Miculicz. Han blev 1 Sept. 1881 Elev af Kristiania Kathedralskole, hvor han i Juni 1890 tog Middelskolens Afgangsex., og i Aug. 1891 blev Elev af Aars og Voss's Latin- og Realskole, hvor han i 1893 tog Examen artium paa Reallinien med Karakteren meget godt. Vinteren 1893—1894 tilbragte han i Tyskland og deltog herunder i 2 Semestre i Tegneundervisningen ved Kunstacademiet i Leipzig. I 1904 blev han Elev af Krigsskolen, hvis Afgangsex. han tog i Aug. 1897, da han 30 Okt. s. A. udnævntes til Premierl. i Trondhjemske Inf. Brig. med Anc. fra 7 Aug. s. A. Den 28 Oktober 1899 udtraadte han surn. i Brigaden og ansattes som Premierl. ved H. M. Norske Garde fra 1 Novbr. s. A., forsattes 27 Sept. 1900 fra 1 Okt. s. A. til 2 Akersh. Inf. Brig., men vedblev fremdeles at tjenstgjøre ved Garden, hvor han fra 1 Okt. 1901 til 1 Okt. 1902 var Adjutant og Kvartermester, da det 9 Sept. 1902 bestemtes at han skulde fratræde denne Post fra 1 Okt. s. A. for at tjenstgjøre

som Korpsadjutant og Premierl. ved det gjenoprettede Norske Jægerkorps. I 1905 laa han paa Grænsevagt i Kongsvingerafsnittet i 80 Dage og deltog den 25 Novbr. s. A. i Paraderingen ved Kongeindtoget. Fra 8 Aug. til 21 Sept. 1906 gjennemgik han Armeens Skydeskole paa Terningmoen i Elverum. Den 27 April 1908 blev han beordret til at fratræde Norske Jægerkorps og igjen indtræde i Nummer i sin Brigade, hvor han ansattes ved Hallingdals Liniebataljon. (3 Børn.)

a 6. *Johan Caspar Herman Wedel-Jarlsberg*, født i Asker 10 Aug. 1902. Han blev 1 Sept. 1908 Elev af Frogner høiere Almenskole.

b 6. *Cecilie Helene Wedel-Jarlsberg*, født i Kristiania 14 Sept. 1904.

c 6. *Harriet Celine Wedel-Jarlsberg*, født i Kristiania 7 Novbr. 1908.

d 5. *Einar Westye Egeberg*, født i Kristiania 24 Febr. 1883. Var Elev af Gjertsens Skole, hvor han i Juni 1899 tog Middelskolens Afgangsexamen. Gjennemgik derefter Die öffentliche Handelslehranstalt zu Leipzig fra Høsten 1899 til Sommeren 1902. Arbejdede fra Høsten 1902 til Høsten 1904 paa et Trælastkontor i London og opholdt sig Vinteren 1906—07 i Frankrig for at studere Sproget. Ugift.

e 5. *Dagny Egeberg*, født i Kristiania 12 Mai 1885.

Gift i Kristiania 7 Novbr. 1905 med Bankier *Victor Møinichen Plahte*, født i London 24 Mai 1878, Søn af Grosserer Frithjof Plahte og 2den Hustru Marie Birch. Han blev Elev af Aars og Voss Skole i 1887, tog Middelskoleex. 1893 og blev samme Aar Elev af Kristiania Handelsgymnasium, hvor han tog Afgangsex. 1896 med Karakter meget godt. Efter

længere Ophold og Reiser i Udlandet blev han 1 Janr. 1903 optaget som ansvarligt Medlem af Bankierhuset N. A. Andresen & Co. (2 Børn).

a 6. **Birgit Plahte**, født i Asker 2 Juni 1907.

b 6. **Herbert Plahte**, født i Kristiania 18 Septbr. 1908.

f 5. **John Schou Egeberg**, født i Kristiania 1 Mai 1888. Han blev i Septbr. 1894 Elev af Frogner høiere Almenskole, hvor han i Juni 1903 tog Middelskolens Afgangsex. og 30 Juni 1906 Examen artium paa den sproglig-historiske Linie med Karakteren meget tilfredsstillende. Var fra 16 Oktbr. 1906 til 15 Aug. 1908 Elev af Handelshøiskolen i Leipzig, hvor han 27 Oktbr. s. A. tog Diplomexamen med Karakteren „gut“. Er siden Januar 1909 ansat hos Bankierfirmaet N. A. Andresen & Co. Ugift.

g 5. **Lucy Anette Egeberg**, født i Asker 14 Juli 1891.

h 5. **Halvor Schou Egeberg**, født i Kristiania 13 April 1893.

g 3. **Herman Egeberg**, født i Kristiania 22 Marts 1812 (døbt 22 April s. A.), begravet der 26 Januar 1813.

h 3. **Herman Egeberg**, født i Kristiania 3 Februar 1814 (døbt 31 Marts s. A.), begravet der 31 Mai 1815.

i 3. **Annichen Fredrikke Sophie Egeberg**, født i Kristiania 23 Novbr. 1815 (døbt 16 Januar 1816), † paa Gaarden Berg i i Sem Prestegjeld i Jarlsberg 16 Mai 1861. Ugift. Hun har gjort sig bekjendt ved sine Sangkompositioner, hvis dybe og stemningsfulde Skjønhed har glædet mange i hendes Samtid og Efterslægt. Som Text benyttede hun oftere H. Wergelands og J. Welhavens Digte, f. Ex. „Til min Gyl-denlak“ og „Buestrengen“.

b 1. **Hans Henrik Egeberg**, født i Kallundborg 1723 (døbt 3 Marts s. A.), † i Fredericia 1784 (begr. 11 Mai s. A.) Han var Portrait- og Landskabsmaler og leverede i Aarene 1747—1750 i alt 33 Perspektiv-

skilderier af kongelige Slotte og Byer i Danmark (Weilbachs Kunstnerlex. (2 Udg.) S. 224). Den 24 Februar 1749 blev han By- og Skifte-skriver i Fredericia, senere ogsaa Raadmand og Hospitalsforstander der og var tillige Herredsskriver.

Gift (paa Graasten) c. 1756 med **Susanna Dorothea Hahnefeldt**, født paa Graasten c. 1725, † i Fredericia 1785 (begr. 23 Decbr. s. A.), Søster af Broderens Kone. (6 Børn.)

a 2. **Vesti Egeberg**, døbt i Fredericia 28 Novbr. 1758, begr. der 7 Juni 1765.

b 2. **Johan Christopher Egeberg**, døbt i Fredericia 2 Mai 1761, begr. der 12 Oktober 1765.

c 2. **Sophie Margrethe Egeberg**, døbt i Fredericia 29 Juni 1762, † 11 Januar 1830, 68 Aar gl. Gift med Herredsfoged og Overauditor **Peter Dinesen**, døbt i Fredericia 14 Decbr. 1760, † 24 Juli 1815 „53 Aar gl.“, Søn af Møller Johannes Dinesen.

d 2. **Hans Henrik Egeberg**, døbt i Fredericia 1 Marts 1764, begr. der 6 Marts s. A.

e 2. **Valborg Egeberg**, døbt i Fredericia 23 Decbr. 1767, begr. der 29 Juli 1772.

f 2. **Valborg Egeberg**, døbt i Fredericia 31 Aug. 1774, † 26 Mai 1820.

c 1. **Sara Marie Egeberg**, født †

Gift i Lysbild 27 Mai 1750 med Sogneprest til Kegenes i Slesvig **Helno Gerhard Brolund**, født i Æreskjøbing 5 Aug. 1723, † i Hørup Sogn paa Als 3 Mai 1795, Søn af Borgermester Melchior Berndt Brolund. Han blev i 1741 Student fra Faaberg Skole ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han blev immatriculeret 29 Juli s. A. Han blev senere Prest til Kegenes i Slesvig og 8 Decbr. 1752 til Hørup paa Als. Efter Konens Død blev han gift 2 Gange: 1) med **Anna Marie Franch**, † 1780, Datter af Sogneprest til Hørup **Otto Lambertsen Franch** og **Lucie Hedevig** og 2) med **Christiane Amalie Burchardi**, født i Segeberg 1745, † 6 Aug. 1804, Datter af Consistorialraad, Provst og Sogneprest **Hinrich Anton Burchardi** og **Christiane Bluhme**. En Søn af dette sidste Egteskab **Henrik Anton**

Brolund var gift med en Datter af Overtoldbetent Henrik Behmann og Amalie Egeberg.

d 1. **Esther Egeberg**, døbt i Slagelse 20 Novbr. 1725, †

Gift i Lysabild 8 April 1755 med Synsmand **Esben Esbensen**, der boede paa Tandslet Hede.

e 1. **Westye Egeberg**, født i Lysabild 15 Mai 1735, † der 20 Aug. 1766. Uhrmager og Bøssemager i Lysabild.

Gift i Lysabild 26 Juli 1759 med Pigen **Maren Kristensen**.

a 2. **Valborg Kristine Egeberg**.

Gift med Aftægtsbolsmand **Peter Jørgensen** i Sarup.

b 2. **Sara Marie Egeberg**.

Gift med Aftægtsbolsmand **Andreas Petersen** i Mummark.

f 1. **Inger Sophie Egeberg**, døbt i Lysabild Tirsdag efter Allehelgensdag (o: 1 Novbr.) 1739, †

Gift med Accoucheur **Petræus**. Han var en Tid Forpagter af Grundstrup og Eier af 18 000 Rdl. Denne Kapital tabtes igjen dels ved slet Husholdning dels ved Processer og tilsidst maatte Svigerfaderen give ham noget af Prestejorden til Leie.

Tab. I.

Hans Kobberø.

• Esther Westidatter.

[S. 1.]

Westi Hanssøn Egeberg,

f. 1697, † 1768; Sogneprest.

• Walborg Aarbye, † 1779.

[S. 1.]

Martin E.,

f. 1718, † 1780,

Sogneprest.

• Fredrikke Hahnefeldt,

• 1784.

[S. 3.]

Hans Henrik E.,

f. 1723, † 1784,

Byskriver.

• Susanne Dorothea,

Hahnefeldt, † 1785.

[S. 55.]

Sara Marie E.

• Sogneprest Heino

Brolund.

[S. 56.]

Esther E.

• Esben Esbensen.

[S. 57.]

Westye E.

• Maren

Kristensen.

[S. 57.]

Inger

Sophie E.

• Acconcheur

Petræus.

[S. 57.]

se Tab. II.

Vesti E.,

† 1765.

[S. 56.]

Johan

Chr. E.,

† 1765.

[S. 56.]

Sophie

Margrethe E.

† 1765.

[S. 56.]

Hans Hen-

rik E.,

† 1764.

[S. 56.]

Valborg E.,

† 1772.

[S. 56.]

Valborg E.,

† 1820.

[S. 56.]

Valborg

Kirstine E.

† 1815.

[S. 56.]

Sara

Marie E.

† 1815.

[S. 56.]

• Peter Jær-

gensen.

[S. 57.]

• Andreas

Petersen.

[S. 57.]

Tab. III.

Peder Cappelen Egeberg.

[S. 37.]

Augusta E., f. 1838.
 * Skolebestyrer
 Fredrik Gjertsen, f. 1831, † 1904.
 7 Børn. [S. 38.]

Sophie Alexia E., f. 1840, † s. A. [S. 46.]
 Grosserer, Kabinetts-kammerherre.
 f. 1842.
 * Lucy Parr, f. 1853. [S. 46.]

Ferdinand Julian E., Grosserer, Kabinetts-kammerherre.
 Annette Louise Henriette E., f. 1847, † 1870. Ugift. [S. 50.]
 * Birgitte Halvordine Schou, f. 1857. [S. 50.]

Einar Westye E., Grosserer, f. 1851.
 * Birgitte Halvordine Schou, f. 1857. [S. 50.]

1. Westye Parr E., f. 1877.
 * Ninni Wedel-Jarlsberg, f. 1880.
 2 B. [S. 48.]

2. Lilly Anette E., f. 1878. [S. 49.]

3. Oscar Fredrik E., f. 1883. [3. 49.]

4. Frits Eyvind E., f. 1884, † 1885. [S. 49.]

5. Ester Lucy E., f. 1887. * Premi. Severin Finne, f. 1883. [S. 49.]

1. Peder Cappelen E., f. 1878, † 1879. [S. 52.]
 * Premi. Eivind Gude, f. 1873. Jarlsberg, f. 1875, 3 B. [S. 52.]

2. Cecilie E., f. 1880. * Premi. Anker Wedel-Jarlsberg, f. 1875, 3 B. [S. 53.]

3. Hermine E., f. 1881. * Premi. Peder Westye E., f. 1883. [S. 54.]

Mathilde E., f. 1905. [S. 48.]

Lucy E., f. 1907. [S. 48.]

6. Ferdinand Peder E., f. 1889. [S. 50.]

7. Evelyn Hannah E., f. 1898. [S. 50.]

8. Halvor Schou E., f. 1893. [S. 55.]

6. Dagny E., f. 1885. * Bankier Victor Plahte, f. 1878. [S. 55.]
 2 B. [S. 54.]

7. John Schou E., f. 1888. [S. 55.]
 Lucy Anette E., f. 1891. [S. 55.]

BILAG

I.

STATUTER

FOR

CONSUL WESTYE EGEBERGS LEGAT

TIL FORDEL FOR VÆRDIGE TRÆNGENDE.

1.

I Henhold til afdøde Consul Westye Egebergs Testament af 22de November 1887 Post 32 oprettes et Legat, stort Kr. 40 000.00, hvilket bliver at benævne:

„Consul Westye Egebergs Legat til Fordel for værdige Trængende“ og gjøres frugtbringende ved Udlaan mod Pant med rescriptmæssig Sikkerhed eller midlertidig ved Indsættelse i fuldt betryggende Bankinstitut, naar og saalænge hensigtsmæssigt Udlaan mod Pant ikke kan finde Sted.

2.

Legatet bestyres og forvaltes af tre Mænd, hvoraf de to fortrinsvis bør være af Arveladerens Slægt. Naar noget Medlem af Bestyrelsen afgaar ved Døden, har de to gjenlevende i Fællesskab at vælge et nyt Medlem. Skulde Uenighed om Valget opstaa, afgjøres dette af Christiania Stiftsdirection eller den Myndighed, som nærmest maatte træde i dennes Sted.

Bestyrelsen vælger sig imellem et Medlem til at fungere som Legatets Regnskabsfører og Kasserer mod en passende Godtgjørelse.

Tillige vælger Bestyrelsen udenfor sin Midte en lønnet Revisor, hvem Legatets Regnskabsfører har en Gang aarlig at oversende nøiagtigt Regnskab vedkommende Legatets Forvaltning. Revisor har at gennemgaa og eventuelt gjøre sine Antegnelser ved Regnskabet, hvorefter dette forelægges for den samlede Legatbestyrelse til Gennemgaaelse og Decision.

3.

Legatets Indtægter bliver, efterat Fradrag er skeet for de med Forvaltningen forbundne Udgifter, at udrede i aarlige Portioner paa mindst Kr. 200,00 eller større efter Bestyrelsens Skjøn til Hjælp for værdige Trængende, fortrinsvis af Consul Egebergs eller hans Brødrers Familie — Mænd eller Kvinder — og dernæst for hæderlige og trængende Enker af god Familie, bosatte i Christiania.

Saalænge Enkefru Signe Trellsen, født Simers, er i Live, bliver en aarlig Legatportion af Kr. 300,00 at tildele hende.

4.

Legatets Grundcapital maa aldrig formindskes.

Hvis derimod Legatbestyrelsen noget Aar ikke maatte finde Føie til at uddele hele Legatets Renteafkastning, fordi der ikke er indkommet Andragender om at nyde godt deraf fra et tilstrækkeligt Antal dertil kvalificerede, skal det saaledes tiloversblevne tillægges Capitalen.

5.

Uddelingen af Legatportioner sker en Gang om Aaret, som Regel omkring Midten af December Maaned.

Forinden maa de, der ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen, til Bestyrelsen have indgivet sit skriftlige Andragende derom, ledsaget af behørig Legitimationer for Trang og Værdighed.

Et saadant Andragende giver ikke Adgang til Understøttelse for længere Tid end 1 Aar; men Bestyrelsen kan for hvert Aar beslutte, at Understøttelsen skal vedvare ogsaa for det paafølgende Aar, uden at særskilt nyt Andragende derom behøver at indsendes.



II.

DAGBOG

OVER

REISEN TIL UDLANDET I 1821

FØRT AF CONSUL WESTYE M. EGEBERG.

Reisen blev ved uventede Hindringer saalænge udsat, at vi tilsidst næsten tabte Haabet om at komme til at reise, men det blev da endelig fast bestemt, at vi skulde gaa ned til Fyen og derfra til Hamburg.

Torsdagen den 5te Juli 1821 gik Fa'er, Johan og jeg, som Passagerer ombord i Jagten Georgine fra Bogense pr. Capt. Johan Peter Brandt, ledsagede af Woll, Olsen, Hamborg, P. Collett, Andreas, Carsten, Christian og Peder, som fulgte os ud af Havnen. Klokken 9 om Aftenen lettedes Anker. I Førstningen var der kun liden Vind, men lidt efter lidt begyndte den at blive noget stærkere, og vi seilede saaledes ud med meget behageligt Veir. Vi holdte os lystige med Punch, og vare muntre til vi kom til Siden af Næsodden. Der skildtes vi ad Kl. 11 med en god Vind fra N. V. som vedvarede indtil Kl. 12^{1/2}, da stilnedes det noget, saa vi først kom til Drøbak Kl. 4^{1/2} om Morgen. Herfra fik vi rask Kuling saa at vi i 4^{1/4} Time tilbagelagde 6 Mile og ankom til Walløe Saltværk Kl. 8^{3/4} om Morgen den 6te Juli. Ved Ankomsten hertil traf vi Carl Stoltenberg, en (^{7/16}) af Eierne, som var saa god og viste os omkring over alt. Hvad der mest tiltrak sig min Opmærksomhed var Graderhuset, en uhyre svær Bygning, som bestaar af 6 Afdelinger, fyldte med Qviste lige op til Taget. Ved Hjælp af en Vindmølle pompes Saltvandet op i Huset, hvorfra det drypper ned igjennem Qvistene, ned i et Kar. Fra dette pompes det op ved Hestehjælp i den anden Afdeling og saaledes videre indtil det har gennemgaaet alle sex. Ved denne Drypning og ved Luftens Virkning betages Saltvandet alt det Urene og det rene salte Vand bliver tilbage, som i det sidste Kar

holder 24 Grader, da det udestillerede kun holder 3 à 3¹/₂. Da der med den blotte Drypning vilde medgaa megen Tid, betjener man sig af Roksalt, (en Sort som indføres fra Scotland). Fra det 6te Kar ledes Vandet ind i et Kar af Jern (muret omkring med Steen), hvor det ved en i Førstningen forskrækkelig Hede og siden ved en lidt mildere, koges saalænge indtil det rene Salt bliver tilbage og det Vandagtige er uddunstet. Naar saa Saltet er ganske tørt bringes det op i Magazinerne og derfra gennem Rør styrtet ned i Kjerrer hvorpaa det kjøres ned i Fartøierne. Denne Fremgangsmaade gaar meget hurtigt, endskjøndt hver enkelt Tønde (250 R) bliver veiet, da den ene bestandig afløser den anden. Brugen af Kjerrer er først nylig opfundet, da man forhen brugte Sække, hvortil ikke alene medgik Tid men ogsaa Sække og Arbeidsløn til de mange Mennesker, som dertil vare employerede. Det andet som meget forundrede mig var Vindmøllerne og deres Kraft. Vingerne som ere betrukne med Seil (Seilene kunde der tages Rev i naar det blæser for stærkt) driver et meget stort Hjul, som igjen sætter alt det øvrige i Bævægelse. Da disse Møller kun gaae naar der er temmelig stærk Vind, saa maatte Gradeerhuset naar der indtraf stille Veir blive staaende; men for at forekomme dette er der indrettet et stort Huus, som ved Vindmøllens Kraft optager det under Pumpningen overflødige Vand. Reservoiret ligger saa meget over Gradeerhuset, at Vandet af sig selv rinder derned. Gradeerhuset kan forsyne 10 Kogekar med Saltvand; af disse ere kun 6 istand nu og til Opbevarelsen af Saltet er der 3 Magaziner. Værket producerer nu for Tiden aarlig omtrent 30 000 Tønder Salt, hvortil dog benyttes 1 à 2000 Tons Rocsalt. Dette betydelige Værk som i Opbyggelse skal have kostet 20 000 Rdlr. i gode Penge, tilligemed 4 fulde Bøndergaarde til, blev solgt for Sp. 10 000 Sølv og altsaa i Forhold dertil en meget ubetydelig Priis. Eierne ere C. Stoltenberg, Conradi, N. Bull og D. T.; den første har 3 Stemmer, Bull 2, Conradi 1 og David Thrane 1.

Til at besee Saltværket medgik hele Formiddagen; om Eftermiddagen roede vi ud til H. Stoltenberg i Tønsberg, som ligger en god ¹/₂ Miil derfra. Her morede vi os med at spadsere ud omkring Byen i det meget behagelige Veir og besaa de forskjellige Kjæmpehøie deromkring. Paa Nordsiden af Tønsberg sees endnu Levningerne af en Borg og en Kirke paa Slotsberget; de Muursteen hvoraf disse have været byg-

gede ere formedelst sin Størrelse og gode Bearbejdning værd at betragte samt Kalken der er ligesaa god.

Natten til Løverdagen 7 Julii laae vi hos H. Stoltenberg.

Om Morgenen besaa vi Teye, et Landsted som tilhører Madme Foyn og er et af de smukkeste deromkring. Foruden de overordentlige smukke Bygninger, hvorfra man har en superb Udsigt, er der ogsaa en meget deilig Have som tager sig ret meget godt ud med de mange smukke og store Træer. Om Eftermiddagen reiste vi ud til Grevskabet Jarlsberg og til en Gaard som hedder Auli, hvor Qvæget græsser. Paa denne Gaard bliver deilige Schweitzer Oste ystede, hvoraf vi saa 374, som var ystede af 37 000 Potter Melk. De vare først begyndt den 8 Maii og havde allerede fra den Tid bearbejdet saa mange. Paa hele Grevskabet, hvor der forhen ikke fødtes meer end 4 Heste og 6 Køer, holdes nu omtrent 40 Heste og 200 St. Fæe, som ved Sverdrups Flid saaledes er oparbejdet. Afvigte Aar avledes der noget over 2000 Tønder Korn, og han har det Haab at der om faa Aar vil kunne avles 4000 Tønder hvor der forhen intet voxte uden Skov. — Sverdrup viste os omkring over alt, og vi bemærkede med Forundring den Nøiagtighed og Accuratesse, som bliver iagttaget. Paa Agre af 30 Maal Jord vare Furene saa lige at man kunde se dem inimellem Kornet lige til Enden. Midt i en Eng søndenfor Bygningen er en Høi som hedder Farmands Høien fordi Bjørn Farmand her ligger begravet. Snorre Sturlesen fortæller, at Bjørn, en Søn af Harald Haarfager, der fik Tilnavnet Farmand, fordi han drog meget omkring og handlede, var sin Broder Erik Blodøxe skat-skyldig. Da Bjørn ikke længer vilde yde sin Broder Skat, besluttede denne at overrumple ham om Natten, men Bjørn blev underrettet herom. Da saa Erik med sine Folk kom fra Tønsberg op til Jarlsberg og vilde angribe ham, mødte Bjørn halvveis paa Sletten i syd for Gaarden. Her holdtes et Slag imellem dem, hvor Bjørn Farmand faldt og blev begravet i en Høi, som efter kaldes Farmands Høien, og dette Navn har Høien beholdt lige til den Dag i Dag.

I Vinterfjøsset, hvori var Rum til 200 Melkekjør, var anlagt Render i samme Høide som Hekkene, som ledede Vandet til enhver Koe blot man skruede paa en Kran. Den underste Del af Hovedbygningen har staaet siden Harald Haarfagers Tid under Navn af Seheim, siden har

den hedt Sems Gaard og efter den har Sognet Navn af Sem Sogn. Her betragtede vi et Malerie af Eckersberg, som skulde være Altertavle til Jarlsberg Kirke og forestillede i Legems Størrelse Qvinderne ved Jesu Grav. At det var det smukkeste Stykke, som vi nogensinde havde seet, derom var vi alle enige. Det kostede 400 Ducater.

Søndagen 8 Juli fik vi intet at se, som er værd at omtale; vi spiste den Dag Middag hos Stoltenberg, og om Eftermiddagen morede vi os med at roe omkring i Fjorden med Flere af Stoltenbergs Familie som den Dag var samlede. Om Aftenen reiste vi som sædvanligt ut til Skibet da vi ikke torde ligge i Land, om der skulde blive god Vind, da det kun var af Mangel herpaa vi opholdt os saalænge i Tønsberg.

Mandagen den 9 Juli vare vi indbudne til Middag til Frans Bull, hvorhen Stoltenberg var saa god at lade os faa sin Vogn fra Saltværket, da Skibet laa lidt udenfor ved Torgersøen. Her vare adskillige Mandspersoner og vi levede til Middag ret godt. Efter Bordet fik vi af Stoltenberg laant Heste og rede vi en Tur med Line og Hanne Hammer, som begge red meget godt. Om Aftenen gik det ret lystigt til. Madm. Bull, Johan og jeg skiftedes med at spille Fortepiano og Jomfru Bull paa Harpe og Otto Foyrn paa Fløite. Denne sidste spillede uforlignelig og accompanerede ethvert Stykke, som han blot hørte en Gang, meget godt og hver Gang forskjellig.

Tirsdagen 10 Juli seilede vi om Morgen Kl. 8 ud fra Torgersøen med en god Vind og naede Siden af Færder Kl. 10¹/₂, som ligger 3 Mil udenfor. Denne Dag holder vi os i Nordsjøen og morede os der med en Hund, som var ombord. Den havde saadan Afskye for hvad der (er) svenskt, at den ikke spiste noget som vi sagde var svenskt; men naar vi derimod sagde det var norsk eller dansk, da tog den det strax. Om Natten havde vi Regn, Torden og en Deel stærk Vind.

Onsdagen 11 Juli passerede vi Skagen Kl. 10¹/₂ om Morgen og vare altsaa 24 Timer om 20 Miil som var meget heldigt, da det om Sommeren enten pleier at være nogenledes stille eller og ustadigt Veir og Vind. Vi seilede med ligesaa gunstig Vind langs Jylland, indtil vi satte over Aalborger Bugt, som er 10 Miil over. Paa Midten af denne kunne vi som i Nordsøen intet se uden Himmel og Hav. I ondt Veir er dette et frygteligt Syn, da man blot seer de truende mørke Skyer og de hvide

Bølger, men i klart Veir et meget deilig Syn, især ved Solens Op- og Nedgang. — Henved Morgenen naaede vi Stavnhoved, som er Pynten vi træffer, naar vi er kommen over Aalborgers Bugt. Hele Jylland bestaar næsten af Sand og den nordligste øverste Deel af en Sort Flyvesand, der i stærk Vind flyger omkring som Sne i Snefog. Langt ifra lignede Kysten af Jylland den af Norge, da man ser store Høie som ligner Fjelde, men naar man kommer nærmere faaer man de nøgne Sandhøie i Sigte. Saaledes seer Kysten langs Jylland ud lige til Aarhus, der faar man skjønnere Prospecter, smukke Herregaarde med Bøge og Ege Skove, ogsaa Ask og dyrkede Marker. Jo længere man kommer nedover til Fyen, jo smukkere er det.

Thorsdagen den 12te July ankom vi lykkelig til Bogense Kl. 6 om Aftenen efter at have tilbagelagt 64 Miil.

Denne Kjøbstad tager sig fra Søsiden ikke saa galt ud, da der er mange Træer deri, men naar man kommer ind i den, seer man først hvad det er; der findes ikke en eneste vakker Bygning, alle Husene have kun en Etage og ere nogle elendige smaa Hytter. Tillige har Byen ingen Havn, saa det er meget besværligt at komme iland; for det første staar Vinden fra hele Kattegattet lige ind, saa det gaar svære Bølger, og da Grunden er saa flad, maa man først roe en almindelig Baad og siden med en flad, bygget for at komme ind til nogle Stene, hvorpaa man gaar iland. — Omegnen er derimod taalelig smuk, smaa Skove af Bøg og Eeg afvexler med Ager og Enge og nogle faae Bakke. Skipper Brandt førte os ind til sin Principal Iver Peter Fanøe, dersteds, som viste sig meget galant imod os.

Fredag Morgen maatte vi staa op Kl. 4 for at faa pakket op alle vore Klæder og blive færdig med hvad andet vi forresten havde at bestille. Kl. 9 reiste vi herfra og tog til Strib for derfra at sætte over til Fredericia. Paa Veien hertil saae vi de første Storke, som i Danmark er en meget almindelig Fugl. Den er hvid paa Kroppen og med en sort Stjert og lange røde Been og Neb, af Størrelse omtrent som en Kalkun og store Vinger. Den er Trækfugl, bygger sine Reder paa Tagene i Bondebyen og da den aldeles ingen Skade gjør, men tværtimod nærer sig af Slinger og andre saadanne Dyr, bliver den aldeles ikke rørt. Af Landsbyer er der i Danmark en stor Mængde, men de i Omegnen af Bogense

ere, forsaavidt Husene betræffer, kun meget stygge, da disse er opsatte af elendigt Bindingsværk og Tagene bedækte med Straae, forresten er der en Mængde Træer i de fleste.

Veien fra Bogense til Strib, som er 4 Miil, er meget god, saa at vi ankom der Kl. 1 og var saaledes kun 4 Timer underveis. I Danmark pleier Postillionen, naar han har kjørt den halve Vei at puste blot en liden Stund, medens han giver sine Heste noget Brød, som er en let og nærende Føde og som om den er end saa varm aldeles ikke skader. Da vi vare komne til Strib (Mandens Navn er Dilholm) spiste vi os der vort Middagsmaaltid og satte derpaa over til Fredricia. Der tog vi ind til Hyrup, hos hvem der ogsaa var ganske peent Logie. I denne Bye havde Faer Bekjendtskab med Justiceraad Bruun, med hvem Huset forhen havde havt betydelige Forretninger, men til hans store Bedrøvelse var denne ikke hjemme. Bruun var med hele sin Familie paa et Landgods i Wiborg, hvor han opholder sig den meste Deel af Sommeren. Vi traf da kun Sønnen, som var paa Contoiret, som venskabelig modtog og førte os omkring i hans Faders Klædefabrik. En Hest, som af sig selv bestandig gaar rundt, driver et Hjul, hvorved alle de øvrige særskildte Maskiner sættes i Bevægelse, hvor Ulden bliver karret, hakket og rullet. Derpaa bliver tvunnet Traad ved en Maskine, som ved en anden igjen tvinnes finere og saa bliver Klædet vævet omtrent paa samme Maade som hos os Lærred. Dette Klæde er da meget tyndt, men naar det kommer fra Stampen er det ret tykt og godt. Tilsidst bliver Klædet overskaaret, og da er det færdigt. Herfra viste han os op i et Lysthus, hvor hans Søster dyrkede Silkeorme; hun havde først nylig begyndt dermed og derfor var der heller ikke en stor Mængde. Disse lever af Morbærblade, som Brun selv havde i sin Have, og naar Larverne havde faaet sin fulde Størrelse bliver enhver enkelt lagt i et Kræmmerhuus i Vinduet, hvor den spinder sig ind; derpaa lægger man dem i en nogenlunde heed Ovn, hvor Larven dør og tages da Silken, som ligger om hver af disse. Før Larvene spinde sig ind lægge de Æg, som til næste Foraar blive udklækkede. Da den unge Bruun havde ondt i Armen, saa han ikke kunde have Kjole paa og derfor selv ikke kunde føre os omkring i Byen, bad han en af Contoirbetjentene ved Navn Brøker vise os om. Denne godlidende Mand førte os først op paa Vol-

dene omkring Byen, som i Høide og Størrelse kan sættes ved Siden af Kjøbenhavns, og til at forsvare Voldene omkring denne lille Bye udfordredes i det mindste en 20 à 25 000 Mand. Da al Religion her taales er der baade Reformerte, Katholske, Lutheraner og Jøder, dog er der af de næstsidste de Fleste. Enhver af disse 3 første Secter har sine Kirker og Jøderne deres Synagoger. Da Hr. Brøcker havde fulgt os omkring der, ledsagede han os igjen til Bruuns Huus, hvor vi besaa den uhyre Mængde af Værelser, som i denne store 3 Etages Bygning vare alle meget smukke, brilliant malede og meublerede. Uagtet den Mængde er dog ingen af dem lige malede, hvorved Malerens store Kunst skinner frem. Paa Hjemveien besøgte vi en af Hr. Bulls Søner, men da han ikke var hjemme traf vi kun hans Kone, et meget interessant Fruentimmer, som engang havde været oppe i Norge i Selskab med Lumholsts Familie. Hun syntes meget godt om vort Land og sagde, at hun hvis Leilighed dertil gaves, vilde hun igjen gjerne derop for at faa de mange skønne Prospecter at se. Brøcker fortalte os, at der i Fredricia dyrkedes meget Tobak og at denne Urt der trives meget godt, dog havde den iaar formedelst Tørken og den stærke Nattefrost tagen meget Skade, saavel som alt Korn deromkring.

Løverdag den 14de July reiste vi om Morgenen, efterat vi havde skrevet til Moer, fra Fredricia, og traf paa Veien fra Colding paa meget skønne Prospecter især i Nærheden deraf. Ogsaa var der begyndt paa et Anlæg af nye Veie, som er frappant. Endskjøndt de gamle Veie efter mit Skjøn vare meget gode, bleve de formedelst nogle middelmaadige Bakke deromkring ganske fra nyt af anlagte. Vi saae kun et ganske lidet Stykke, hvorpaa var arbeidet i 2 Aar, da en stor Høi var gjennemskaaret og en Dal opfyldt, der hvor Veien gik for at jevne Bakken; der var opkasted smaa Jordhøie hvor Veien skulde gaa og deraf kunde man se hvormeget der skulde opfyldes og gjennemskjæres. Paa mange Steder gik den gamle Vei, som overalt paa begge Sider er beplantet med levende Gjerder, i nogle Smaakroge, der bliver den gjennemskaaret for at faa den ganske lige. Om Bøndernes Marker blive spolerede, derpaa sees ikke. Bonden forbander dette Arbeide, da han i 2 Miles Afstand fra Stedet maa reise derhen, og naar han saa kommer ere allerede hans Heste udmattede ved den lange Tour. Denne

Befaling af Kongen skal, efter hvad Postillionen berettede, være gjort i god Hensigt, men Skylden at det gaar saaledes til er Veimesterens; han skal have ladet sig bestikke og naar dette gaar for vidt bliver denne afsat med Bestillingen og en anden faar den igjen, som da kuldkaster alt hvad der er gjort.

Ved Ankomsten til Colding, som ligger 2 Mile fra Fredricia, toge vi ind paa Posthuset til Cancellieraad Limschou og bestilte strax Heste, som om en Time skulde være færdige. Imidlertid gik Faer ud for at besøge Stadthauptmand Wiese og Sloth, 2 Kjøbmænd som han forhen havde haft Affairer med og hvis Bekjendtskab han da fornyede.

Herfra gik vi op for at se Rudera af Colding Slot. Dette Slot blev af Spanierne i Aaret 1807, da Carl Johan just opholdt sig der, sat i Brand om Morgenen meget tidlig, man siger for at faa ham levende brændt, men en Søster af Justiceraad Bruun reddede ham derfra ved at vise ham en Udvei, hvorved han med hele Garden undslap. — Det var for mig et interessant men tillige skrækkeligt Syn. Rudera af dette prægtige og i Historien saa berømte Slot: Blot Murene vare tilbage. Det var bygget i en Firkant og midt i Gaarden havde der været en Brønd, som var opsat af blot huggen Sandsten. Under Slottet var der meget høie hvælvede Kjeldere, som nogle Steder vare styrtede ind, men hvis Hvælvinger vare blevne urokkelige ved Indstyrtningen. Overalt vare Gulvene fra øverst til nederst indstyrtede, og alt Træværket opbrændt, dog saa man paa enkelte Steder Stykker af Bøgender i Muren, som Ilden ikke ganske havde fortæret. Paa 2 af Siderne var der opreist paa hver Side en firkantet Støtte af uhyre Høide, som endnu stode tilbage; af disse kan man se, hvor høi Bygningen har været og Levninger af en Altan, som har gaet omkring hele Slottet. I hvert Hjørne er der opreist Billedstøtter af Kjemper, alle i fuld Legems Størrelse. Ved hver Fløi af Slottet er der Gange i en Runding lige op til det Øverste som er af huggen Sandsten og hvoraf enhvert Stykke meget nøie passer sammen. Indeni Slottet saa vi, hvor Kirken havde været og omkring paa Væggene vare flere Inscriptioner med Guldbogstaver af hvilken en som er: Forlyst Dig I Herren, Han Skal Gifve Dig Hvad Dit Hjerte Begerer. Herunder staar skrevet med Blyant: „Verachtung dem der dieses Gotteshaus so verletzte! Am ersten 1, Napoleon, 2, Carl Johan, 3, der

Spaniolen die Ursache“. Alle Mure vare over 3 Alen tykke; Muurstenene af omtrent samme Størrelse og Qvalitet som de vi saa paa Slots-høien ved Tønsberg, og Kalken saavel bearbejdet at den næsten var ligesaa haard som Stenen. De kongelige Stalde, hvori er Staldrum til 300 Heste, foruden til et Antal syge og qvæstede, ere endnu ubeskadigede og i fuldkommen Stand. Slottet selv ligger paa en Høi hvorfra der er en meget vakker Udsigt, til den ene Side ud over Søen, den 2den Side ud til en Skov, som hører dertil og til de to andre Sider ud til Byen. Herfra gik vi til Posthuset hvor vi fandt Hestene allerede forspændte. Vi skyndte os derfor med at faa indpakket nogle Stykker som vi havde taget fra Slottet af hvad vi kunde faa fat paa, spiste os et Strykke Smørrebrød og reiste til Christiansfeldt der ligger 2 Miil fra Colding hvor vi toge ind til Herbergeren Asthussen. Da vi vare hungrige forlangte vi Middagsspise og der blev bragt ind Hønse Suppe, saa Kyllinger med overflødig Grønt og Syltetøi til og ovenpaa dette Pandekager. Dette var det første ordentligste og netteste vi havde seet. Ingen Bekvemmelighed mangler her den Reisende, og den største Reenlighed hersker her.

Vi havde et Recomandations Brev til Postmester Mygind fra George Mygind i Christiania, hans Broder, og paa Grund af dette bleve vi meget vel modtagne. Han var særdeles galant, og spurgte strax, om vi havde Lyst til at se os omkring og tilbød sig at føre os om. Han ledsagede os da først ind i Søstre Huset, hvor et aldrende Fruentimmer, som formodentlig var Forstandersken, førte os om overalt og viste os deres Arbeide, som meest bestaar i Broderen, Væven, Tegning samt Husholdningsvæsen og alle haande Sysler, som er nødvendige for et Fruentimmer af god Opdragelse. Derfra gik vi til Brødrehuset og besaa der deres Værksteder og Strømpevæverier; meer kunde vi ikke se her, da vi kom efter at de Fleste havde forladt deres Arbeide. Alt hvad der var forfærdiget, var meget peent og net og der herskede overalt paa begge Steder den største Orden og Reenlighed, i Særdeleshed i Søstrehuset. Hos Hr. Mygind drak vi The om Eftermiddagen. Han overtalte os til at blive over og bivaane Gudstjenesten den følgende Dag. Om Aftenen besaa vi Kirkegaarden som ret udmærker sig i Simpelhed og Smagfuldhed. Istedetfor vore Grave og Æresstøtter, hvorpaa Titler ere opregnede og Fortjenester

beskrevne, er der kun en flad glaceret Steen, hvorpaa staar den Afdødes Navn, hans Fødselstid og Dødsdag, som skulde betegne Menneskenes Lighed efter Døden. Dog laa Mandspersoner og Fruentimmer paa hver sin Side af Kirkegaarden og af disse laa de ugifte, Koner og Enker hver for sig.

Søndag Morgen, 15 Juli gik vi igjen hen til Mygind, som ledsagede os i Kirken, hvor der blot blev sjunget. Musikken var overmaade skjøn, da enhver kan synge og kjender Melodien. Herfra gik vi ud til Hr. Kjørboe, Chef for Handelshuset Spielweck & Co. Dette var en Normand af Fødsel og interesserede (sig) derfor ved at faa vide, hvorledes alt stod til i Norge. Han fortalte os, at om en Time skulde Prædikenen holdes, og vi blev til den Tid hos ham; imidlertid spillede hans Datter paa Klaveer, og det meget godt. Hun tilligemed hans andre Døttre vare blevne opdragne i Søsterhuset og havde der faaet saadan Færdighed. — Denne Gang holdtes der Prædiken i Kirken, men heraf forstod jeg slet intet, formedelst Echoen af Præstens stærke Tale.

Byen bestaar af 2 lange brede Gader, som gaar parallel med hinanden og ere begge beplantede med Alleer af Linnetræer der alle ere eens klippede.

Vi forlode derpaa Christiansfeldt og reiste til *Hadersleben* 2 Miil derfra, hvor vi kun opholdt (os) til de nye Heste kom. Imidlertid gik vi ned til Havnen; kun smaae Skibe kunne komme lige ind til Byen; store derimod ikke nærmere end en halv Miil. Faer besøgte her kun Leisener, som er den, der har meest Handel med Trælast. St. Marie Kirke fik vi kun i en Hast beseet; den er bygget Aar 1641 og er indvendig en ret vakker Kirke, udvendig fra derimod meget gammeldags. Luthers Billede var det smukkeste Stykke i Kirken.

Om Eftermiddagen naaede vi Apenrade, hvor vi tog ind til Petersen og bestilte strax Heste til Flensburg; imidlertid gik vi op til Raadmand Friis, som er den fornemste Kjøbmand der. Hans Broder havde reist meget i Norge og blev derfor glad ved at faae os at se. Her traf vi paa en Jessen, med hvem vi ligeledes bleve gode Venner, da han fik høre, at Faer var fød paa Als og saaledes var hans Landsmand. Denne, Friis, var saa galant at han indbød os til Bal. Hestene, som allerede vare færdige, lod han strax afsige. En Høflighed, som er sjelden iblandt Fremmede og som vi naturligvis aldrig havde ventet os. Det Sted, hvor denne Lystighed holdtes, ligger $\frac{1}{8}$ Miil til Vands fra Byen, paa en tem-

melig stor Høi, hvorfra er en fortræffelig Udsigt til Søen, som til den ene Side ligner meget den fra Gahns Bygninger over til Fladebye, paa den anden Side havde man Byen og tæt ved Bygningen en nydelig Skov. Endskjønt jeg var iblandt lutter Fremmede der, morede jeg mig meget godt, deels med at dandse og ved at betragte de mange smukke Ansigter, af hvilke en Frøken Stenmann var det vakkreste, ogsaa en Mad. Kofske (?) og ved den nydelige Musik af Fortepiano og Sang, som nogle af Selskabet gave. Dandsene som bleve opførte, Wiener Wals, Excoraise Wals, Excosaiser, Figaro, vare med nogle forskjellige Toure undtagne, ganske som vore. Dansesalen var smuk og optog 2 Etager. Kl. 12 sluttedes Ballet; vi forføiede os da hjem til vor Vært, klædte os om, pakkede ind og reiste derpaa til Flensburg, som er 4 Mile fra Apenrade. Vi ankom til Flensburg *Mandag 16 Juli* om Morgenen Kl. 6 uden at have sovet mere end lidt paa Vognen. Vi maatte igjen pukke op, klæde os paa og inden vi fik drukket Thevand medgik et Par Timer. Faer gik da strax ud i Byen for at gjøre sine Visiter, men vi bleve hjemme til han kom igjen for at skrive i vores Dagbog. Siden førte Faer os til Hr. Gorresen, Chefen for Huset Lorentzen & Gorresen, som ogsaa var meget galant; han viste os sine Pakboder, Vareoplager og sin Have, som han alt selv havde anlagt og omendskjønt han var henved 80 Aar gik han selv med og det saa rask som nogen. Efterat vi havde spist Middag forlode vi vor Vert F. Döll og reiste til Slesvig 4 Mile fra Flensburg. Fra Veien af saae vi Printz Carl von Hessens Slot, Schlesvig Slot, som tager sig meget smukt ud. Vi havde ikke Tid til at bese det, da vi havde bestemt os til Rensburg, som er en Fæstning, og vi maatte altsaa ind før Portene lukkedes. I Slesvig tog vi ind indtil Hestene bleve forspændte. Slesvig er en smuk Bye, med brede Gader og mange store skjøne Bygninger, den ligger i en Halvmaane om Søen og er $\frac{3}{4}$ Miil lang. Ved den ene Ende af Byen ligger Frøken Bjelkes Landsted, som er ganske peent. Vi saae der 2 smaa Esler forspændte for en Børnevogn, der var smaa Dyr, graa af Farve med store brede Øren og bruges i Almindelighed blot til at bære; i Nærheden deraf saae vi 3 Svaner. Vi kom til Rensburg seent om Aftenen, tog der ind am Prinzen og lagde os strax til Sengs, da vi vare meget trætte, vi vare den Dag reist 8 Miil og havde næsten intet sovet den foregaaende Nat.

Tirsdagen den 17 Juli gik vi om Morgenen ud for at bese Slusene og var saa heldige at netop et Par Fartøier passerede dem. Da vi kom hjem vare Hestene allerede færdige og vi gik strax i Vognen. Vi reiste denne Dag lige til Hamburg $12\frac{1}{2}$ Mile fra Rensburg og passerede forbi Landbyerne Remels 3 Mile, fra Slesvig herfra til Kellinghusen 2 — til Pinnieberg 5 Mile og derfra til Hamburg $2\frac{1}{2}$ Mile. Af de vi havde seet er Pinnieberg den største og smukkeste Landbye, de fleste Huse have Steentag istedetfor de i de andre have Straatage og forresten ere her mange smukke og store Bygninger, brede Gader, og skønne Alléer. I Kellinghusen fik Faer høre at der boede en Ross, som han formodede maatte være den han havde gaaet i Skole med og ved Besøget erfarede han, at det det var saa. Vi toge Veien over Kellinghusen til Hamburg, fordi denne Vei er $1\frac{1}{2}$ Miil kortere, ikke saa sandig og man derved sparer en Station. Dette er kun en Sommervei og naar man ikke udtrykkelig nævner denne Vei kommer man om Itzehoe som er $1\frac{1}{2}$ Miil længere. Skydsomkostningerne ere i Holsteen 32/ eller 2 m $\frac{1}{2}$ Ct. pr. Miil og 4/ i Drikkepenge pr. do. med Extra Post. Paa Vognen kan være 1000 \mathcal{R} , men er det over da maa man have 3 Heste. Hver Person regnes for 150 \mathcal{R} og Pargage kan følge med af 150 \mathcal{R} pr. (Person) naar det er 3. Reiser man med egen Vogn, f. Ex. Vienvogn, maa der for 3 Personer kun følge 1 Kuffert, ellers 3 Heste. Det var deels derfor deels fordi smaae Hjul som er paa vor Vogn meget godt at vi ikke tog den, da vi isaafald havde maattet ved hver Station for det første tage 3 Heste og endog havt Klammerier med Postillonerne, fordi de smaa Hjul gaar saa meget dybere i Sandet og ikke passer Sporene efter de store brede Kornvogne, som i Holsteen overalt bruges. Naar en enlig Person reiser vilde det være billigere med den færende — kjørende — Post, thi med den er Omkostningerne 15 $\frac{1}{2}$ Hols. Court. og 4 β pr. Station Drikkepenge, men da er man nødsaget til at reise Nat og Dag.

Som forhen sagt kom vi til Hamburg om Aftenen, men det saa seent, at vi maatte betale Spargeld for at komme ind igjennem Porten som for hver Time efter Kl. 10 dobbleres. Paa Hr. Gorresens anbefaling tog vi ind til Heinr. Nicol. Trudemann, Gastwirth zum Kramer-Amthause, grosze Johannis Strazze No. 60, som vel ikke er af det-allerbrillanteste Logier, men dog taalelig godt.

Onsdag den 18 Juli gik Faer om Formiddagen for at aflevere sine Recommandationsbreve og gjøre personligt Bekjendtskab med dem han havde staaet i Forbindelse, medens vi vare beskjæftigede med at bringe vort Tøi og Dagbøger i Orden. Da han kom hjem spiste vi Middag hos vor Vært og gik derpaa hen til Børsen. Denne holdes mestendeels under aaben Himmel hver Dag fra Kl. 2 $\frac{1}{2}$ til 3 $\frac{1}{2}$ og 4 og der er daglig forsamlede fra 3 til 4—5000 Mennesker af alle Slags Handlende, som der frembyde hvad han har at sælge. Iblandt en saadan Stimmel vilde det være næsten umulig at faa fat paa hvem man vilde, naar ikke enhver Kjøbmand havde sin bestemte Plads, som han ikke forlader, før Børstiden er forbi. De fra Altona staa sammen paa et vist Sted og de andre ligesaa. Der traf vi paa Hr. Averdias, som var saa forekommende nok til at forskaffe os en Entre Billet til Børsenhalle, C. H. Donners Broder (selv var han i Kjøbenhavn) og Hr. Gehrt, der inviterede os til at bese Bauers Have, som ligger 1 $\frac{1}{2}$ Miil fra Byen. Vi gik med ham til det Sted, hvor Hyrevognene pleier at staae færdige; der leiede han en Vogn hvori vi, tilligemed en Ven af ham, en Mægler Hep, reiste ud til omtalte Have. Paa Veien besaae vi de mange smukke Landsteder udenfor Hamburg, hvor Hr. Gehrt selv kan erindre, at der for et Snees Aar tilbage i sin Ungdom ikke var en eneste Have eller Bygning, men blot Mark, hvor Byens Køer græssede. Denne Bauers Have er den smukkeste og berømteste i hele Omegnen af Hamburg og Altona, ja maaske i Danmark, ja endog i hele Europa. Den er beliggende paa Sletten af en Høyde og beplantet med en Mængde Alleer af alle Slags Træer; rundt om disse ere skjønne Blomsterbedde, Pommeranz og Apelsin Trær, som nu vare fulde af næsten modne Frugter. Ved Enden af denne Slette har man flere dybe Dale paa begge Sider omgivne af Høie og beplantede med (alle) mulige Slags vilde Træer. Paa Pynten af 2 Høie, lige over for hinanden staa et ostindisk og et chinesisisk Taarn, begge meget smukke, herfra har man en overmaade smuk Udsigt henover Elben og Sletterne deromkring og alle de grønne Øer, i Baggrunden har man en Høi bevoxet med Træer. Ved Foden af denne Bakke ligger igjen en meget smuk Have med Drivhuse for Blomster og Viindruer; i det Sidste som er et Huus af flere Afdelinger, saa man fra Gulvet og op til Taget intet andet end Bunker af Druer, som hang ned igjennem et Slags Gitterværk

hvor Qvistene og Bladene vare. I ethvert af disse Afdelinger faa Druerne sin forskjellige Modenhed for at kunne have modne Druer i en længere Tid; der var en Afdeling, hvori Druerne var ganske modne og det var saaledes indrettet, at Hr. Bauer kunde have overflødig friske Druer lige til Juletider. Anlægget af dette Stykke, som ligger tæt ved Elben og som er den hele Vei gravet opfyldt over $4\frac{1}{2}$ Al. skal have kostet 100 000 M $\frac{1}{2}$ H. Bco. Til at vedligeholde denne Have medgaaer aarlig fra 10 til 15 000 M $\frac{1}{2}$. Heraf kan man slutte sig til hvad den maa have kostet at anlægge, da den nu, i den fuldkomneste Stand, ved at holde Græs fra Stammer, luge og gjøre reent, samt hvad andet Arbeide tilhører, udfordres en saadan Summa. Bauer er den rigeste Kjøbmand i Hamburg og Altona, er en meget behagelig og høflig Mand; han lader visse Dage om Ugen alle have Adgang til at bese sig her, ja, holder endogsaa undertiden til Folks Fornøielse Musik der. Fra Haven førte Hr. Gehrt os ind i et Gjestgiverhuus hvor han havde ladet anrette et herligt og simpelt Maaltid med et Par Glas Viin, hvilket ret kom til Pas, da vi vare, som man siger, skrubsultne. Vi kom først hjem Kl. 12 og maatte betale 12/ Spergeld for at komme ind, hver.

Torsdag 19 Juli. Om Formiddagen gik vi hen til Woldsen, en ung og stræbsom Kjøbmand, som viste os al den Forekommenhed han kunde, ledsagede os hen til Børsen og opgav os Hr. Behns Plads, Compagnon af Koester & Behn, en yderst høflig Mand, som strax inviterede os til at reise ud med hans Familie paa Landet for at bese Egnen paa en anden Kant end igaar. Kl. 5 var han med sin Familie i Vognen udenfor vort Logie. Touren gik denne Gang i Nord langs Alster, den hele Vei beplantet med Alleer af unge Træer, da de gamle smukke Alleer samt alle Huser i hele Omegnen rundt Hamburgs Volde er opbrændte og ødelagte til Altona, som ligger paa dansk Grund, af Franske og Russere vechselvis for at kunne have bedre Udsigt og for at Kuglerne kunde spille desto friere. Paa Gjestgiverstedet Habstehude et Stykke udenfor Byen drak vi Kaffe og annuserede os med at spadsere omkring og høre paa den skønne Musik som blev givet. Pillarerne i Dandsesalen vare betrukne med fin Kalliko og Silke, der var smukke Gardiner og nydelige Mahogni Møbler. I Haven hertil staar den af den tydske Digter Hagedorn besjunge Eeg, som for sin Skjønhed og fortjener at berømmes.

Herfra reiste vi til et andet Sted Eimsbüttel, hvor vi drak The. Paa begge Sider af Bygningen er der store smukke Alleer, igjennem hvilke man, naar Dørene er aabne, kan se fra den ene Ende til den anden. Herfra kom vi til Pavillionerne ved Jungfernstieg, hvoraf Værten har leiet 2 af Staden og betaler derfor i Leie 10 000 R H. Bco. aarlig blot for Huset, thi han har selv maattet meublere og gjøre den nødvendige Indredning. Desuagtet skal han tjene temmelig mange Penge. Værelserne er meget brilliant meublerede og alting meget pent hvilket tiligemed den skønne Altan udenfor og den smukke Udsigt henover Vandet, samt den prægtige Musik som der bliver givet, alt bidrager til at forskaffe Værten en saadan Afsætning som udfordres for at bestride den svære Afgift.

Fredag den 20 Juli. Om Formiddagen vare vi beskjæftigede med vore Annotationer og med at skrive hjem, saa at vi ikke før om Eftermiddagen fik Tid til at se os om. I Hamburg er der en Deel af Staden, Alt Stadt, som ligger saa lavt, at naar der om Foraaret er stærk Flod og høit Vande, alle de mange Kjælderstuer hvor saa mange Mennesker bor ere fyldte og i Gaderne saa meget Vand, at man paa flere Steder maa roe for at komme frem. Da Hamburg overalt er gjennemskaaret af smale Kanaler, ere Baadene her meget smale men overordentlig lange hvorved de især er skikkede til at indtage Spirer og ligeledes kommer meget let forbi hinanden i de smale Kanaler; med disse Fartøier gaar de hele Elben op. — Paa en af Voldene om Hamburg saa vi Doctor Büch's Æresstøtte, som de Franske have skaanet, medens de ellers have nedrevet og ødelagt alt.

Løverdag 21 Juli gik vi ud for at gjøre Visitter først ud til Donner, Gehrt & Köhler, og ud til Mægler Hepp, som vi ikke traf hjemme. En Søster af hans Kone, som er gift med en Advokat Reicher, lærte Faer der at kjende og paa Grund heraf lovede han at besøge dem i Schlesvig paa Tilbagetouren. Paa Veien herfra gik vi ind i et Huus, hvor alle Sorter Aber, Papegøier, et Daadyr, Lamgeier og fleer Sorter Dyr for Penge bleve fremviste. Iblandt disse var der Lamgeier den vildeste, den kunde aldeles ikke finde sig i sin Tilstand, men arbeidede bestandid paa at komme ud, endskjønt den havde slaet store Stykker Kjød af og den bestandig slog disse Saar mod Buret, et skrækkeligt Syn at

see dette Dyr, betaget sin Frihed, saaledes slaae sine blodige Vinger mod Kanterne af Buret. — Om Eftermiddagen bleve vi overraskede af 3 Landsmænd Lector Lund, Capt. Bülow og Paulsen, som besøgte os i vort Logie. Med dem spadserede vi ud, men blev overfaldt af en Regn-skur, saa vi vare nødsagede til at tage ind i et Gjestgiverhuus, hvor vi spillede Kegler og Billard efter hvad enhver havde Lyst til.

Da det blev godt Veir gik vi derfra og traf en passant paa et Karosel Huus, hvor vi strax atter for Løiers Skyld satte os til at ride. Indretningen er: Omkring en Stolpe er der en Maskine, omtrent som et Hjul, hvorpaa der er en Mængde Arme; paa enhver af disse er der en dannet Hest, som man sætter sig paa. Idet nu dette Hjul bliver dreiet hurtig om, skal man med en Floret tage en liden Ring som er ophængt.

Søndag 22 Juli. Efter vor Bestemmelse vare vi om Morgenen Kl. 8 ombord i Dampbaaden hvor vi traf Mohr og Wallem, som vi Dagen i Forveien ved vor Visit til Arnemann, havde bedet følge med til Harburg, 8 β hver. Hvad vi først toge os for, var at bese Indretningen som Opsynsmanden, en Englænder, erklærede paa vor Forespørgsel, for at være saa simpel, at vi dog kunde se og begribe den. Vi fik altsaa ikke mere vide derom end hvad vi kunde see, nemlig at Fartøiet blev drevet med et Hjul som ved Damp sattes i Bevægelse. Det er en meget behagelig Tour langs Elben at passere Hamburg, Altona og alle de smukke med Træer beplantede Haver, som ligge i Omegnen. Endskjønt vi baade havde Vind og Strøm lige imod kom vi dog til den bestemte Tid om 2 Timer til Harburg 1 Miil frem. Hr. Linck, med hvem Faer paa Børsen havde gjort Bekjendtskab, var høflig nok til at følge os hen til König von Schweden, hvor han tracterede med Frokost. Han viste os det Sted, hvorfra de Franske under Beleiringen af Hamburg havde slaet Broen over Elben til Staden og tillige forskellige Steder, hvor der var holdt Slag under Krigen. Kl. 6 gik Dampbaaden af og vi kom saaledes i god Tid tilbage hjem.

Mandag 23 Juli. Om Formiddagen vare vi ude at spadsere en Tour. Hvad der mest faldt mig i Øinene var den besynderlige Dragt, som nogle Bondepiger bare. De havde runde Straahatte af Størrelse omtrent som vore smaa Parasoller; dog skjuler sig under disse stygge Hatte ofte

meget smukke Ansigter. Deres Kjoler ere røde, korte og gaae fra Hoftene af ned i mange Foller; hertil have de blaat Liv og hvide Ærmer.

Vi gik ogsaa om paa Voldene, som nu bleve nedrevne og nogenledes jevnede med Voldgravene, hvilket meget vil forskjønne Byen, da disse overalt beplantes med Alleer. Dette Arbeide skal være færdigt inden 7 Aar og vil koste 7 Millioner M $\frac{1}{2}$ Bco. som Staden i 7 Aar udreder uden at det generer Borgerne og uden Skatternes Paalæg. Vi vare indbudne til at spise Middag hos J. G. Donner Kl. 5, hvor vi ikke havde ventet os saamegen Fornøielse, som den vi der havde. Vi traf der en Elmenhorst, som er paa Contoiret og en Doctor Stange som er Hausinformator hos C. H. Donner, begge muntre godlidende unge Mennesker; med dem gik vi efter Bordet ud at spadsere et Stykke udenfor Altona og besaa den tydske Digter Klopstocks Gravsted, hvor en fin italiensk Marmorstøtte er opreist. Gravskrift over Klopstock:

„Bey seiner Meta und bey seinen Kinder ruhet Friedrich Gottlieb „Klopstock! er war geboren den 2 July 1724, er starb den 14 März „1803. Deutschen! nahet mit Erfurcht und mit Liebe der Hülle Eurer „gröszten Dichter! nahet Ihr Christen, mit Wemuth und mit Wonne der „Ruhestelle des heiligen Sängers, dessen Gesang Leben liebt und Tod „Jesum Christum priesz. Er sang den Menschen, menschlich den „Ewigen den Mittler Gottes; unten am Throne liegt sein groszer Lohn: „Ihm eine goldene heilige Schaale voll Christi Thränen. — Seine zweite „liebende und geliebte Gattin Johanna Elisabeth setzte diesen Stein an- „bethend den, der für uns lebte, starb, begraben ward und auferstand!“

Fra Donner kom vi ikke før Klokken var nær 10 og vi maatte derfor skynde os for ei at betale dobbelt Spergeld; vi kom og netop ind igjennem Porten, da Klokken endte sine Slag.

Tirsdag 24 Juli. Vi saa med megen Fornøielse de tydske Infanterister gaa igjennem paa Paraden, de havde en nydelig Musik og marscherede efter den alle med en saadan Accuratesse og saa smukt saa det forundrede mig.

Da vi ikke havde været ude ved Dammthor, toge vi om Eftermiddagen Touren ad den Kant og just som vi passerede Lombards Broe roede et Selskab af Hamburgere, som havde en meget smuk Musik

med, der tog sig fortreffelig ud i det deilige klare Veir. Paa Hjemveien hørte vi paa Gaden en Pige spille meget godt paa Violin, accompagneret af Harpe; hun førte tillige Buen med en meget smuk Anstand. Hendes Maade at ernære sig paa.

Onsdag 25 Juli. Om Formiddagen vare vi iblandt andre i Visit hos Arning & Lieutenant af hvilke den Første er en godlidende Mand, den sidste en meget snaksom Mand. Om Eftermiddagen vare vi med Bülow, Lund, Poulsen, Wind i Salonen i neuen Wald Arntz og besaa Localet, som nok er meget smukt, men som i Sammenligning med det vi den følgende Dag besaa ganske faldt igjennem. Efter at vi nemlig have spist vor Middag i Restaurationen ved Jungfernsteig, hvor vi 7 Nordmænd spiste sammen, gik vi hen i Joachims Thal, Fröichen. Salen paa Hamburger Berg her gaar igjennem 2 Etager med en Hvælving under Taget med 20 tykke Pillarer; i anden Etage var Orchestret med en Gang rundt omkring. Der er og en meget smuk Have med alle Sorter Træer, Gange og dannede Ophøininger, som meget giver Haven.

Fredag 27de. I Hamburg er der Ebbe og Flod, som regelmæssig hver $12\frac{1}{2}$ Time kommer igjen. Floden stiger i $5\frac{1}{4}$ og Ebben falder i $7\frac{1}{4}$ Time. Dog skeer der regelmæssig en større Difference end 4 à 6 Fod. — Om Eftermiddagen gik vi ud til Hepp i Altona, hvor vi drak Thee og tilbragte Tiden der saalænge at vi maatte betale Spergeld for at komme gennem Porten.

Løverdagen 28 July besaa vi St. Nicolay Kirke (catolsk) en meget masiv Bygning, hvis Tag bestaar af en Mængde smaa Hvælvinger, besatte med forgyldte Stjerner. Under Krigen betjente de Franske sig af denne Kirke til Stald.

Om Aftenen Kl. 8 gik vi ombord i Briggen Vigilant, London, Capt. Pein, for at være færdige til om Morgenen at drive ud med Floden. Da vi havde faaet vort Tøi ned i Kahytten, toge vi Afsked med vor Leietjener Lutig, et meget godlidende Menneske, der vidste Besked om Alt hvad vi ønskede at vide om Hamburg. Capt. Bülow hentede os om Aftenen for at følge ham ombord i sit Skib. Vi traf der Capt. Tønder, tilhørende d'Erboe i Kragerø, som netop var ankommen fra Philadelphia. Vi kom ikke fra Bülow før henved Kl. 1 om Natten og gik strax til Køys, da vi vare yderst søvnige.

Søndag 29 July. Om Morgenen Kl. 6 lettedes Anker for at drive ud med Ebben, men da vi havde en stærk Modvind, kom vi ikke længere end 2 Mil udenfor Byen til Blancenese, en Landsbye, hvor alle Fiskerne, som forsyner Hamburg med frisk Fisk bor, og maatte der kaste Anker og oppebie næste Ebbe. Ved den anden Ebbe kom vi ikke længere end 1 Mil frem, da vi maatte kaste Anker ved en Øe, kaldet weisze Bär. Foruden vi 3 var der 2 Passagerer, en Willink fra London og en Gräpe fra Gefle, to Handelsmænd i hvem vi havde et meget behageligt Selskab.

Mandag 30 July. Om Morgenen Kl. 6¹/₂ begyndte Ebben igjen at falde ud, og vi seilede derfor vor Vei. Kl. 11¹/₂ passerede vi Glückstad, som vi kom tæt forbi; men da Ebben standsede en Times Tid efter, maatte vi igjen ankre, efter at have avanceret 7¹/₂ Mil fra Hamburg. Før vi naaede Glückstad passerede vi Stade, en liden Kjøbstad omtrent lige saa stor som Glückstad, om hvilke begge jeg intet kan fortælle, da vi blot saae dem i Forbigaaende; den Sidste har forhen været befæstet, men Murene vare nu halv nedrevne og ved den Første ligger et Engelsk Vagtskib, til hvilket alle baade indgaaende og udgaaende Skibe maa betale en hvis liden Afgift. Ved Stade paa den Hannoverske og ved Glückstad paa den Danske Side begyndte de frugtbare Marskland, der strækker sig langs den øvrige Deel af Elben paa begge Sider og er indrammet ved høie Volde, og derved frie for Elbens Oversvømmelse. Naar man seiler forbi, seer man kun Taget af Husene, der ligge indenfor, saa de seer ud som vore Poteteskjældere.

Tirsdagen 31 July passerede vi om Morgenen Kl. 6 Cuxhaven, fra Hamburg 6 Mil fjern, hvor Lodsens forlod os, med hvem Faer skrev hjem, da han havde været oppe allerede siden Kl. 4, i hvilken Tid vi sov vor rolige Søvn. Her saa vi Fyrtaarnet saa nær, at jeg godt kunde se Ruderne, og derved gjøre meget tydeligt Begreb, om hvorledes Indretningen er. Ved Strandbredden var der adskillige Badehuse, og for Bekvemmelighedens Skyld var der indrettet nogle Kjærrer overtrukne med Lærred, hvori man kan kjøre fra Cuxhaven til Badestederne. Formedelt Modvind maatte vi boue, saa vi ikke kom til Søes før Kl. 10 om Formiddagen og ikke til Helgoland, 3 tydske Mile fra Cuxhaven, før seent ud paa Aftenen. Paa denne Vei saa vi 6 Grønlandsfarere,

som vendte tilbage til Hamburg og Altona fra deres Søetourer. En af disse havde allene fanget 3000 Sælhunde, nogle andre derimod blot 600 og fra dette Tal opad.

Onsdagen den 1 August fik vi Øie paa den hollandske Kyst; den 2 og 3die krydsede vi frem og tilbage ved Texel for Grundene og Modvind. Endogsaa om Morgenen den 4de havde vi Texel i Sigte, da vi hele denne Tid havde havt Modvind eller Havblik. I Søen udenfor den Hollandske Kyst saae vi en saadan Mængde Fiskerogn, at Havet syntes i en lang Strækning næsten at være fyldt dermed, og formedelst den Mængde Fisk som her findes, vove Blankeneserne sig med deres Baade lige herud. — Om Løverdagen bleve vi meget glade ved en liden Kuling af Medvind, men som dog snart til vor Bedrøvelse forandredes til Modvind.

Søndagen 5te August. Om Formiddagen havde vi dels Stille og dels en sagte Medvind, som dog om Eftermiddagen blev stærkere.

Mandag 6 August. Om Morgenen Kl. 3 blev seet Fyrtaarnet ved Lowestoffe og passerede Southwold og Aldborough og Orfordness. Ved den sidste af disse Landsbyer saae vi to Fyr, et stort og meget smukt med 6 Fag Vinduer ovenfor hinanden under Ildstedet og et mindre i en liden Afstand. Vi kom denne Aften ei længer end til ved Indløbet af Harwich, hvor vi kastede Anker, da man med Modvind ei kan boue imellem de farlige Sandbanker om Natten.

Tirsdag 7 August. Vi kom med Floden til Indløbet af Colchester, hvor en engelsk Dampbaad passerede os, der istedetfor at den ved Hamburg havde sit Hjul inden i Fartøiet, nu har et paa hver Side; tilige var den forsynet med 3 Master og Seil, som den brugte naar Vinden var god og for at gaa desto stærkere. I Søen mellem Colchester og Harwich ligger et Fartøi, som tjener som et Fyrtaarn. Den hele Vei langs den engelske Kyst saa vi, hvorhen vi end vendte vore Øine, Fartøier, og engang passerede i et Øieblik 11 Stk. tæt forbi os paa den ene Side. De fleste Skibe som man paa denne Kant ser ere Kulskibe, som bringe Steenkul fra Newcastle til London. Af saadanne skal der gaae 1500 Stk. omtrent af en Brigs Størrelse, som sædvanlig gjøre 12 til 14 Reiser aarlig, hvoraf kan sluttes, hvilken uhyre Mængde Steenkul der forbruges i London.

Omendskjønt vi om Formiddagen næsten vare visse paa at naa London denne Dag, kom vi ikke Længer end til Cherness ved Indløbet

til Chatham, hvor en Deel af den engelske Marine ligger. Iblandt disse var Lord Nelson, det største Linieskib i Marinen, som fører 120 Kanoner. Uagtet alle disse ere ganske afriggede og tækkede med Bord, saa de paa Afstand ser ud som nogle Huse med høie Stænger foran, er alting i paa saadan rede Haand, at de inden 24 Timer kan være seilfærdige. Den engelske Flaade bestod under Krigen af 1000 store og smaae Fartøier og de Steder hvor den ligger ere: Woolwich, Chatham, Cherness, Plymout, Portsmout, Milford.

Onsdag 8 August. Vi kom endelig til Gravesand denne Eftermiddag og bleve overbeviste om Sandheden af det Rygte, at dette er et Sted, hvor Fremmede ret maa tage sig iagt for ei at blive taget ved Næsen. Der var ombord en Engelskmand der kom fra Hamburg, hvor han havde købt nogle Varer, med hvem vi havde talt ombord og fundet ud at han ikke var saa ganske uvidende om flere Ting som vi ønskede at vide, og vi bad derfor ham være vor Ledsager til Alien-Office, hvor enhver Fremmed maa iland for at blive visiteret og faae Pas før han kan reise videre. Han viste os ind i en Kroe tæt derved men lod os blive siddende, under det Paaskud at Betjenterne ei vare hjemme. Efter $\frac{1}{2}$ Times Forløb forlangte vi da at blive ført ind til Comptoiret, som vi efter flere Omveie endelig naaede. Her bleve vi opholdte en lang Stund, saa at vi først kom til det Sted, hvor Willink ventede os med Vognen $1\frac{1}{2}$ Time efter vi vare ankomne. For endnu denne Nat at naa London maatte vi tage en Coach, som i $3\frac{1}{2}$ Time bragte os til Staden, en Vei af 22 engl. eller $3\frac{1}{2}$ norsk Mil, endskjønt Veien er meget bakkede.

For at spare os for mere Uleilighed om Natten, var Willink saa forekommende at tilbyde sit Huus til næste Morgen, hvilket vi udmattede Stakler naturligviis gjerne modtog endskjønt vi maatte ligge paa Gulvet, da hans Kone var i Hamburg.

Thorsdag 9 August. Mr. Willink viste os om Morgenen før vi forlod ham, den prægtige Indretning med Vandledningen, hvorved Vand fra Themsens ved Damp ledes op i den øverste Etage i Husene, og som blot man skruer en liden Kran om, springer frem og skyller væk alt af Rummet, hvilket ved Kanalen under Jorden igjen ledes til Themsens. En anden Dampmaskine driver Springvand, som ved Rør under Jorden

ledes 20 engelske Mile op ogsaa i alle Etager, saa at man kan have reent Vand overalt. Ved den første Dampmaskine drives tillige Vand om i flere Rør derpaa op i de fleste Gader med den Følge, at, naar en Jernprop skrues fra, Vandet springer op i Veiret og i Tilfælde af Ildsvaade kan man da blot skrue Slangen derpaa.

Da Willink ei var ganske frisk, forlod vi ham om Morgenen Kl. 8 og tog ind til Mists. Darby, en Søster af Capt. Pain, som boer i Basing-Lane i Bread Street. Mr. Prush var saa god at følge os omkring i Viinkjelderne ved London Dok, som for en Fremmed virkelig er værd at see. Om Aftenen besaa vi Waterloo Bridge, som efter Slaget ved Belle-Alliance er opbygget og skal have kostet £ 1 200 000. Ved Siden af denne Broe ligger Sommersetshire, en prægtig Bygning, hvor Regjeringens Contoirer holdes. Kongens Pallais er aldeles ikke saa smukt udvendig fra, som jeg havde forestillet mig Kongen af Englands Pallais, da mange andre Bygninger rundt omkring ere meget smukkere, iblandt hvilke Italien Opera. Den nye Gade Regent Street udmærker sig i Skjønhed og Pragt alt hvad man kan forestille sig.

Fredag 10 August var vi beskæftigede med at faa vore Kufferter fra Skibs Toldboden, hvilket er forbunden med mange Vanskeligheder, saa vi ikke bleve færdige dermed før seent ud paa Eftermiddagen. Vi fik høre da vi kom hjem, at vi vare engagerede til Mr. I. White til Dinner og tilbragte derfor den øvrige Deel af Dagen hos ham. Mr. White hvem vi maaske har at takke for Nedsættelsen paa Trælasttolden, viiste os de Stykker af alle Træsorter, som han havde forelagt Parlamentet og hvorved han beviste at vor Trælast var den stærkeste af alle andre, ved at lægge en lige Vægt paa dem.

Løverdag 11 August. Formiddagen medgik til at finde the Coach Office, hvor vi skulde bestille Plads for os til Hampstead. Om Eftermiddagen fulgte Mr. Ryland os til Drury Lane, et af de fornemste Skuespil i London, hvor vi saae Kroningen fremstillet i fuld Pragt og accurat som den i det virkelige var foretaget, foruden et Par Comedier og en nydelig Ballet og et Fyrværkerie.

Søndag 12 August reiste vi om Morgenen Kl. 7 ud til Corner Hall, Mr. Henry Whites Landsted og traf dem netop da de var i Begreb at gaae i Kirke, som alle Engelskmænd i Almindelighed gjøre et Par Gange

om Søndagen. I det Hele er den engelske Nation meget religiøs og England et Sted, hvor de høieste Dyder findes ved Siden af de største Laster. Vi tilbragte denne og næste Dag meget behageligt i denne Familie, da baade Hr. White og hans Kone havde været i Norge og derfor interesserede sig ved at tænke sig tilbage, de Fornøielser de der havde og de mange skønne Prospector, som Faer paa deres Reise til Porsgrund havde vist dem, af hvilke alle vare afcopierede. Mandag Aften hørte vi nogle Forelæsninger over Astronomien, som omendskjønt de bleve holdte af en Bonde dog vare ganske interessante.

Tirsdag 14 August reiste vi tilbage fra Hampstead og saae Processionen ved Dronningens Ligbegængelse, som for det meste bestod af Pøbel, naar undtages Lady Hamilton, Lady Hult, Alderman Wood o. m. f. Lord Maxcer havde efter Kongens Befaling (bestemt), at Processionen maatte gaae igjennem City, men Folket havde kastet saameget i alle andre Veie, at de maatte lade den passere igjennem Byen, hvilket dog ei gik af ganske uden Blodsudgydelse, da den røde Garde begyndte at fyre paa Pøbelen, hvilket var Grunden til at Folket ei tillod denne Garde at følge med i Ligbegængelsen. Den blaa Garde som var mere sindede for Dronningen, vilde ei fyre og var derfor med til Harwich, hvorfra Liget skulde føres til Braunschweig, da Dronningen paa sit yderste havde forlangt, at hun efter sin Død maatte blive ført derhen.

Om Eftermiddagen vare vi med A. Grape i Menageriet Exeter Change hvor vi saae en Han Løve som ved sit frygtelige Udseende forbausede mig især naar den brølede, Løvinden havde aldeles ikke saadant vildt Blik, endskjønt den diede 4 Unger, som da vare 14 Dage gamle. Foruden disse vare 2 halvvoxne og 1 liden der blev opfødet i Selskab med en Hund. Den Bengalske Tiger var den smukkeste af de vilde Dyr og tillige nogenledes tam, Panther eller Amerikansk Tiger, der og udmærkede sig ved sin Skønhed, havde bragt til Verden en Unge, den første i England, som blev opdiæt af en Hund. Leoparderne er ei saa store som Tigrene. Hyænen havde enskjønt Hun det vildeste Udseende. Elefanten var 10 Fod høi og 5 Tons vægtig. Quabba et Dyr lignende Zebra, Strudse, Grand Cassovary, Bæver, Zebu, Argeelak or Adjutant of Bengal ogsaa kaldet Gigantic Crane istand til at svælge en heel Fugl paa en Gang, Maraboo, Sorte Svaner fra New South Wales, en Mængde

Ørne, Kangaroo fra Botanay Bay tilligemed en Mængde andre Dyr vare der at see (Slanger).

Onsdag 15de vare vi om Formiddagen hos Dorville og hørte den skrækelige Historie om Meylander, som ganske betog Humeuret den Dag. Om Eftermiddagen skulde vi have været paa den Engelske Opera, men vi bleve saa længe hos Wolff, som vi leverede et Brev til Moer at vi (ei) kom hjem til den Tid før Faer og Ryland vare gangne. Vi tabte dog intet derved, fordi Theatret var lukket den Aften, og de andre derfor gik igjen til Drury Lane.

Thorsdag 16 August. Fader havde ombord unkladet sig med at det var hans Geburtsdag den 16de, hvilket Willink erindrede og viste os den Høflighed at invitere os til sig, hvor vi tilbragte Aftenen ret behageligt.

Fredag 17de August. Om Formiddagen vare vi nødsagede at gaa til Alien Office for ei at komme i 2 Maaneders Fængsel, da det er mentioneret i det Pas man faaer fra Gravesend, at dette vil blive Tilfældet, hvis man ikke indfinder sig der 8 Dage efter vor Ankomst til London. Herfra gik vi hen til Westminster Abbey, som til vor store Bedrøvelse var lukket, fordi det var under Reparation, og vi maatte lade os nøie med at betragte den udenfra. Det synes som om Bygmesteren netop har gjort sig Umage for at faa den saa kunstig som muligt, formedelst den Mængde Udgraveringer. Her ved Westminster Abbey ligger Parla-mentshuset. Overhusets Locale er meget prægtigt, og alle Bænke be-trukne med rødt fiint Klæde. Væggene have et Betræk syd i Dronning Elisabeths Tid. — Kongen har et ophøiet Sæde med Hvælving over og Væggen bag Stolen forgyldt. Under Afhandlingerne af Dronningens Sag sadde det ministerielle Parti paa den høire og Oppositions Partiet paa venstre Side af Kongens Stol, de Neutrale i Midten og Dommerne paa Uldsække og Secretairerne i Midten. Dronningen havde havt sin Stol ved den ene Ende af Oppositionspartiet, nærmest Indgangen. Kongens Værelse var meget brillant.

Hvad Underhusets Locale angaar, da havde jeg gjort mig ganske andre Begreber om det Sted, hvor Englands Frihed er bleven talt med saamegen Varme og hvor saa mange vigtige Sager ere afhandlede, da det er saa simpelt som muligt. —

Fra Westminster Broe har man i sit Slags den smukkeste Udsigt man kan tænke sig.

Vandværkene ved London bridge er noget ganske overordentlig, da de driver Vandet om overalt til ethvert Sted i London og Maskinerne blive drevne af Ebbe og Flod. Vi besaa paa denne Tour ogsaa Tower men Beskrivelsen over de mærkværdige Antiquiteter vilde være altfor vidtløftig og vi købte derfor en trykt Afhandling derom. Vi saa der de Steder hvor Tistlewood og Frantz Bourdet havde sat i Arrest.

Vi fik af en Tømmerhandler Adressen paa City Saw Mills Gravel-Lane, Hounds, ditch by C. R. Turner & Co., hvor Mahogny og andre haarde Træsorter ved Damp bleve kløvede til tynde Skiver med en rund Saug. Ved denne Maskine kan et Stykke Træe 1 Tomme tykt kløves 11 Gange, og vi saa at en Stok af Mahogny 26 Tommer bred og 7 Fod lang blev gjennemskaaret i $1\frac{1}{4}$ Minut.

Vi spiste til Middag hos Hr. Boulton, hvor 4 Tjenere opvartede os 12 i Tallet. Om Aftenen havde vi bestemt os til at gaae til Vauxhall, men da vi vare i Selskab med saa fornemme Damer gik det ikke an at proponere saadant.

Løvedag 18 August spiste vi hos David Baker, som om Aftenen fulgte os til Italien Operahouse, hvortil Indgangsbilletten koster til Parterret $\frac{1}{2}$ Guinea, dog kan man ei uden Strømper og Skoe komme til Parterret, men bliver viist op til Galleriet. Figaros Bryllup var Stykket som blev opført og Hovedrullerne vare:

Ambrogette	Greven
M.me Romée	Grevinden
„ Comporese	Pigen
Noble	Dandseren

Balletten var meget smuk og omendskjønt de andre dandsede meget godt faldt deres Dands dog igjennem ved Siden af Noble's; han gjorde sine Sager fortræffelig.

Kl. 12 endtes Stykket, og om det end havde været Tilfældet at det kun var halv tilende, maatte de lade Dækket falde naar Klokken slog 12, fordi Engelskmændene regne Tiden præcis og den efter Kl. 12 hører til Søndagen, og paa den Dag maa ingen Lystigheder af hvad nævnes kan foretages af den civiliserte Klasse.

Søndag 19 August reiste vi i Følge med Chr. Faye, hans Kone og Datter Nilsen ned til Greenwich for at besee Hospitalet, der fra Vandet af seer ud som det prægtigste Slot. I Hospitalet er der Beqvemmeligheder for 2710 Pensionister, som alle have hver sit lidet Værelse med Seng og Stol. Foruden disse underholder det Pensionister udenfor, hvis Antal nu er henved 32000, og som alene ved den Afgift som hvert udgaaende og indgaaende Skib betaler, ja det er endogsaa saa rigt, at det skal have laant Regjeringen 5 Millioner £, hvoraf man kan slutte sig til, hvorledes den er, naar det øvrige svarer i Forhold dertil. Ved Greenwich er en Høi, hvorpaa er et Observatorium og skal være det høyste Sted i Omegnen omkring London. Rundt heromkring er en Park, som er beplantet med Alleer og er til offentlig Spadsereplads. Vi spiste Middag i et Gjestgiverhuus og maatte herfor betale meget dyrt, da 3 usle Ænder og lidt Cyder kostede £ 1 6/.

Mandag 30 August. Vi havde bestemt os til at besee British Museum som er aabent hver 3 Dage om Ugen fra 10 til 2 og hvorhen man kommer gratis, men det var desværre lukket ved Begyndelsen af Maanedens for 8 Uger, saa vi maatte gaae vor Vei uden at see noget deraf.

St. Paulskirken er beliggende omtrent i Midten af London. Den blev begyndt at blive opbygget 1675 og endt 1715, altsaa 40 Aar under Arbeide og skal have kostet $1\frac{1}{2}$ Million £, som for det meste er betalt ved en liden Afgift af Steenkul.

Længden af Kirken fra Ø til V inden Murene er 510 Fod og Bredden fra H. til V. inden Dørene 282 Fod og Omkredsen 2292 Fod. Høiden indvendig fra Centret af Gulvet til Spiren er 374 Fod og til Toppen af Spiren 404 Fod. Vi kunde ikke (komme) op de sidste 30 Fod formedelst Stil-ladsen ovenfor som var opført under Reparationen. Ved Spiren talte Føreren 72 Kirketaarne rundt omkring, endskjønt Stenkulsrøgen noget hindrede Udsigten. — Den store Klokke veier 11 474 Bø, Diameteren er 10 Fod. Ved denne slaaes hver Time. Quarteer slaaes ved 2 mindre Klokker nedentil.

Fra the Whispering Gallery har man i Grunden en smukkere Udsigt end fra Spiren, da man seer Husene i nærmere Afstand. I Bibliotheket var der en latinsk Bog omtrent 1000 Aar gammel, hvori Bogstaverne var meget underlige, og en Nodebog henved 5 à 600 Aar, hvori Noderne vare store og firkantede og alle ere 4 Linier og ingen Clavis foran.

Af det uhyre Rum i Kirken bliver allene Kapellet sædvanlig brugt som indvendig er 60 Alen langt, den øvrige Deel benyttes kun sjelden og ved overordentlige Tilfælde. Hele Gulvet er belagt med Marmor og rundt omkring ved Væggene ere Mindesmærker af meget fint Marmor og udarbejdede med stor Kunst saa at man endog paa Statuerne kan se Aarene i Legemet ligge meget naturlig.

Nelson staar i Legemsstørrelse paa en Forhøining støttende sig til et Anker og nedentil en Moder med 2 Søkadetter opmuntrende dem til at følge hans Fodspor og speile sig i ham. Der var ei mere skrevet for at tilkjendegive at det er Æresstøtte for Nelson end

„Nile, Copenhagen, Trafalgar“

da han er saa bekjendt, at ingen nøiere Beskrivelse behøves. Foruden denne er der en Mængde andre Monumenter over:

General-Lieut.: Abercromby, som døde ombord i Fondrian 28 Marts efter en Bataille den 21 Marts imod de Franske i Egypten. Han forestilles til Hest.

George Blayden Westcott der faldt i Slaget mod den Franske Flaade 1 Aug. 1748 i sit 44 Aar efter 23 Aars Tjeneste.

Samuel Johnson, den berømte engelske Digter, med Indskrift paa Latin.

Lord Rodney og forresten en Mængde andre.

Vi spiste hos Hr. G. Dorville og om Aftenen fulgte Hr. Prush og Wolff med os til Vauxhall, hvor vi i Førstningen bleve ganske forblendede ved den prægtige Oplysning af Lamper af alle Slags Farver, som imellem Trærne tog sig overordentlig godt ud. Der forestilledes en Fos meget naturlig og man saa Vandet styrte ned igjennem Fjeldet skummende og hørte endog Susen, i Vandet ovenfor Fossen forestilledes Skibe seile frem og tilbage og Mennesker roede i Baade. Der var ligeledes en Broe, hvorpaa der kom kjørende flere Vogne men hvilket ei blev saa godt fremstillet som det Øvrige. Der var og et smukt Malerie hvor en Mand ordentlig øsede Vand af en Brønd og et andet hvor en Eremit forestilledes læsende ved et Lys og ved Vinduet en Kat siddende, som ved Maanens klare Skin kunde sees. Vi kom ei hjem før Kl. 4½ om Morgenen, da der blev givet forskjellige Sorter Musik og Fyrværkeri og dandset til henved den Tid.

Tirsdag 21 August. Mr. Ryland var saa god at gjøre en Tour med os op til Richmond omtrent 20 engelske Mile med Dampbaaden. Det er den smukkeste Seilads man kan tænke sig at gaa op langs Thems imellem alle de prægtige Landsteder, Landsbyer og Enge beplantede med Træer og især med en Dampbaad, hvor man har alle mulige Bequemmeligheder. Ved Enden af Byen er The Penitentiary en Bygning, der formedelst sin Størrelse og Bygningsform ligner en Fæstning, hvor veneriske Fruentimere cureres. Lidt ovenfor ligger Vauxhall bridge der ligesom Southwark Broe er af støbt Jern dog med den Forskjel at hun har 9 Hvælvinger, denne blot 3. — Chelsea Hospital for gamle Soldater har ligeledes prægtige Bygninger, ligger helt ved Themsen og har en meget smuk Have, som forskjønner Egnen. Ved Botney bridge ligger Fulham, hvor Biskoppen af London har sit Landsted. Det kongelige Slot Kew seer, i det mindste i nogen Afstand, (ei) ud som det man kunde forestille sig et saadant, men naar man var bleven fortalt, at et kongeligt Slot skulde være omtrent i den Egn, vilde man tage Hertugen af Northumberlands Landsted for Slottet, da det ligger tæt ovenfor paa den anden Side af Elven. Ved Richmond forlode vi Dampbaaden, der gik en engelsk Miil høiere op til et Sted kaldet Tweakenham, for at besee denne overmaade smukke Bye, der foruden den prægtige naturlige Beliggenhed, ved Kunst er saa overmaade forskjønned, da Londons Gentlemen der har sine Landsteder formedelst den smukke Udsigt derfra. I Richmond er det prægtigste Hotel i England, hvor man spiser paa Sølvtaalerkener med Sølvknive etc., men maa betale 2 Gange saa dyrt som andensteds og vi foretrak derfor at spise i Twickenham under aaben Himmel i det deilige Veir. Paa samme Sted var en Aldis, der skal have været en af Formændene for den Complot som vilde myrde Ministren, af hvilke 12 bleve hængte, men han undslap. Han holdt sig lystig i Selskab med nogle andre Mennesker og forlod Twickenham med en dygtig Perial. Der spiste med os en Franskmand paa Rylands Contoir, som fulgte med ombord i Dampbaaden og tilligemed os maatte tage Deel i nogle Ubehageligheder, som mødte os før vi kom til London igjen.

Onsdag 22 August. Faer var ude omkring i Byen om Formiddagen, medens vi var beskæftigede hjemme. Efter Dinner gik vi hen for at

besee det berømte Barclays Bryggerie, som skal være det største i London, men vare saa uheldige at komme netop paa den Tid, da det stod, som hvert Aar er Tilfældet en Gang for at eftersee Maskinerne.

For at tilberede Porterens gaar den igjennem flere Maskiner. Først bliver Maltet grøbet, maltet — ved en Dampmaskine og ført i et Kar hvor der kommes Vand paa, derfra i Kjedelene, hvor det naar Humlen er iblandet, koger 30 Timer, derfra drives det op igjennem en Mængde smaa Rør op paa Loftet for at kjøles, derfra rinder det ned i nogle uhyre svære firkantede Kar, og drives igjennem Rør i nogle Tønder med en Aabning, hvor Porterens gaar i Gjæring. Herfra ledes den i andre Kar, hvor den bliver liggende indtil den skal udsælges, da sættes blot Tønden under med et Rør hen til Karret og paafyldes. I dette Bryggerie var der 200 saadanne Kar, af hvilke det største indehavde 1100 Butts og de mindste 120 Butts (1 Butt har 3 Barrels à 36 Gallons, 1 Gallon à 4 Potter). I disse Kar opbevares Porterens fra 3 Maaneder til 15 Aar, efter de Steder den føres til, da den ellers naar den f. Ex. skal til Botany Bay, vilde fordærves. I Barclays Bryggerie blev der daglig brygget omtrent 350 Butts og til at føre Porter omkring holdtes der paa Stalden 200 St. af de uhyre store Bryggerheste, som aldeles intet (andet) bestilte. Denne Sort kommer allene fra 3 Grevskaber i Engelland, hvor de bleve opfødte. I Bryggeriet fødes de med Kløver, Havre og Bønner skaaret til Hakkels og forresten saa meget Høe de kræver. Deres Drikke er allene Vand, og ikke som nogle fortælle, destilleret i Bryggeriet, da dette skader dem.

Torsdag 23 August. Om Formiddagen var Faer og jeg nede i Ratcliff Cross hos Lamberts og Boutcalf & Son, 3 engelske Miile fra vort Logie, saa vi da havde en Spadseretur af 1 norsk Mill. Hr. G. Normann var saa god at vise os om paa Banken, hvor vi saa dem fabriquer Bank-Notes. Den Maade hvorpaa Sedlerne bleve numererede, var meget prægtig, da Maskinen selv forandrede 2 Enerer, saa man blot behøver at flytte Tierer, Hundrede o. s. v. I en af Kjelderne saa jeg Guldklumper for 150,000 £, og en af disse som jeg løftede gjalt 750 £. Af Sølv kunde jeg trække paa en liden Kjerre Stænger for 5000 £, endskjønt Faer neppe med den ene Haand kunde løfte et Strykke af Værdie 250 £. I et lidet Jernskab var 4,000,000 £, hvoraf han gav mig de 2 Millioner, men desværre blot for et Øieblik. Det var forunderligt at se

med hvilken Færdighed en af Betjentene tællede Penge, medens han taledes til Personer som stod omkring og tillige slap hver Skilling paa Bordet, forat høre, om den var Sølv.

Fredag 24 August. Vi besaae Panoramaet i Leicester Sqare, hvor Bern med dens Omegn var fremstillet saa naturligt, at man kunde tænke sig at være der, og den skal være saa fortræffelig, at Folk som kommer derfra skal kunde kjende Husene og endogsaa Mænd, som gaar paa Gaden. Der var tillige en Prospect af Lausanne og Genfer Søen, som vel var meget smuk, men ei frapperede mig saameget, som den første. Vi spiste Middag hos Dorville Kl. 5 og gik efter Bordet hjem, da Faer havde nogle Breve at skrive.

Løvedag 25 August. Grape fulgte os Formiddagen omkring i forskjellige Manufacturvare Oplag, hvor der var en uhyre Mængde Varer af alle Sortementer og stablede i flere Etager fra Gulvet til Taget. Paa et andet Sted var der Pianoforter fra 32 til 110 Guineer, hvilket sidste var saa nydeligt, at det let kunde lokke den der har Penge til at kjøbe. Om Eftermiddagen var vi i et Oplag af alle Sorter Kurve, Saxe e. t. c., som bleve solgte til saa lave Priser, at endskjønt Varerne ei vare af det fineste Slags det dog syntes at være næsten en Spotpriis.

Søndag 26 August. Hr. B. Sewell havde inviteret os ud til sit Landsted i Pechham, en Landsbye ved London, med henved 30,000 Indvaanere. Det er et lidet net Sted, og ligger ved Enden af Landsbyen, saa at vi, kun man kommer ned i Haven, blot ser Udsigt til Landet, da Gjerdet er saa høit, at det skjuler Udsigten til Husene. Hr. Sewell viste os et Slags Trær, 6 Fod høit, Arbutus, som han sagde var Jordbærtrær, hvis Bær naar de bleve modne, lignede vore vilde, men ei havde en saa behagelig Smag. Vi bivaanede Gudstjenesten i et Chapel der, men forstode aldeles intet af hvad Præsten sagde.

Mandag 27 August. Om Formiddagen vare vi ude hos Chattfield Arnott & Co. Arnott viste os om i deres Bordgaard, klagende over de slette Tider, hvilket alle gjøre ogsaa her i London og han viste os den daarlige amerikanske Trælast, som sælges for en Spotpris og ruinerer vor Handel. Disse Planker flødes i America fra Saugene ned til Skibet, og ere derfor saa vaade naar de kom over til London, at Vandet syder ud af dem. Paa Veien herfra til en Sprøitemager, hvor Faer kjøbte en

liden Hængesprøite, gik vi ind i en Kroe, hvor Drawporter blev solgt, som faaer det Navn, fordi de istedetfor at løbe ned i Kjelderens hvert Øieblik, hvergang man skal have et Krus, blot pumper Porterens op fra Tønden. Der stod tillige en aflang Blikæske med en Mængde Kraner i, og, ved at aabne Laaget, saae vi en heel Deel Rør, som ledede de forskjellige Sorter Liquerer fra Ankere, som stod i en Række ovenunder Taget. Faer bragte med sig hjem fra Børsen Hans v. Cappelen, en Søn af Hr. Didr. v. Cappelen i Skeen, som var kommen over til London for at lære Sproget, til hvilken Ende han vilde opholde sig i en Skole $\frac{1}{2}$ Aars Tid. Vi spiste sammen i vort Logie, og gik siden ud for at bese den hele Regent Street, som nu er under Arbeide og hvoraf kun $\frac{1}{3}$ Deel af Husene ere opbyggede og disse ei engang færdige.

Tirsdag 28 August. Hr. Willink havde yttret Ønske om at læse der Europäische Bund, og da denne havde viist os saamegen Forekommenhed gjorde Faer ham en Present af denne Bog i Erindring af hans 51de Fødselsdag, som vi tilbragte saa behagelig hos Hr. Willink.

Hr. Ryland var saa snild at skaffe os Adgang og følge os hen til de ostindiske Vareoplagshuse. Dette Magazin var bygget i en Fiirkant rundt om et Gaardsrum og bestode af 5 Etager foruden Kjelderne. De Fleste af Rummene vare fyldte med Thee fra Gulvet til Taget, naar undtages de, hvori Kassene bleve reparerede, og de hvori Prøver vare udstillede. Da enhver Kasse bliver opslaaet og taget nogle Prøver af, før den sælges. Foruden de vi saae vare 4 andre ligestore, med et ligesaastort Quantum Thee, hvoraf man kan slutte sig til dette Handelshuses Storhed, der allene i denne Artikkel har saadant Oplag og uagtet dette ere de saa paapassende og nøieregnende, at ikke engang en liden Spiger gaaer ubenyttet hen.

Om Aftenen vare vi paa Astleys Theater hvor en Søbatallie blev givet hvor Byen brændte i Baggrunden, og Skibene fyrede og kastede Bomber paa hinanden, en Baad blev skudt i Sænk og Manden faldt død paa den ene Stykke. Fægtningen tillands skedte vel med megen Færdighed, men efter Takt, saa den ei forekom mig naturlig. Fruentimmeret red meget godt og de andre, der hoppede over Hestene. Narren en bred før Mand gjorde sine Sager meget godt, Saltummortaler over 8 Heste. At see Heste og Vogne er for os noget nyt; her saa (vi) en Stagecoach med

4 Heste for fuld med Mennesker. Forresten var Spillet saa daarligt og kedeligt, at jeg ønskede mere end engang at de skulde holde op, men Acteurerne ere nødte til at give saadant Snaus for at fornøie Pøbelen. Jeg for min Part vilde have været fornøiet med Astleys Amphiteater, naar alt Spil havde været borte. Musikken og Decorationerne vare smukke.

Onsdag 29 August. Denne Dag vare vi omkring og gjorde Afskedsvisitter, i den Tanke at vi næste Dag skulde forlade London, men da Faer fik høre, at han kunde vente Heiss maaske inden Aftenen, blev Reisen indtil videre opsat.

Thorsdag 30 August. Hr. Willinck skaffede os Adgang til Mynten som ellers er meget vanskelig at faae, og vi fik derved Anledning til at se Fremgangsmaaden ved Mytningen. Det smeltede Guld render fra Smeltekjedelen ned i nogle Furer af Jern eller Kobber og saasnart det er tilbørligt koldt bliver det hamret til Stænger, som gaar igjennem flere forskellige Valtser indtil det faaer den rigtige Tykkelse; derpaa bliver Stangen klippet i lige lange Stykker for at de kan være desto bedre at haandtere. Ved en Maskine der drives med Damp hugges runde Stykker ud af Stangen af Pengenes Størrelse, som for ei at friste Arbeidsfolkene af sig selv faldt ned i en Skuf, hvortil en Opsynsmand har Nøglen. Da Guldet i denne Tilstand er for haardt til at modtage et tydeligt Stempel blive Stykkene glødede, derpaa kastede ned i en Kjedel, hvor de renskes, kjøles og gjøres mere skikket til at modtage Præget, og tilsidst bliver Præget slaaet paa ved en Stempel der drives ved den samme Dampmaskine, som det øvrige. Denne Maskine er saaledes indrettet at den af sig selv tager Stykkene, umyntede Penge, som lægges i et Rør, og lægger dem i Hullet hvor Stempelen slaaer Præget paa og ved en anden Fjeder skyver de myntede Penge til Siden.

Fra Mynten førte Hr. Willink os hen til Ostindisk Handels Co. til et af Varehusene for raa og fabriqueret Silke, hvor der var en Mængde nydelige Tørklæder af Silke etc., Stykker af Atlask, Damask &c. &c., af hvilke det meste var forbudt at forbruges i Landet, og derfor maatte udføres. — Der var en Slags Schale, som kostede £ 150, og med Tol-den £ 130, vilde komme Kjøberen i Engelland paa 280 £.

Fredag 31 August besaae vi det katolske Kappel i Moorfields, som i Skjønhed med Føie kan sættes ved Siden af det i Greenwich og efter

hvad jeg synes, er endogsaa smukkere end dette. Især er Altertavlen meget fortræffelig og fremstiller paa en Facon af Panorama Jesu Korsfæstelse, som en Deel af Omegnen af Jerusalem. Alteret var af et Marmorstykke og Trappetrinene op til Alteret ligeledes af meget fint italiensk Marmor.

Om Aftenen fik vi Besøg af Carstensen, en Søstersøn af Henr. Carstensen i Østerrisøer, og ham fulgte jeg noget omkring i Byen, da han ei var saa godt kjendt.

Løvedag 1 September. Hos Hr. Dorville modtog vi et Brev fra Dupont, at han vilde forlade Calais den 4de, saa vi maatte skynde os, hvis vi vilde tale med ham og vi maatte derfor strax bestille Plads for os til Dover. Vi besaae The East Country Dock og the Commercial Dock, hvor Trælasten blev oplagt. Der laae endeel Grønlandsfarere og Sydsøfarere, som vare ladte med Tran. Paa en Reise til Sydsøen medgaaer i Almindelighed en Tid af 2 til 3 Aar og for at spare paa Rummet har de nu opfundet et Slags firkantet Kobberfade som kan stues meget bekvemt. Dampbaaden tilhørende Lord Cochran laae i Commercial Dock, men det var forbudt at besee den.

Søndag 2 Septbr. Vi forlode London om Morgenens med en Stage Coach til Dover og gjorde paa Veien Bekjendtskab med en Kjøbmand fra London, D'hoogh, som ligesom Faer havde 2 Sønner med sig, og som han fulgte over til Frankrig, hvor de skulde forblive 1 à 2 Aar for at lære Sproget. Paa Veien til Dover reiser man igjennem Gravesand, Rochester en Bye beliggende ved en Arm af Themsen og Canterbury, ved Nærheden af hvilken Bye det Sted er, hvor Veddøløbningen til Hest foretages. Banen er frem og tilbage 1 Engelsk Miil, men da det er faae Heste, som kan holde ud at løbe med saadan Force saa langt, er der Pæle nedenfor, som Veddøløberne bestemmes efter. Halvveis imellem Canterbury og Dover er der et Gjestgiverhuus Half Way House, 12 Miil fra Dover, hvorfra vi kun havde en halv Engelsk Miil til Broome Park hvor Baronet Oxenden boede, hvis Søn, i Christiania, gav Faer et Anbefalings Brev. Skjønt Gamle Oxenden ei var hjemme, bleve vi af hans Sønner hjertelig modtagne for deres Broders Skyld. De viste os omkring paa deres smukke Landsted og gjorde alt for at fornøie os og bad os blive hos dem et Par Maaneder for at give dem Tid til at

kunne vise os deres Erkjendtlighed, fordi vi havde hjulpet deres Broder tilrette i et fremmed Land.

Mandag 3 Septbr. Om Morgenen viste de os ned i Stalden, hvor Jagthestene og Racehorse vare, af hvilke de skatterer den sidste høiest i en Herregaard. Til en Erindring gjorde de Johan og mig en Present af nogle latinske Bøger. De tillode os ei at gaae med nogen Stage Coach til Dover men lod deres egen Vogn forspænde, 72 Miil fra London.

I Dover besøgte vi Latham (Rice & Co.) som var en gammel godlidende Mand, og har sin Søn paa Comptoiret, der nu er givt og er desuagtet meget rask.

Byen ligger ved Søen langs en Berg Ryg af Kridt som er meget høi og rager i en perpendiculair Linie ud til Husene. Deroppe er Soldaternes Barakker, hvorfra igjennem Berget er Nedgang til Byen, paa den anden Side ligeoverfor er Dover Castel som kan sees fra Calais i klart Veir. Jeg var saa heldig at see Lord Wellington, da han passerede Dover paa sin Vei fra Paris, som reiste i Selskab med Fruentimmer tilbage til London.

Hvad Trælast Handelen angaar da er den der, som alle andre Steder nu ganske ubetydelig, i Forhold til den, der forhen har været.

Hr. Oxenden viste os en Vogn med 4 Hjul, der med Seilene oppe, i en liden Afstand ligner et Jagd, og som i stærk Vind kan skyde en Fart af 30 engelske Miil paa slet Mark i en Time.

Efter D'Hooghs Anbefaling tog vi ind (i) Gun Inn og opholdte os kun her til Dampbaaden skulde afgaae Kl. 2. Dampbaaden er regelmæssig 3 Timer underveis fra Dover til Calais og endskjønt det kun blæste ganske lidet vare mange søesyge.

Tirsdag 4 Septbr. I Calais besaae vi den catholske Kirke, hvor der var 12 Capeller eller Altere og Skriftestole. I denne Bye er der ingen anden Spadserplads end den paa Bryggen, hvorfra man kun har Udsigt til Søen, Sandbanker og Byen. Dette lille Sted vrimler af Militaire, da 1500 Mand ligger der og de fleste vi saae paa Comoedien vare Militaire, tillige af den Grund at Officererne maae betale maanedlig 1 Dags Gage til Theatret.

Onsdag 5 Septbr. For at kunne smugle Genevre ind i Engelland, paa hvilken Artikkel der er en meget svær Told, har nogle Fransk-

mænd indrettet nogle Smuglebaade af lange Egebord 4 Linier Tykkelse, som med Lethed kan roes, og med disse roe de over til Kysten og sænke paa et Sted som Folkene i Land kjende af den Beskrivelse som de andre giver. Om Eftermiddagen var der Auction hos Dupont over en Deel Trælast, hvoraf det meste blev solgt, men kun i ganske smaa Quantiteter og kun til taalelige Priser. Da Dupont den næste Morgen skulde reise over til Norge med sin ældste Søn, tog vi Afsked med ham om Aftenen.

Torsdag 6 Septbr. 1821. Om Morgenen tog vi med Deligencen a Paris til Abbeville, som koster 15 Francs for hver Person og 3 Fcs. til Conducteuren. Omegnen om Calais er langt fra smuk, da den bestaar af en flad Sandhede, hvor neppe Korn voxer. Kl. 2 spiste vi Middag i Boulogne paa et Sted hvor Diligencen standsede, hvilket er meget dyrt. Rundt omkring Høiene havde Napoleon under Krigen 100 000 Mand og paa en af disse Høie er opreist et Monument, som endnu ei er færdigt men arbeides paa. Omtrent halvveis imellem Boulogne og Abbeville ligger Montreuil, en stærk befæstet Bye, der har en meget skøn Beliggenhed paa en Bakke. Til Abbeville ankom vi Kl. 2 om Natten efter saaledes at have reist hele Dagen.

Fredag 7 Septbr. Da der fra Abbeville ingen Deligence gaar til Dieppe tog vi en anden Slags voiture, hvorfor vi maatte betale 10 Fcs for de 15 Lieues. Fra Abeville begynder den rette Kultur, da man paa Sletterne saa langt Øiet rækker kun seer Agre og Kløverenge og paa begge Sider af Veien, der gaar i en lige Linie, er plantet Frugttræer af alle Slags. Midt imellen de to Stæder ligger Eu, hvor Hertugen af Orleans har et Slot, der er omgivet med en meget høi Muur, og har en smuk Have, her saa jeg den første Alleé af Rognetræer, der formedelst den Mængde røde Bær tog sig meget godt ud. Til Dieppe kom vi i god Tid, saa vi fik tale med adskillige Kjøbmænd. Paa Banken udenfor Porten havde Johan nær mistet sin Hue, fordi han gik paa et Stæd, som ei var tilladt, og Soldaten troede han var en Engelsmand, men da vi fortalte (at) han var en Normand fik vi Huen ved en Douceur strax tilbage.

Løverdags 8 Septbr. Denne Morgen maatte vi op tidlig for at komme med Voituret til Havre der afgik Kl. 5 Det første Sted hvor vi stand-

sede var St. Valery en Caux, hvor vi taledede med Le Seigneur fils. Dette er et lidet Sted, som kun behøver en 6 à 8 Ladninger paa en 7 til 8 Tusinde Bord, og ligesaa Fecamp, hvor Commissionairen er, som fortalte os en meget ubehagelig Tildragelse: den at en norsk Capitain fra Mandahl da han steg iland faldt pludselig død ned, uden tilforn at have været syg. Dette skal ofte være Tilfælde i Frankrige, og jeg saae paa mange Steder ved Veiene Kors opreiset, hvor Mennesker saaledes ere døde, og for disse Kors tager enhver Catholsk sin Hat af og korsner for sig. Kl. 7 ankom vi til Havre og bleve der henvist til Hotel de France, hvor vi bleve satte hen i et afsides Huus oppe i 6 Etage, hvor næsten ingen Mennesker kunde finde os, og hvor vi ikke kunde faae fat paa nogen. Af dette Logie bleve vi snart kede, og Hough, som var paa de Carbres Kontoir, og vor Landsmand skaffede os et andet meget bedre Logie i Hotel de New York.

Søndag 9 Septbr. Havnen i Havre er den første jeg har seet, som er bleven dannet ved Kunst ganske og aldeles, da den er gravet ud og omringet med en skøn Muur, men har den Feil at Skibe, der f. Ex. skal til Norge, aldeles ikke kan komme ud med Vestenvind, der for dem ellers er meget god. Paa den yderste Ende af Kaien, er en Jernstolpe med en Rul omkring, som meget letter Arbeidet, naar Skibe skal trækkes ud. Paa dette Sted har Søen en stærk Magt og gjør en stor Allarm, men ei i Sammenligning med den Force, Bølgerne bryde ind imod Kaien i Dieppe, hvor de med saadan Magt slaaes imod Muuren, at Manden — Lodsens — der maae staae der for at dirigere — commandere — Skibet, maa indslutte sig af et Jernlænk, for ei at blive skyllet bort af Bølgerne, der sprude langt over Muren.

I Forhold til sin Størrelse har Havre de Grace en uhyre Handel med alle Nationer, og det lader til at den vil blive langt betydeligere, hvis ei den Canal, der skulde graves fra Dieppe lige til Paris er kommen istand. Et Interessentskab i Holland skal være Hovedspeculanterne, men Havre's og Rouen's Kjøbmænd vil sikkert, ved deres Indflydelse forhindre dette, da de ellers vilde blive ruinerede, fordi al deres Handel da gik til Dieppe.

Vi vare den Dag i Kirken for at see Gudstjenesten, der blot bestod af at man bad stiltiende under Musik af de Militaire, hvoraf hele Besætningen

1200 Mand vare i Kirken og bleve der execerede, som om det var paa Parade. Musikken var fortræffelig, og det var den, som lokkede de Fleste did. Mange af de mest Catholske havde sine smaa Børn med, og disse maatte med en Bog i Haanden røre paa Lepperne bestandig, og lade som om de bad.

Mandag 10 Septbr. Jeg gjorde her Bekjendskab med en Søn af Chr. Hvidt i Sandefjord, der var kommen med sin Faders Skib hid for at forblive i Havre og lære Sproget. Om Formiddagen vare Fær og jeg omkring hos endeel Kjøbmænd i Handelsaffairer, som ei interesserede Johan, og han gik derfor og ud paa sin Kant. Vi spiste Middag hos Richard, der viste sig overmaade høflig og forekommende mod os. Om Aftenen vare vi engagerede til General Consul Brorstrøm, og morede os der ret godt, da hans Datter spillede med megen Færdighed paa Fortepiano, blev accompagneret med Sang af to andre. Hans yngste Søn August var et meget behageligt ungt Menneske, og da han var omtrent paa min Alder, gjorde vi strax Bekjendskab med hinanden.

Tirsdag 11 Septbr. Med Capt. Nannestad var Student Holm og Faxt(?) komet til Havre, den første for at forblive i Paris, den sidste i Havre, og med dem gik vi omkring for at bese Byen. Udenfor Fæstningsporten er en Høi, med en vakker Udsigt over Byen og Søen, hvor de fleste Engelsmænd opholde sig, og Indvaanerne af Byen have sine Landsteder. Til Middag vare vi inviterede til de l'Arbre's Landsted, tilligemed Capt. Aarøe fra Sandefjord og Børresen fra Drammen, og morede os der meget godt, da hans Kone spillede paa Klaver og de andre sang.

Onsdag 12 Septbr. Kl. 5 om Morgenen forlod vor Deligence Havre og passerede paa Veien til Rouen Bolbec, en Bye, der er bekjendt for sine Bomuldstøys Fabriquer, og skal være en af det bedste Sted for denne Varesort i Frankrig. Kl. 3 om Eftmiddagen vare vi i Rouen, der er en af Landets ældste Byer og følgelig efter den Tids Maade at bygge paa, er anlagt med meget snevre Gader, hvilket er Aarsagen hvorfor de mange nye smukke Bygninger ikke tage sig ud. Denne Stad har en meget smuk og tillige beleilig Beliggenhed, i en Dal omringet af store Høie, endogsaa og ved Siden af Seine, som er seylbar med Fartøier af middelmaadig Størrelse og siden med andre Fartøier til Paris og endogsaa langt høiere op.

Torsdag 12 Septbr. Til Byens Forskjønnelse er plantet rundt omkring den en tredobbelt Allee (Boulevard), der virkelig er en reen Prydelse naar den bliver holdt i klippet Orden. Børsen i Rouen er den smukkeste af de jeg hidtil saae, og har tillige en stor Plads under aaben Himmel, hvor man samles i godt Veir. Viger gjorde vi et meget behageligt Bekjendskab for hans hyggelige Families Skyld, og tillige han er en Mand der nøie passer sine Forretninger. — Kl. 6 $\frac{1}{2}$ reiste Faer og jeg fra Rouen, Johan var gaaet iforveien tilligemed Holmboe og ankom efter 14 Timers Forløb til Paris. Det er den behageligste Tour man kan forestille sig, da man reiser den hele Vei, som midt igjennem Haver.

Fredag 14 Septbr. Ved Ankomsten til Porten ved Paris, bleve vi opholdte en lang Stund, fordi Deligencen skulde visiteres, hvilket skeer med saadan Nøiagtighed, at man ei lettelig skal kunne smugle noget ind i Byen, hvilket ellers vilde blive Tilfældet især med Viin, da Afgiften, som betales for at bringe den indenfor Porten, næsten er ligesaa høi som Værdien af Vinen selv. Det Sted hvor vi tog ind i Paris var Hotel de Bruxelles, Rue Richelieu No. 45, og for at benytte Tiden under vort korte Ophold, gik vi ud, strax efter vi vare komne ind i vort Logie. Det første jeg fik at see var Palais Royal, der ved sin Pragfuldhed frapperer en Fremmed. Stedet tilhører le Duc d'Orleans og bestaaer af en stor Plads beplantet med Alléer med i Midten et Vandspring, hvor Vandet springer i Veiret til alle Kanter, rundt omkring denne Have er opbygget Huse i lige Smag, som enten ere solgte eller bortleiede til Krambodhandlere der sælge alle mulige Slags Guld-Stats og andre Kostbarheder. Forhen har dette været et Pallais tilhørende en vis Prinds, men Hertugen af Orléans fandt det for stort, og har derfor stykkeviis skildt det fra Pallaiset. Selv beboer han en Deel deraf, eier foruden dette 5 eller 6 Slotte og Godse, saa at han ansees for den rigeste Mand i Frankrige.

Hr. Heiberg, paa hvem vi naturligvis strax hilsede, recommanderede os: Grande Opera til vor Aftenfornøielse, og vi morede os der kostelig ved den prægtige Musik og de godt udførte Roller. Istedetfor at vi paa den italienske Opera i London betalte $\frac{1}{2}$ Guinee for hver Plads i Parterrer, kostede den os her kun $3\frac{1}{2}$ fc. endskjønt dette i alle Henseender kan sættes ved Siden af hiint; efter min Smag overgik det endog det engelske.

Løverdags 15 Septbr. Vi besaae Chateau de Luxembourg eller Palais des Pairs, hvor Pairernes Kammer er med mange tilhørende pragtfulde Værelser. Til Slottet hører en Have, som, enskjønt Tuilleriernes Have første Gang man seer dem, synes saa smuk som det er mulig, overgaaer denne. Lige udenfor Facaden af Bygningen er Blomsterbede, Vandspring og rundtomkring Alleer af Orange Træer med en Mængde Statuer af Marmor og tredobbelt Allee hen til Observatorium. Les Tapetseries des Gobelins var noget der frapperede mig meest af hvad jeg hidtil havde seet, da denne Kunst er bragt saa vidt, at Stykkerne endogsaa overgaae Malerier, fordi disse, ved Glandsen af Farverne ei synes saa naturlige, som hine der virker paa Garn, der har den Glans som Olien forarsager.

Jardin du Roi forekommer mig dog ligesaa smuk som Haven til Palais des Pairs, og man har her Variationer af alle Sorter, Planter og Træer, tillige er der en Dyresamling, hvilket alt sees uden Betaling. Omtrent midt i Haven er en temmelig høi Høi, hvorfra man har en god Udsigt over Paris, og man kan med Teleskop nøiagtig see mange mærkværdige Steder og Bygninger udentil. Broen Pont du Jardin du roi er ligesaa smuk som de Londonske og som Southworkbrigg bygget af Jern, men har langtfra ei den Længde som denne.

Viinhallene i Paris er noget ganske overordentlig og indeholde en uhyre Mængde Viin, blot een af dem er 200 Al. lang og 100 Al. bred 2 Etagér af hvilke der findes , dog er nogle mindre.

L'eglise notre dame er den ældste i Paris, og den udvendige Bygningsmaade med al den uhyre Stads vidner om dens Ælde.

Paa begge Sider af dets skjønné Alter er Louis 13 og 14des Byster af smukt Marmor; her blev Napoleon kronet af Paven, og paa Stedet hvor dette foregik er en Runding i det marmorbelagte Gulv. I denne Kirke er tillige den unge Hertug af Bordeaux døbt der er Søn af Hertugen af Berry, der blev dræbt for et Aars Tid siden af en Sadelmagersvend, just som han vilde stige i Vognen fra Skuespilhuset.

Søndag 16 Septbr. 1821. I Place du Carusel er en Triumphbue opreist for Napoleon, som er bleven opført efter et af hans vundne Slag. Udenfor Le Jardin des Tuileries er Place de Louis 15, hvor Louis 16 blev guillotineret og $\frac{1}{2}$ Aar efter hans Kone.

Slottet ved St. Cloud er virkelig for en Fremmed værd at see saavel selve Slottet som Haven. Værelserne ere yderst brillante og betrukne med Atlask, Silkefløiel eller Tapetserier og megen Forgyldning. I den øverste Terrasse af Haven er en Alleé med en fortræffelig Udsigt over Paris, Bois de Boulogne, Montmartre Lanterne de Diogéne og en Allée, som skal have været Napoleons Yndlings Plads, og hvor han skal have udruget mange af sine Planer. Formedelst Fasten var der den Dag en uhyre Vrimmel af Mennesker, der alle vare lystige og glade og paa Høien hvor Lanterne de Diogéne er, dansede og sang Folket uden at jeg saae eneste der ved Spiritus var oplivet. Ved denne Leilighed var Slottet aabent saa man kunde see alle Værelserne og alle Vandspringene forsynede med Vand, hvilket var et prægtigt Syn.

Dernede blev fremviist for Penge en Franskmand der var 6 Fod 9 To. høi og saaledes en af Nutidens største Mennesker, tilligemed en Dverg der kun var 24 Tommer høi.

Mandag 17 Septbr. Mathiesen fulgte os hen til Børsen og forklarede os Indretningen samt Tiden naar enhver Forretning foregaar. Den holdes nu i en Slags interims Børs, indtil den nye Børs bliver færdig, som nu kun er halv opbygget, men bliver en prægtig Bygning. Vi spiste Middag hos Assessoren i Selskab med Heiberg og hans Søn, hvilket gjorde os det ret behageligt.

Tirsdag 18 Septbr. Om Formiddagen vare vi hos den svenske og norske Minister Løvenhjelm for at faae vort Pas reguleret og et til Johan. Vi vare om Aftenen paa Theatre Feydeau, hvor vi ret morede os. Vel er dette ei saa smukt, som Grande Opera men Rullerne bleve saa fortræffelig udførte og ligesaa den hele Musik at Stykket, som var meget mere almindeligt som paa de store Operaer, fornøiede os meget. Entreen var ei meer end omtr. 2 $\frac{1}{2}$ Fc. Onsdag, Caffé des mille colonnes er et af de berømteste Kaffehuse i Paris og bestaaer af Speile rundt omkring Væggene der saaledes reflecterer Gjenstandene i Værelset, at man seer Værelser i det uendelige.

Da Johan om Eftermiddagen skulde forlade (os), havde vi nok at bestille med Forberedelsen til Reisen saa vi intet fik see.

Torsdag 20 Septbr. I Palais de Bourbon er Forsamlingssalen for de Deputerede, hvilket er et meget smukt Sted og noget ganske andet end

Underhusets Locale i London. Paa den høire Side af Talestolen sidde de der ere for, og paa venstre de der ere imod Kongen.

Hotel des Invalides er en stolt Indretning. Kuppelen paa Kirke-taarnet er forgyldt og Bygningen meget prægtig. I Haven har enhver Officeer sit lille Stykke Jord, som han pryder efter sin Smag, og man seer iblandt alle de smaa Haver ei een der ligner den anden. Til Hospitalet hører et Bibliothek hvor en Medlem kan more sig med Læsning.

Fredag 21 Septbr. Slottet i Versailles er sikkert det første i Verden i sit Slags med Hensyn til Pragfuldhed, og den uhyre Summa der er anvendt paa dette skal være Hoved-Aarsagen til Frankrigs Nationalgjeld, da alle Værelserne ere betrukne med Silkefløiel, Atlask, Tapetserier, forgyldte belagte med corinthinsk og italiensk Marmor, og behængte med de nydeligste Malerier. Haven i Versaille er dannet ganske med Kunst og har kostet mange Penge. I store Trianon ere Værelserne meget smukke og skjønt ei saa kostbare dog meget smagfulde. Ved Siden af et Værelse er et lidet Kapel, — Alter — som naar Dørene aabnes til Værelset danner et ordentlig Kapel. Haven saa ei, efter hvad jeg synes, saa smuk (ud) som i petit Trianon, der er fortræffelig. Her er et kunstigt Fjeld og Vandfald, Bondehuse, alt meget smukt og forekommer mig meget behageligere end den kunstige Have i Versailles. Bygningen er ei saa smuk som den i Grand Trianon, dog er et af Værelserne, nemlig Madm. Pompadur's Sovekammer prægtigt. Væggene og Taget er betrukket med lyseblaae Atlask med Broderie af ægte Guld og Guld-fryndser. Sengen var af fineste Mouselin ogsaa med Guld broderet, og Stolperne forgyldte, med en Engel som holdt Omhænget. Vaskevands-bollen af Agat.

Hestestaldene ser udenfra snarere ud til Slotte for Pragtens Skyld.

Lørdag 22 Septbr. Vi skulde efter Ministerens Løfte have gjort vor Opvartning hos Dronningen den Dag, men hun var ei hjemme. Til Middag spiste vi hos Ministeren Løvenhjelms, som er meget god-lidende Mand.

Hvad der forundrede mig var at man i Paris, hvor den høiste Etiquette tilforn fandt Sted, det nu er ganske det modsatte, og man kan gaae overalt hvor man vil med hvilkensomhelst Klædedragt, naar man kun har Skoe.

Søndag 23 Septbr. Hvad Regjeringen har gjort og fremdeles gjør for Videnskabernes Fremskridt i Paris er utrolig, og Man kan besee alt for ingen ting, og dette gjelder for enhver Stand, hvilket sikkert er Aarsagen hvorfor menig Mand i Frankrig er mere opvakt og veed bedre Beskeed om alt saadant end andensteds, da han kan faae see saa mange Ting der.

Conservatoire royal des arts et metiers er en Indretning der geraader Frankriig til stor Ære. Her kan enhver gaae hen og besee alle mulige Jorddyrknings Redskaber, Maskiner, Indretningen af Møller, Fabriquer, Instrumenter, Dampmaskiner, kort sagt faae Kundskab om alle mulige Ting, der med Hænder kan forarbeides, og hvis der er noget enkelt Indretning, som man ved Hjelp af Cataloguen ei fatter, kan man henvende sig til Directeuren, der til en bestemt Tid vil giennemgaa alt nøiagtigt.

Malerie Samlingen og Statuerne i Louvre er og noget ganske overordentlig og overgaaer hvad man, da Napoleon har samlet alt det smukke han kunde faae fat paa overalt og fremstillet det i Louvre, dog er nu mange af de Mærkværdigheder han da tog, førte tilbage til de forskjellige Steder hvorfra han røvede dem. At beskrive en detail hvad der er, det vilde være umuligt, da allene Malerie Salen er $\frac{1}{4}$ fransk Lieu og den trykte Beskrivelse kjøbte jeg derfor.

Paris er et Sted hvor man seer det Store og Skjønne ved Siden af det Vederstyggeligste og Dyder ved Siden af de største Laster. Intet kan dog være skjændigere end Spillehusene, hvor saa mange Tusinde i et Øieblik bortspille deres Velfærd, hvoraf Enden bliver at de af Fortvivlelse forkorter sit Liv. Nys før vi ankom til Paris hendte en skrækkelig Tildragelse foranlediget herved. Et ungt Menneske havde nemlig for sin Herre 800 Francs i sine Hænder; med disse gik han til Spillehuset og da han tabte dem, gik han i sin Fortvilelse hen i et Banquierkomptoir og griber efterat have stødt Dolken i Pigen Datteren i Huset hen i Guldæsken, da Forældrene kom ind, som begge havde same skrækkelige Skjæbne. Af Mistanke dræber han endnu 2 og støder til en 3die der dog er død. Tilsidst blev han grebet, hvorpaa han skyder sig med en Pistol, som han havde skjult i Barmen. Lignende Tildragelser finder jevnlig Sted i Paris, foranlediget ved disse Spillehuse, som Regjeringen

tillader formedelst de uhyre Indkomster den har deraf, da et saadant allene betaler aarlig 10,000 Franc for sit Privilegium.

Mandag 24 Septr. Vi bestilte denne Dag Plads i Deligencen til Brüssell af Frygt for at der siden ei hertil bliver nogen at faae, fordi den Mængde Reisendes Skyld, der om Sommeren gaae fra Paris den Vei. Fra Observatorium har man en skjøn Udsigt over hele Byen og er herfor værd at bestige, men Instrumenterne ere ei at see.

Der bygges en nye Kirke Pantheon, der skal være Begravelsesstedet for berømte Mænd i Frankrige og er nu færdig, naar undtages noget af Indredningen i Kirken. Denne Bygning er for den nye og smukke Architectur mærkværdig. I Hvælvingen under ere Rousseaus og Voltaires Ligkister foruden en Mængde andres Lig, der indhyllet i Blye, er indlagt i Marmor. Vor Leder førte os hen i en Krog, og blot ved at slaa med en Stok paa Støvlerne frembragtes en Echo, liig Knalden af det stærkeste Kanonskud, der gjenlyder imellem høie Bjerge. Alle Pillarer herunder, Væggene og Hvælvingerne ere byggede af Sand Steen, hvoraf Frankrige har Overflødighed, og af Naturen er dannet i forskjellige Lag nogle Fod under Overfladen, og som med megen Lethed lader sig sauge.

Om Formiddagen kom der Bud fra Løvenhjelm til Fa'r, at der var Audience hos Dronningen Kl. 1, og da jeg inden (den) Tid ei var hjemkommen, gik Faer allene. Hun var særdeles naadig og indbød os til næste Dag, men da Plads allerede var bestilt i Deligencen kunde vi ei.

Tirsdag 25 Septr. I Reenligheden har London langt Fortrinet, da Paris i den Henseende staaer meget tilbage, hvilket særdeles falder i Øinene naar man kommer fra England, hvor alt er saa reent og net.

Tillige mangler Paris Fortouge i Gaderne, som gjør, at man aldrig er sikker for jo at kunne blive overkjørt og Hyrevognene, som ialmindelighed kører meget fort og ved Hjørnene er det farligt, især naar det har regnet og Stenene ere glatte.

I Paris kan man see alle Mærkværdigheder for ingen Ting, i London er det derimod det modsatte og man maae der foruden Drikkepenge betale noget bestemt for hver Person.

Vi spiste hos Hr. Faber en Kjøbmand der, istedetfor hos Dronningen (hun kaldes i Paris Grevinde af Gothland) og morede os ret godt, da

hans Døttre spillede paa Fortepiano. Aftenen tilbragte vi paa Theatre de la gaieté, hvor Le Soldat Laboureur blev givet og endskjønt dette Stykke allerede flere Gange kort forhen var opført, var Tilskuernes Mængde saa stor, at vi med Møie fik Billetter.

De to Hovedacteurer vandt saadant Biefald, at man nødte dem til efter Stykkets Ende at modtage Applaudissement.

Den berømte Sangerin M.me Mainviello var netop i Paris under vort Ophold og lod sig høre i flere Theatre.

Onsdag 26 Septr. Paa Veien til Bruxelles passerede vi Smaa-byerne Senlis 10 lieues, St. Maxence 12, Gournay 18, Roye 25 lieues fra Paris, Peronne og Cambray, der begge ere stærkt befæstede. Hele Veien gaaer igjennem næsten en Slette, der saa langt Øiet rækker er besaaet med Korn og kun paa Siderne af Veien beplantet med Træer. Fra Paris er Veiene belagte med huggen Graasteen lige til Grændsen af Holland som er Aarsagen hvorfor man kan kjøre en saadan uhyre Vægt, som den der føres med Deligencerne. Veiene i Engelland ere ogsaa meget gode, men istedetfor at hine ere brolagte ere disse fyldte med store Flintestene og Singel og bedækket med Sand (NB. undertiden Kridt) som gjør dem behageligere for den Reisende, da man ei har den forskrækkelige Allarm.

Torsdag 27 Septr. Omtrent Kl. 8 kom vi til Valenciennes (15 lieu fra Paris) der har 20,000 Indbyggere og er ligesom de fleste Byer i Frankrig befæstet.

Ikke langt fra denne Bye naer man Grændserne af Nederlandene, hvor følgelig Bagagen visiteres, der medtager lang Tid. Den første ordentlige Bye man træffer i Nederlandene er Mons, der ei er af Ubetydning, og man kan ved den Reenlighed, som man strax bemærker i dette Land, mærke at man har forladt Frankrige. Omkostningerne fra Paris til Bruxelles er omtrent $\frac{1}{2}$ Fc. pr. lieu for Reisen, og da Veien er 75 lieues bliver Skydsen virkelig dyr.

Vi ankom sildig denne Aften til Bruxelles, hvor vi tog ind i Hotel Sachsen Teschen, som i sig selv er et godt Værtshuus, blot ei Folkene ved sine Kneb vilde opholdt de Reisende. Nogle Timer før os arriverede Kongen af Engelland til Staden, som satte Liv i Indvaanerne.

Fredag 28 Sepr. Georg logerede i den engelske Ministers Huus, der indrømmede ham sin Bolig og boede saaledes ligeoverfor Kongen af Nederlandene paa den anden Side af Haven.

Vi besaae med Gysen belle Alliance eller Stedet, hvor det blodige Slag ved Waterloo blev holdt, der kostede saa mange Tusinde Mennesker deres Liv. Terreinet er ubetydeligt i Forhold til de uhyre Armeer og dette er Aarsagen, hvorfor den store Mængde omkom, da enhver Kugle, der strøg igiennem Skoven, gjorde store Ødelæggelser paa begge Sider. Paa den Plet, hvor Printsen af Oranien blev saaret, skal der opreises et Monument; 2 ere opreiste, det ene til Alex. Gordons Minde, hvor han faldt, det andet for den tyske Legion, hvorpaa de feldte Officerers Navne ere indgraverede. Kong Georg skulde have været derude paa samme Tid som vi, men befandt sig ei ganske vel. Det belgiske Cavallerie var dog færdige til at modtage ham og ventede til de fik Efterretningen om hans Upasselighed.

Chateau de Laken er det kongelige Slot i Bruxelles og gefaldt mig bedre efter det Udvendige at slutte end Versailles, da dette er alt for overdrevent, hiint derimod mere simpelt.

I det Hele syntes jeg, hvad der kunde slutes under mit korte Ophold, bedre om Bruxelles, end Paris og London, da den har optaget den engelske Reenlighed og den franske Elegance og i disse Henseender valgt Middelveien.

Staden i sig selv er, skjønt ei ganske regelmæssig, dog meget smukt bebygget; med temmelig brede Gader og nye Bygninger og de andre vel conserverede og smukt maalede. Krambodene skinne af den samme Elegance som de i Paris, og tillige af en Orden og Nethed, der endog overgaar den engelske.

Lørdag 29 Sepr. Kirken St. Gudule er som de fleste belgiske eller rettere catholske bygget i Form af et Kors, Tiden naar er ubestemt, den skal have været Biskopsæde i Aaret 1047. Bygningsmaaden er i den gamle gothiske Smag med de mange Krusifixer. Le jardin public er ved sine Alléer og Dal meget smuk. Hvad der, foruden at der daglig bygges nye skønne Huse, plantes Alléer rundt om, meget bidrager til Stadens Forskjønnelse er, at Voldene og Murene nedrives og fjernes og med Tiden bliver til en Have istedet derfor, og hvis man fremdeles

vil vedblive som i de senere Aar, vil Bruxelles blive en overordentlig smuk Stad, saa meget mere som Omegnen ved Kunst og Natur er superb. — Magnet som holdt 50 \mathfrak{E} .

Der er og et temmelig complet Museum des tableaux & de l'histoire naturelle. Jeg 128 \mathfrak{E} F. 183 \mathfrak{E} .

I Theatre royal, som er ganske nyt opbygget i 2 Aar, var Kongen af Engelland tilligemed det hollandske Hof. Georg geleidede Prinsessen af Oranien, derefter kom Wilhelm 1ste & Kronprindsen af Oranien. Ved Indtrædelsen applauderedes der med Udraabet vive le roi og God save the king istemtes. Da Kongen gik ud, blev igjen sjunget God save etc. og vive le roi skreget.

Forresten var der ligeoverfor hans Loger Theatret behængt med colorede Lamper og i Midten brændte G. IV under en Krone, hvilket gjorde god Effect formedelst det rigtige Valg af Lamperne. Kl. 10 om Aftenen forlod vi Bruxelles og ankom til Antwerpen Kl. 4 om Morgen.

Søndag 30 Septr. Vi vare i Kirken Notre dame for at høre den delige Musik bestaaende af Chor accompaneret af et fuldt Orchester og hvem skulde vi støde paa midt iblandt den Mængde Mennesker uden den unge Bruun fra Assens, som Faer vilde besøge paa Touren herved men ei traf hjemme. Man har i denne Bye og et Museum for Malerier som ei er saa daarligt.

Hos Hr. Lüning, Associè af Lüning, Gogel & Cie. spiste vi Middag og tilbragte Eftermiddagen der indtil vi maatte begive os paa Veien over Schelde, for at kunne komme over, da man ellers ei vover at sætte over Floden, naar det mørkner og det er stærk Storm, fordi Bølgerne og Strømmen gjør det farligt. Det er det ubehagelige ved Reisen til Gand at man først maa derover for paa den anden Side at faae fat paa Deligencen, og at man der maae vente til Kl. 9, den bestemte Tid, da den afgaar. Kl. 3 om Natten kom vi til Gand, efter at være blevne rystede i en daarlig Deligence, hvor jeg ei kunde kunde sove, som ellers gik godt an.

Mandag 1 October 1821. Fra Gand reiser man paa den behageligste og bequemste Maade, man kan forestille sig, i Barkerne efter de saakaldte Trekschnyten, et langt Fartøi, der trækkes i Canaler af Heste,

hvorved ei forårsages den mindste Bevægelse, og hvorved man kommer frem, uden at man mærker det. Det er tillige meget billigt baade Passagen og Maden, saa man i moersom Selskab aldrig kan reise behageligere. Men netop denne behagelige og magelige Maade gjør det keedsommeligt for Een der er vant til at reise paa anden Maade, især fordi Udsigten den hele Vei netop er (sig selv) lig og naar man engang har kastet Øinene omkring, har man næsten seet Udsigten den hele Vei, der blot bestaaer af en flad Eng paa alle Sider, saa langt Øiet rækker, hvor Træerne alle(ne) udgjør Forskjellen.

Bruges er ei en ubetydelig Handelsstad, der ved sin Beliggenhed har mange Fortrin med Hensyn til Handelen, og kan afsætte mere Trælast end Ostende, da den forsyner Egnen omkring til alle Sider og de i Gand køber der. — For at komme til Ostende gaaer man giennem Bruges og ved den anden Ende ligger da en Skøite færdig, der gaaer af en Stund efter dennes Ankomst. Passagen med Skøiterne er saa billig, at Transporten af Tøiet bliver langt dyrere end selve Reisen.

En Englænder fortalte mig ombord, at i Engelland Bomulden fabrikeres saa fin, at 1 £ udgjør en Væv, hvoraf Traadene tilsammentagne vilde blive 226 000 Yards det er 301 000 Alen, koster 25 Gunieer pr. £ . Mr. Owen af Lanock in Scotland fabriquerer saa meget at Traaden deraf gjør 178 092 000 Alen hver Dag. I Manchester skal der være een, der bringer det endnu langt videre.

Machinerierne i England sparer 95 Millioner Menneskers Arbeide tilsammentagne.

I Bruges landede vi Kl. 3, maatte gaae igjennem Byen til den anden Side, hvor en Barque laae færdig til Ostende, hvorhen vi ankom om Aftenen Kl. 9 $\frac{1}{2}$.

Tirsdag 2 Octr. Ostende har formedelst sin nære Beliggenhed ved Søen, bequem for Handelen; var ei dette Tilfælde, vilde det være det meest øde og traurigste Sted jeg kan forestille mig, da Omegnen bestaar af en Sandflade, hvor Vinden hindrer ethvert Træ fra at spire frem. I en Distance af flere liues seer man ei et eneste Træ, men efterhaanden naar man reiser henover til Bruges seer man da først nogle smaae usle Træer, som jo længere ind i Landet blev større og frodigere. Byen er meget stærkt befæstet med Mure, Volde og Grave den ene udenfor

den anden. Havet som med al Force slaar ind vilde især i Vinter Tiden staae frit over Landet, hvis ei Digerne forebyggede dette, og at see med hvilken Magt Bølgerne slaae imod Voldene er interessant. I Ostende er herlige Basins og Sluser hvorfra gaaer Canaler til Bruges og Dunkerquen.

Onsdag 3 Octr. Vi havde bestemt os til at reise til Dunquerquen Kl. 9 om Morgenen, men ved at betænke, at vi derved blev opholdte 3 Dage, forandrede vi vor Bestemmelse og tog istedet derfor den nærmeste Leilighed til Bruges. Havde vi været rigtig underrettet vare vi komne afsted om Morgenen Kl. 5½ med Barquen, men som Fremmede bleve vi opholdte længere end vi havde behøvet. — Da vi reiste med Deligencen fik vi ei Tid til at løbe omkring, men Markedet var saa opfyldt, at man ikke vidste hvorledes det var mulig at faae solgt det til nogen fordeelagtig Priis. Kl. 12 om Natten naaede vi først Gand, hvor vi tog ind i Hotel de Vienne, Marché aux grains, et meget godt og billigt Sted.

Torsdag 4 Octr. Kirken St. Bavon er den fornemste i Byen. Den er bygget af Carl den Store i det Aattende Aarhundrede og paa den samme Facon som de andre 6 Kirker han byggede, naar undtages, at denne har foruden den egentlige Kirke endnu een under Jordan halv saa stor som den anden, hvor dog nu ved enkelte Leiligheder kun bliver holdt Gudstjeneste, men istedet derfor en Skole. Under denne igjen er Begravelsesstedet for Oldtidens berømte Mænd. Kirken er indvendig belagt med Marmor indtil den halve Høide. Alle Decorationer er af fiint sort eller hvidt Marmor og Alterne ligesaa. Kirken har et meget høit Taarn, hvorfra man kan see mange Mile rundt omkring sig lige til Antwerpen. I den botaniske Have saae vi Planten *Ogave americana* blomstre der kun skeer een Gang hvert hundrede Aar. Stammen er meget høi og har store aflange Blade, men Blomsterne ere smaa gule der sidder tæt sammen i Bunker. Her gives flere Fabriquer af brabantisk Lærred, Kattuns Fabrik og Trykkerie etc.

Natten tilbragte vi i St. Nicholas for det mørke Veir og den stærke Vinds Skyld, der vilde have gjort det vanskeligt at sætte over Schelde om Natten.

Fredag 5 Octr. Kl. 7 om Morgenen vare vi allerede i Antwerpen for at gjøre os færdige der i en Dag, hvilket og lykkedes os. Napoleon

har gjort et meget stort Arbeide der. Han har nemlig ladet bygge en Brygge af huggen Steen langs Floden og indrettet Bassins, hvor han vilde have Flaaden. Byen er meget stærkt befæstet og Engene rundt omkring kan sættes ganske under Vand, saa Fienden ei let kan nærme sig.

I Antwerpen bruges en Sort Vogne, hvorpaa Lasten hænger i en Jernstang under Axelen, hvilket sætter en Hest istand til at trække en Last af 6000 R , NB. paa de givne brolagte Gader.

Børsen i Antwerpen er saa lig udvendig fra, at naar man ei veed det let tager feil. Vi spiste Middag hos Hr. Hai, en Svenske der med sin Kone havde nedsat sig her. Kl. 9 om Morgenen tog vi væk fra Anvers til Dordt, hvilken Passage koster 21 Fcs. pro Persona.

Løverdags 6 Oktbr. Kl. 4 ankom vi til Breda. Nogle lieus herfra er Egnen meget moradsig, øde og ubeboet i en lang Strækning, som ei lønner Umagen at opdyrke. Ved Lage sættes over Rhinen, og paa den anden Side af denne er der begyndt paa en Vei, hvilket er et utroligt Arbeide. (Rhinfloden skiller paa den Kant Holland fra Nederlandene.) Veien, der gaar igjennem inddæmmede Agre er opfyldt i en temmelig Høide og bunden med Quist paa Siderne for at Bølgerne ei skal bortskylle Jorden. Ovenpaa er den brolagt med Muursten, hvilket er Tilfældet med alle Hovedveie i Holland.

Kl. 11 $\frac{1}{2}$ kom vi til Dordt. I Aaret 1465 da Rhin oversvømmede over sine Grændser og gjorde Indbrud i Digerne, overstrømmede den 72 Landsbyer som i Bund og Grund ødelagdes, og alle Menneskerne og alt omkom undtagen et lidet Barn, som flød i en Vugge hen paa en Øe. Ved dette Tilfælde tog Floden en ganske anden Retning og kommer frem ligeoverfor Dordt. Langs nedigjennem Rhinfloden flødes der Tømmer i Flaader, hvorpaa er indtil 600 Mand empløierede med at faa den ned. Paa Flaaden opslaes og Huse, hvori de ere om Natten. I Dordt saae vi den første protestantiske Kirke igien efter at have været i Frankrige, Belgien og Nederlandene, hvor den catholske Religion hersker. Den heder die grosze Kirche og er indvendig en ganske smuk Bygning, især er Prædikestolen smagfuld, ganske af Marmor og den øverste Deel af et Stykke med skønne Indgraveringer. Deligencen afgaer Kl. 2 til Rotterdam, men vi kom saa sildig tilbage i Logie efter at have besøgt Joh. H. Willemzen, en Mand der forbruger megen Blaa-

farve og var os af D'Hr. Vriesendorp & Zoonen anbefalet som en meget solid Mand, saa vi nødtes til at tage Extrapost fra den anden Side af Floden som kostede 10 Fcs. Til Rotterdam kom vi saa silde at vi kun havde knap Tid til at aflevere vore Recommandationsbreve og hilse paa I. Storm van's Gravesande, en meget artig Mand. — I Rotterdam har man det saa bequemt for Handelen, at Skibene kan lægge lige ind til Pakhusene, men for at komme til denne Bye maae man passere Dordt. Forresten er den saa proper og net, at man kunde troe man var kommen i en anden Bruxelles.

Hvorfor det ei kan svare Regning at skibe norsk Trælast til Holland er let at begribe, da de der ei behøve at transportere Tømmer til Lands, men alt til Vands lige til Saugen, og i Dordt saae jeg en Vindmølle, som forceret kunde drive 120 Saugblade hver med 30 Blade, paa engang, hvorved Omkostningerne ei blive høie, endskjønt en saadan Maskine kostede Hr. Vriesendorp Fc. 57 000. Paa disse skjære de i engang Rhinlandske Bjælker der ere 100 Fod lang og 30 Tommer tyk.

Søndag 7 Octr. Kl. 7 om Morgenen afgik Barquen til Delft, hvor Departementet for Sæetaten har sit Sæde, denne Bye maae vi gaae igjennem for at komme til Haak, Kongens Residentsstad, hvor de Deputerede har sine Forsamlinger vechselvis med Brüssel. Fra Antwerpen til Dordt vare vi i Selskab med en Deputeret, der skulde reise til Haak.

La Haye er en meget smuk Bye og langt mere regulair end Bruxelles, hvad Gaderne angaar, med ligesaa smukke Huse, den hollandske Reenlighed, men mangler i Sammenligning med Brüssell dens deilige Beliggenhed. Byen Haak er saaledes i sig selv skjønnere formedelst de skjønne, brede, lige, velbyggede Gader, der ere paa en Slette, istedetfor at de i Brüssell gaae op og ned ad Bakker. Le palais de la viëille cour hvor nu Generalstaterne har sine Forsamlinger.

Sthortingssalen er den smukkeste af alle de andre; Forhøiningen er af Marmor og paa den høire Side af Kongens en Stol for Kronprinsen og paa den venstre en for Prins Fredrik. Foran var Presidentens. Det bestaar af 110 Medlemmer. Denne Bygning har før været den gamle Konges Palais, og Kong Ludvig, Napoleons Broders, men nu da Kongen har opbygget et nyt Palais, er det blevet Stedet for de Deputeredes

Forsamlinger. I Raadforsamlingssalen har og Kongen paa hver sin Side Kronprindsen og Prins Fredrik Geheime Salen med de 2 dobbelte.

Man fortæller, at den nuværende Kongens Moder skal have syet Broderierne i Tapetet i Stolbetrækket tilhørende et af Sideværelserne. Ved Siden af dette Palais er en bred Canal med en liden Øe i Midten kaldet Zwaanen-eyland, for Svanerne der svømme i Parken, og langs denne er en 5-radig Allée ved hvis Ende Kronprindsen har sit Palais, som fra Gaden synes ganske ubetydeligt, men indvendig er nydelig og ligeoverfor Palaiset har Prins Friderik sin Bolig, men som ei er noget overordentlig. I Prinsessens daglige Værelse staaer en Present, som Indvaanerne af Amsterdam sendte ham efter Slaget ved Waterloo, hvor han meget udmærkede sig. Den bestaaer af en liden Æreport hvorpaa Kronprindsen forestilles kjørende i en Triumpfvogn med 4 raske Heste for, holdende Tøilene i den ene og sin Gemalinde i den anden Haand og en Engel holdende en Laurbærkrands over dem alt af puur Sølv.

I Spisesalen stode der to Vaser af fineste Allabast med nydelig Udgraveringer, $3\frac{1}{2}$ Al. høi, som tjenede som Lysestager. Prindsen og Prindsessens Salon og Sovekammer, Orangesalen, Spisesalen og Balsalen vare betrukne med russiske Tapetserier og Atlask. Gulvet i Dandsesalen bestod af smaa Mahogni Ruder. Da Prindsessen er russisk og følgelig af den græske Kirke har hun et lidet Kapel for sig allene.

Kongens Palais er meget simpelt i den nye Smag, hvad det udvendige angaaer. Det indvendige ved jeg intet om, fordi Kongen selv beboede Slottet.

Udenfor Byen er en smuk Skov hvor de kongelige har Hjorte og denne tjener Indvaanerne til Spadseergang.

Kl. $4\frac{1}{2}$ afgik vi med Barquen til Leide, som vi forlod Kl. 9 om Aftenen. Omegnen om Haak langs Kanalen er bebygget med smukke Landsteder og Lysthuse, hver i sin egen Smag, og man finder neppe 2 der ere hinanden lige. Om Natten blev der redet op Sengested for os i Barquen og vi sov der ligesaa godt og renligt som ellers i vor Seng.

Mandag 8 Octr. Kl. $6\frac{1}{2}$ om Morgenen naaede vi Amsterdam og tog ind i Hotel Wappen van Amsterdam, det bedste Hotel der, men vare i Førstningen lidt generende derved, at vor Bagage som skulde sendes efter os fra Haak ei var ankommen, hvilket dog ei varede længe.

Der er 3 Gange om Ugen Qvægmarked, og Kreaturerne man der seer er saa store og fede i almindelighed, at man blev ganske bestyrtet derover, da de langt overgik min Forundring.

Næsten ethvert Hotel er indrettet for at kunne holde Auctioner, i hvilke Tilfælde Auctionarius og Sælgeren sidder ovenpaa for sig selv og Kjøberne i Gaarden og rundt om i Værelserne. For at oprække Kjøbere for den høistbydende anvises en Præmie, men han er ei vis paa hvad han har kjøbt, da det igjen efter Tilslaget bliver opraabt med Tillæg som ifald ingen byder (eller siger enig) bliver formindsket saalænge indtil dette finder Sted, i manglende Fald beholder den første Kjøber det.

Tirsdag 9 Octr. 1821. I Amsterdam er det ei saa let at finde Vei overalt for den Mængde Kanalers Skyld, af hvilke alle ligne hinanden, og den Mængde Broer, hvorved man ledes i mange Krumninger.

Børsen er den største end den i nogen af de øvrige Steder og tillige den meest besøgte, og den hvor de fleste Forretninger gjøres, som fornemmelig bestaaer i Omsætningen af fremmede Fonds. Det er interessant at see, hvor spændt deres Opmærksomhed og at de under den Tummel kan udregne med den Nøiagtighed. Hele Skarer flytte sig fra den ene Krog af Børsen til den anden, og det med saadan Iver, at om en hændelses viis kom iblandt dem uafvidende, skulde have Møie med at komme ud igjen.

Vi vare i de første Dage saa beskæftigede med Handelsforretninger at det ei gaves Leilighed til at see sig omkring.

Onsdag 10 Octr. Efter Børstiden tog Capt. Stibolt af Drammen os med sig over til Nordholland hvor den nye Kanal anlægges, som skal gaae fra et Stykke udenfor Amsterdam lige op til Helder, saa stor og dyb at de største Linieskibe kan passere; den er 50 Fod bred og 50 Fod dyb; Slusen er især et Mesterstykke ved den gode Indretning og Størrelse. Denne Kanal lader Regjeringen bygges fordi store Skibe har megen Vanskelighed for at komme ind igjennem Zuidersøen der er ganske fladgrundet, hvorfor de maa ved en Maskine der kaldes Kameler, der fyldes fuld af Vand for at synke under Skibet, og naar denne er fastskruet pumpes Vandet ud igjen for at Maskinen kan lette Fartøiet høiere op og paa den Maade flyder det. Tillige udfordres til dette Ar-

beide et Slags Skib for at trække de store frem, hvilket alt tilsammen gjør dette meget kostbart.

Torsdag 11 Octr. Den hollandske Nation er den flittigste og sparsommeligste maaske paa Jordkloden; der gives mange der have en aarlig Rente af 20—30— til 40,000 fl. men desuagtet ei fortære med sin Familie meer end een fl. pr. Dag, uden nogen Forandring i Levemaaden den ene Dag end den anden, og bestandig oplægge Resten af Renterne til Capitalen.

Vi spiste Middag hos Determeyer Wesling & Zoonen og bleve der saaledes tracterede, at man ei skulde troe man var iblandt Hollændere men Franskmænd. De vare i det Hele meget høflige og forekommende imod os. Af dette Firma lever der ingen for nærværende af samme Navn, men bestyres af den gamle Weddik og en Bundt et ung Menneske.

Fredag 12 Octr. Hr. Waitz paa Determeyers Contoir fulgte med os omkring i Palaisen, der i det 15 Aarhundrede blev opbygget til et Raadhus for de syv Provindser som Holland dengang bestod af, af de Penge som Hollænderne i en Krig fik ved at erobre en Sølvflaade fra Spanierne. Det har ifølge heraf 7 Døre, en til hver Provinds. Udenfra er det (en) prægtig Bygning, opbygget af huggen Steen hvilende paa 6 à 7000 Pæle, der ere nedrammede i Jorden. Siden er det blevet til det kongelige Palais.

Balsalen (den og ved enkelte Leiligheder den store Audiencesal) er den smukkeste af alle Værelser og den skjønneste Sal jeg har seet, baade formedelst Decorationerne, Malerierne og dens Forhold imellem Længden, Bredden og Høiden. I Dronningens Cabinet stod et Fortepiano for den unge Prindsesse. Ingen af Tagene ere gipsede men Bjelkernes Form syntes. Hele Taget er af uhyre svært og massivt Tømmer.

Skibsværftet i Amsterdam er en smuk Indretning, der bliver for nærværende bygget 5 Linieskibe hver fra 74 til 80 Kanoner og en liden Kutterbrig. Foruden disse er der nylig gaaet en Fregat af Stabelen som nu indredes. Alt Træværket er af Eeg og saa saalid med Jern beslagen, at det synes næsten umuelig at kunne gaa itu (man maa ei tænke paa at en saadan Maskine med et kan springe i 1000 Stykker op i Luften). Det er morsomt at see, med hvilken Orden ethvert Ting, som tilhører hvert Skib er lagt paa sit Sted. Modelkammeret fornøiede mig meget

thi der kan man see i det Smaa enhver ubetydelig Indretning ved det store Linieskib, og alt hvad der hører til Skibsbyggerie, Kamelerne som bære Krigsskibene over Bankerne i Zuidersøen etc. Vi saae der tillige Model af Linieskibet hvorpaa den berømte Adm. Reuter faldt.

Løvedag 13 Octr. 1821. Da Faer ilede saaledes efter at komme hjem blev der os ingen Tid levnet til at bese os, saa jeg fik Faer blot overtalt til at gaae hen paa Den Hollandske Opera, og havde den Satisfaction at han selv erklærede, det vilde have været Skam ei at have seet dette, naar man opholdt sig 8 Dage i Amsterdam.

Der blev først opført en Tragedie, hvori især Indianernes Klæde- dragt var godt truffet. Det øvrige kan jeg ei ret bedømme fordi jeg aldeles intet forstaar af Sproget. Hvad Balletten angaar, da blev den givet simpel kort og meget smagfuld. Decorationerne vare nydelige og forestillede et Tempel i Baggrunden med en Æreport. Handlingen foregik i en Allé.

Søndag 14 Octr. Naar man betænker, at hele Amsterdam er bygget i et Morads og hviler paa Pæle, kan man ei andet end beundre Hollændernes Flid, Vindskibelighed og Sparsomhed, som ere Aarsagerne til Landets store Rigdom. Amsterdam er i det hele en smuk og skjøn Stad, og udmerker sig især ved sin Reenlighed, er gennemgravet med Canaler overalt og i alle Direktioner, hvilket om Sommeren forarsager en særlig Stank og usund Luft.

Kl. 4 om Eftermiddagen forlod vi Amsterdam i en Træskøite og ankom til Naarden Kl. 8, der er meget stærkt befæstet, den ligger midt i en sumpig Sandhede og er omringet med overordentlig brede Voldgrave.

Paa Veien hertil passerer man Moyden som ei er befæstet, men kun omringet med en Vold. Fra Naarden fik vi en Postvogn uden Fjeder eller Remme, den rystede os ret dygtig, og vi havde tillige bag os Kister med store Laase som stødte os i Ryggen. Paa denne Maaade og i denne Vogn skulde vi reise 3 Døgn for at naae Osnabrück. Vel gik det an i Førstningen saalænge vi havde de gode Veie belagte med Muursteen.

Kl. 10 om Morgenen den følgende Dag vare vi i Appeldam, en liden Landsbye, hvor der netop var Marked. Ved Deventer tabte vi de gode Veie, og fik istedet de i Sandhederne, hvor Hjulene gaae meget dybt ned i Sandet, og man er da nødsaget til at kjøre Skridt for

Skridt den hele Vei, saaledes er da Veiene lige til Bremen i det Hele taget og gaaer tildeels igjennem Heder, hvor ingen Chausseer ere anlagte. Fra Naarden af lige til Bremen kjører man næsten imellem lutter Sandheder, og kun hist og her er Stykker dyrkede og gjort frugtbare. Oldensal er det sidste Sted, hvor der tales hollandsk, derfra tales de forskjellige Slags Plattydsk, men overalt forstaaer og tales tildeels høitydsk. Den halve Vei imellem Oldensal og Bentheim ophører den hollandske og begynder den tydske, og da der er lagt en stor Afgift paa Salt som forbruges i Holland, udfører Bønderne til Tydskland for at faae Tolden godtgjort, og smugler det igjen ind, som saa beqvemt kan skee, da der i Sandhederne gaaer Veie overalt. Kl. 3 vare vi i Bentheim Tirsdag Eftermiddag og besaae der det gamle Slot, hvorfra man har smuk Udsigt, det ligger paa en stor Høi, men har ligeoverfor en ligestor Bakke, hvorfra det kan bombarderes, dette er Aarsagen, hvorfor det ei bliver forbedret og vedligeholdt, efter det er ruineret. Fra Bentheim til Rheine fulgte med os en Kjøbmand ved Navn Bürger, en lystig Fætter, der gjorde os det ret behageligt. Kl. 10 kom vi til Osnabrück Onsdag Morgen den 17 Octr.; Passagen koster f. 15—18 for hver. Dette forekom mig en trist Bye, med smale Gader og gamle Huse. Fra Voldene som man nu reent lader forfalde, har man Udsigt over Indvaanernes Lysthuser udenfor Byen, der alle ere byggede i den samme hæslige Smag. I Osnabrück er der et kongeligt Slot, men som er meget gamelt og er i det mindste, hvad det Udvendige angaar i god Stand. Her var Kongen af England paa sin Tour til Hanover.

Passagen herfra til Bremen koster f. 10 for hver; man faaer paa denne Vei gode Voiturer, men paa den forrige Vogn var yderst slet, og var blot en privat Indretning. Kl. 3 reiste vi fra Osnabrück og var 12 Timer underveis til Diepholz, hvor man skifter Deligence. De 2 første Stationer hertil har man god Vei, men fra Diepholz har man i et Væk Sandveie og Heder.

Den 18de October kom vi først til Bremen om Aftenen Kl. og gik strax efter vor Ankomst hen til Stedet, hvor det prægtige Fyrværkeri skulde kunne sees, som alle pralede af i Anledning af Slaget ved Leipzig, men vi saa ei mere end blot nogle Svovelpotte brænde, som dog gav et herligt Lys.

Frå Amsterdam til Osnabrück fulgte en Studerende med, et lystigt skjønt fattigt Menneske, der sang meget godt. Han havde gjort en Reise til Fods igjennem en Deel af Tydskland og Holland og reiste nu hjem igjen. Ved Skilsmissen bad han Faer opgive ham sit Navn og give ham et Par Ord i hans Stambog som en Erindring, som da Faer ogsaa gjorde, nemlig:

Von Amsterdam bis Osnabrück
 Ein langes, breites, magres Stück,
 Von dem ich nichts darf sagen
 Dreh aber wohl vom Wagen
 Auf den wir sind gesessen,
 Wer wird das leicht vergessen?
 Der hat mir so gestossen
 Zerrissen Rock und Hosen
 Dasz ich — ich kann es nicht verholen —
 Mich Ihnen musz recht sehr empfohlen.

Fredag 19 Octr. Hr. Boeris, der var os af Gebrüder Focke opgivet, førte os ind i Museum, der her er det samme som Börsenhalle i Hamburg, nemlig hvor Kjøbmændene forsamle sig Kl. 12 før Børstid. Der er meget smukt, har Billiard og alle Aviser. Børsen er liden og ganske under Tag og har 4 Kakkellovne, en i hvert Hjørne. Das Stadhaus og Waisenhuset ere begge store nye prægtige Bygninger. Raadhuset er meget gammelt. Udenfor dette staaer en Statue Røland i en uhyre Størrelse trædende en Vandskabning under sine Fødder og med et Sværd i Haanden.

I Bremen er den berømte Rhinsk-Viin Kæller, som for Stadens Regning vedligeholdes, og man kan her faae Viin til alle Priser, saavel i det Store som i det Smaa. Paa et Fad er Viinen fra siden Aar 1624. Af denne kan man intet faae kjøbt, da hver Draabe formedelst Ælden, naar Kapital med Renter og Rentes Renter skulde beregnes, vilde koste flere f., men som Ven af Bestyreren kan man undertiden med hans Tilladelse faa en Fingerbølle fuld. Hvad der paa denne eller anden Maade indsvinder fyldes af et andet Fad som er 33 Aar ældre og dette igjen af de næstmeste derefter etc. Den dyreste Viin man der faaer koster 4 Thlr. pr. Bouteille.

Løverdags 20 Octr. Faer stiftede flere Bekjendtskaber i Bremen og vi havde derfor vor Tid til at bese, hvad der er. Kl. 12 afgik Dili-

gencen til Harburg, hvilken Passage koster 4 Thaler pro persona. Denne Vei gaaer ligesom den fra Amsterdam igjennem udyrkede Sandheder, hvoraf kun enkelte Stykker hist og her ere dyrkede.

Om Morgenen Kl. 8 naaede vi Harburg og bleve der opholdte 1 Time før vi kom afsted, som dog ei skadede os, da vi til den Tid fik god Vind.

Søndag 21 Octr. Formedelst Helligdagen kunde vi den Dag ei besøge nogen og maatte derfor være uvirksomme saalænge. Om Aftenen skaffede Flod, fra Porsgrund, ved Hr. Sahrland Introduction os Adgang til der Erholung, hvor det skulde være Bal, men da der nys forhen den 18 Octr. havde været Lystighed, var der for faae til at der blev dandset. Localer er overordentlig smuk. I Dandsesalen er Colonner paa begge Sider, indenfor hvilke de som ei dandse kunne sidde. Forresten er der Billiardværelse, Læseværelse, Kortstue, Keglebane og en meget smuk Have dertil.

Dog er dette Selskab nu ei i saadant Ry længere som forhen, da de fornemme Familier have trukket sig ud deraf.

Hr. Donner har et Landsted udenfor Altona, Neuen Mühl, som med Grund kan regnes iblandt de smukke i Omegnen af Hamburg, ei saameget for Bygningen, der udenfra ei er brilliant skjønt indvendig, men for Haven, der hverken mangler Natur eller Kunst. Den er beliggende tæt ved Elben, saa man kan see ethvert Fartøi der passerer. Forresten er Udsigten derfra, som alle de andre deromkring, kun behagelig, fordi man seer ud over Vandet.

Die Inseln und das feste Land sind übrigens flach, sind einsformig. Ein Vorzug hat durch dieser Garten den nemlich, das ein Bächlein den Hügel herunterläuft, der zu mehrere Arten hingeleitet ist, und hin und her Dämme macht, welche dem Spazierenden sehr angenehme und romantische Ansicht verschafft.

Hr. C. Donner seine Familie ist sehr angenehm, und die Kinder alle hübsche und sehr gut erzogene Junge.

Sonabend waren wir wider bey Hr. Donner und erhielten dort einen neuen Beweis auf der englische übertriebene Etiquette, als er ein Verwandter von dem Haus blosz deswegen dasz da einige Damen waren, alle sogar von seiner Familie, erklärte dasz er ei Damengesellschaften

könnte doch nicht anders als in Schuhe und Strumpfe gehen, obwohl er wusste, dass es ihm übel bekommen würde.

Hier ist aber der Ton nicht nachdem was ich davon bemerken konnte, so, und gar mehr ungeniert und freier, was dem Aufenthalt in Hamburg auch sehr angenehm macht, wenn man bekannt ist.

Sonntag 28 Octr. waren wir vor D'Hr. Arning & Lieutenant (?) zum Vormittag engagirt und trafen 2 von Norwegen Hr. Petersen & Lorenty, welcher letzte den Tour gemacht hatte um seinen Tarv zu Hause bezusehen. Die obenerwähnten Herren haben sich ein Hausz gebaut laszen der unter den schönen Gebäuden in Hamburg der Geschmack wegen, zuverlässig gerechnet seyn kann. In den groszen schönen Gang gibt es Zäulen, die von einer Composition von Gips gemacht sind und in einer kleinen Entfernung accurat wie Marmor aussehen. Von diesen Herren gingen wir zu Hr. Jean Donner heraus, der uns zum Museum in Altona eingeladen hatte, weil damals eine grosze Gesellschaft war, um den Geburtstag der Königin von Dänemark und seiner Tochter feierlich zu halten. Zu gleicher Zeit speiszten da Hr. Blucker, Kammerherr Haffner und mehrere vornehme Leute, dem ungeachtet war es sehr ungeniert und mehrere wurden bey dem Tisch zuletzt recht lustig. Diese Herrn saszen nach den andere in den Nebenzimmern, noch zum Tisch und tranken unter andere die Gesundtheit des Blucker in seiner Anwesenheit singend das Lied. Og dette skal være Hr. Bluckers Skaal e.t.c., som var os meget paafaldende als sonst nur sehr wenig danisch gesprochen wird.

Des Abends wurde getanzt bis 1½ Uhr, in wäherender Zeit ich mich sehr amüsirte als die Herren mit groszer Forschicklichkeit tanzten.

Da des Abends um 12 Uhr der Thor geschlossen wird, nahmen wir Logie in Altona i Schwartzten Adler an der Ecke der Elbstrasze, wobey wir jeden Sperrgeld ersparten, und zu gleicher Zeit der Unangenehmlichkeit so spät sich zu Hausse begeben zu müszen und um so viel mehr wenn man des Morgens den andern Tag wieder nach Altona hinaus gehen müszten, welches der Fall mit uns sonst gewesen würde. In Altona sind aber die Hotelle von weitem nicht so gut wie denen in Hamburg, weil die meisten Fremden sich hieher begeben.

Montag 29 Octr. Denne Aften blev die Zauberflöte givet, und die Acteuren zeigten in der Stück nur wie gewöhnlich, denn das Ham-

burger Theater er ausserst gut besetzt zu Comoedien, Schauspiel und Tragoedien, zu Opera aber nicht so gut. Der Papageno spielte vorzüglich und alle Decorationen zu dieser Stück waren sehr hübsch. Als der Schlange lief und wollte den egyptischen Printz tödten, gab es mehrere die geschrien haben, weil es so natürlich vorgestellt wurde, ebenfalls die Decorationen; der brennende Feuer und das stürzende Wasser, und besonders als der Printz und seine Geliebte es durchdrang.

Dienstag 30 Octbr. Vater hatte eine Zeit lang sehr viel von Zahnschmerzen gelitten und er beschloz deswegen sein Zahn auszuziehen, welches ganz für dies Übel befreite. Diesen Abend hatte man das Trauerspiel Maria Stuart, welches Stück mir nicht so sehr vergnügte, weil ein Paar von den Acteuren nach meinen Geschmack Ihrer Spiel mir nicht gefiel und die ersten Acten mir nicht sehr interessant, die Ende wurde aber gut gespielt und macht an den Zuschauern einen starken Eindruck.

Mittwochen 31 Octbr. Den Tag war es sehr schlechtes Wetter, das doch glücklich für uns eintraf als wir zu Hause zu thun hatten und nicht brauchten herumzulaufen, denn die Strazen von Hamburg sind in dieser Fall so schrecklich schmuzig, dasz man, wenn man nur ein kurzen Weg geht, gleich fürchterlich aussieht, welches daher kommt dasz der Volkmasse in Verhältnisz mit den schmalen Strazen zu grosz ist und man daher genöthigt ist sich durch zu dringen, und in wahrender Zeit wird man theils von den Wagen und Pferden und theils von den Vorbeygehenden sehr mit Koht übergesprützt.

Des Abends waren wir in Gesellschaft mit Hr. E. Flood aus Porsgrund auf eine Stelle an der Ende der Jüngfernstieg wo mehrere Wachfiguren zu sehen. Die Entree kostet 8/ pro persona. Da wird ein Kriegsmusik zu verschieden Instrumente durch Mechanic ausführt welches deswegen sehr schnurrig zu sehen ist. Auch giebt es da eine Vorstellung einer Räuberbande, dessen Gesichter sehr gut getroffen sind und vorzüglich er sitzt mit einer Pfeife in den einen Hand und ein Glas in den andern lächelnd in welcher Stellung der Mund sich nach der Pfeife gezogen ist und das sehr natürlich, dies ist der beste von allen den andern.

Donnerstag 1 November nahmen wir Abschied mit Hr. Donners Familie auf neuen Mühl. Vater sprach da mit dem Bauermeister wegen

der Sement und dieser zeigte ihm dasz der Sement an den Wand ge-
standen war gleich fest eben so hart wie Stein geworden war. Dieser
Sement kommt aus Engelland und wird bezahlt mit 8 Thal. der Tonne,
ein starker Preisz.

Des Abends speissten wir bey Hr. Arnemann und gingen von der
Tische ein Paar Stunden nachher zu Köhler hin, der zum Abend uns
eingeladen hatte. Hr. Arnemann ist ein groszen Freund von Antiquite-
ten und hat mehrere alte merkwürdige Stücke, unter andern ein Brust-
bild von Marmor seit Jahr . . . der Marmor hat aber von der Zeit viel
gelitten.

Freitag 2 November. Diesen Abend wurde Preciosa zum 10 Mahl
in 4 Wochen gegeben und dem ungeachtet waren sehr viele Zuschauer.
Hr. Arning führte uns mit sich und verschafte uns ein angenehmen
Abend, denn das Stück ist wahrlich ganz hübsch. Der Balett ist uns
vorgestellt nur von Zigeuneren, die nicht sehr künstlich tanzen aber
einfach, einen von diesen liegen in den Tanz die beiden Beine jeder
zu seiner Seite ganz flach zum Boden hin, was ganz fürchterlich aussah.
Von den Theater gingen wir und Hr. Lector Lundh mit Hrn. Arning
& Lieutenant in der Restauration dicht dabey, wo gespeist wurde, und
nacher ging jeder zu Hausze.

Sonnabend 3 November 1821. Den Tag gieng weg nur mit Wisiten
zu machen, zu Altona heraus zu gehen, das Zeug einzupachen, und alles
sonst was vor der Reise gemacht seyn soll. In den Restauration trafen
wir Hr. Grüning, der eben zu Hamburg kurz vorher gekommen war.
Die Ofen in Hamburg sind meistens von Eisen den untersten Theil,
und das andere von Stein, das heizt gebranter Thon; diese gehören
zum Schmuck deines Zimmers wie in Engelland und zum Theil in
Frankreich die Kaminen es sind. — Wir logirten in Keiserhoff und
die Ofen da bestanden am meisten von Rohr, denn der egeintlige Ofen
ist nur ein unbedeutendes Ding von Eisenplatten eindwendig mit Thon
überschmirt.

Sonntag 4 Novbr. 1821. Fra Hamburg til Lübeck reiser man paa
den billigste (Maade) ved at tage en Extra Vogn, der zu Lübeck zurück-
kehrt, den diese fahren fast von den halben Preisz, weil sie zurück-
gehen, entweder sie Passagieren haben oder nicht, und deswegen gern

nehmen was sie kriegen können ob nicht leer zu gehen. Diese bestellt man im Schwarzen Morian, so dasz der Kutscher in der Hotel den Reisenden abholt zu jeder Zeit man es wünscht mit den oder den Art Wagen, denn allen kommen sehr viele von Lübeck, die den nächsten Tag wieder abgehen nachher sie gekommen sind, und man deswegen mehrere, so man sich welche man haben wil auswählen kann.

Der Weg nach Lübeck ist 8 Meilen und geht über Wansbek, der vorher Schimmelmann zugehören hat, nun ist dieser ganz nette Dorf zu der Regierung (wenn ich mir recht besinne) über Schönberg wo wir Mittag speissten, auch ein ganz klein und unbedeutender Ort.

Der Weg ist aber ungeheuer schlecht so wir oft genöthigt waren herab zu steigen, weil er in den Sand zu tief hineinsank. Es ist auf diesen sandigen den Pferden leichter wenn es war gerechnet, denn dann wird der Sand steifer so dasz die Pferde beszer gehen können, und die Wagen nicht so tief scheiden. Der Gegend den ganzen Weg durch ist flach und gut gebaut; doch wird es in der Nähe von Lübeck mehre Hügelchen und Bäume. Des Abends kamen wir zu dieser Stadt und nahmen in das Wirthaus Stadt Hamburg, ein sehr guter Hotel.

Monttag 5 Novbr. 1821. Wir besahen die Marien Kirche die schönste in Lübeck, die von den astronomischen Uhrwerk und dem sogenannten Todtentanze und mehre Merkwürdigkeiten in der gedruckte Beschreibung angezeichnet. Die Domkirche ist nicht so hoch aber länger als die vorige. Die Borse ist noch die schönsten von allen den andern den wir sahen, und in den Dach ein Runde, wo man sehen kann wie der Wind ist und eine Uhr.

Das Theater ist ganz hübsch aber klein, doch weit hübscher als das Hamburger, denn dass ist von auszeren unter al Kritik schlecht. Die Schweitzerfamilie wurde ziemlich nett ausgeführt aber der Musik nur mittelmäszig.

Dienstag 6 November. Von Lübeck aus sind die erste 3 Meile über alle Beschreibung schlecht, die andere 2 bis Plöen sind ziemlich, der Aussicht hier ist superb, und man sieht auf dem Weg rund herum nur kleine Seen mit Inseln, Hügeln mit Wald bewaxen oder cultiwirte Wiesen. Das Schlosz liegt hoch so das von weitem gesehen werden kann, allein ist es in alten Geschmack gebaut. Es war heute aber

Markt in dieser kleinen Stadtchen, und es waren eine Truppe ongefehr wie Zigeuneren die mit ihre Tromme, Flüten &c. ferner ziehen von Stadt zur Stadt. Von Plöen bis Pretz sind 2 Meile, der Gegend schön und der Weg gut; in Pretz ist eine Nonnen Kloster für Adelleche. Zwischen Pretzt und Kiel kehrt man in einem Wirtshaus ein genannt der lustige Bruder (NB.), und gerade über für dies ist ein andern die lustige Schwester. Wenn man mit Extrapost fehrt musz man für 9 Meilen bezahlen von Lübeck bis Kiel, obwohl es eigentlich nicht mehr wie 8 sind.

Mitwochen 7 Novbr. In Kiel logirten wir in Stadt Copenhagen, kein gutes Hotel. Dieser ist in sich selbst kein schöner Stadt bloz aber berühmt seiner Aussicht wegen, der von der Nordseite besonders treflich ist, liegend beym Wasser und von ziemlich groszen Hügeln herum gegeben. Der Gegend auf dem Weg nach Eckenförde ist ziemlich flach und nur der am Wasser liegend ist schön. Zu dieser Ort ist es $3\frac{1}{2}$ Meile welche kosten nach den bestimmten Geseze 16 β ct. pr. Pferd pr. Meile wie gewöhnlich, der Weg ist nicht schlecht gerade nach Holnæs 8 Meile weiter, wenigstens nur kleine Stücken hin und her. Da wir die Nacht benutzte, kamen wir um $3\frac{1}{2}$ Uhr des Morgens zu Holnæs und zubrachte da ein Paar Stunden, nach welcher Zeit wir von Angeln mit ein Fehr Boot über das Wasser setze, von da ab nimt man ein Wagen nach Sönderberg, über das Belt in eine Fähre mit Kerl gezogen wird.

Donnerstag 8 Novbr. Sonderborg ist eine kleine Stadt, nicht gut gebaut aber die Lage ist sehr schön, weil man alle die passirende Schiffe sehen können, und die Hügeln herum hübsch und cultivirt sind. Vater hatte auf dieser Ort viele alte Bekannte, die auszerordentlich froh wurden bey dem Wiedersehen. Wir besuchten den Grabmahl seiner Mutter der auf den rechten Hand des Kirches liegt; in Anfang konnten wir nicht zu wiszen bekommen, ein Verwandt zeigte uns aber die Stelle, denn nach Verlauf so viele Jahre war das Denkmal weggenommen. Der neue Kirchhof ist sehr niedlich, in dem nehmlichen Gesmach ongefehr wie den in Christiansfeldt und nicht klein. Bey Hr. Major Hansen, Vaters Schulkammerat, der ihm gleich alle die Schelmspozen auf der Schule erzählte die sie zusammen gemacht hatten.

Freytag 9 Novbr. Das Schlosz von Sonderburg, wo Christian 2 arrestirt sasz ist nun sehr verfallen und wird nur zu einen Kornmagazin des Herzogs von Augustenborg gebraucht; der Platz wo Christian gefangen sasz ist nun heruntergeriszen und man sieht nicht anders als die Treppe dahin. Das alte Kapel wird nicht mehr gebraucht ohne bey Beisezung einigen der königlichen Familie und von diesen und den Vorgänger des Herzogs sind da das Leichraum. Das Schlosz ist eine vierecke gebaut mit einen groszen Hof in der Mitte, dicke heszliche Mauern oder Wände, so dasz das Gebäude sehr dunkel und trist aussieht im Ersten wenn man in den Hof hineinkommt.

Des Abends waren wir bey Farber Hansen, dem Bruder des Major, ein sehr guten Mann. Den folgenden Tag fuhr er uns zu Augustenberg heraus und weil Vater mit dem Herzog sprach führte er mir in den Garten herum, der sehr verschönert wird durch eine Anlage an der Seite des Wassers. Es ist da ein schöner Wald von Eichen und Buchenbäume, wovon viele so dick waren, dasz kaum drey Personen sie umarmen konnten.

Das Schlosz ist geschlossen, das heiszt in einer Vierecke mit den Stallen und Reitenbahn. An beiden Seiten der Gebäude in der Front sind verbunden mit ihr wovon die Hälfte diesen 2 Stockwerke haben, obwohl das andere von 3 besteht. Der Herzog hat sehr brillante Equipagen und der eine Wagen soll 1200 Silber Sp. gekostet haben; er hat ohne dem viele andere, die obwohl nicht so sehr kostbar doch sehr brillant sind. Er hat zum Jagd eine ganze Menge Hunde 4 Höfe voll die dazu eingerichtet sind, den vorigen Tag hat er eine Jagdparthey gehabt, und es wurde alsdann 3 Fuchse und 13 Hasen geschossen. Uebrigens lebt er auf einen sehr hohen Fusz und wie die Rede ist, weit über seine Kräfte. Das Pallais der alte Herzoginn ist sehr klein aber niedlich. Zollcasserer Manthei, deszen Frau eine Schwester Obrl. Fleischer ist lud uns am Abend ein, seine elteste Tochter spielt ausserordentlich gut auf Fortepiano und eine andere spielt auf Guithar und singt.

Sonntag 11 Novbr. reisten wir ab und kamen durch die fruchtbaren und schönen Wiesen zu Lichtappel, 2 Meile davon, mein Vaters Geburtsort. Nun war der Prediger da Meldahl, ein Normand ein sehr braver

lustiger, redhlicher alter Mann, der in seine Gemeinde sehr beliebt war. Sein Sohn wird aber bald das Amt nach ihm bekommen. — Von dort bis der Ueberfahrtstelle sind $1\frac{1}{2}$ Stunde dahin kamen wir erst um 12 Uhr des Nachts, weil wir von Meldahl nicht früher kommen konnte und wir die angenehme nicht gern verlassen wollten.

Monntag 12 Novbr. Wir kamen eben zu rechter Zeit, als die Fehre zurückkehren sollte, und ging deswegen gleich herüber, um die schöne Gelegenheit und den schönen Wind zu benutzen, der uns in $2\frac{1}{2}$ Stunde die 2 Meile übersetzte. Das Wirtshaus da liegt ziemlich weit vom Wasser, so dasz man ein gutes Stück hat zu spazieren um dahin zu kommen. Von hier bis Nyborg sind 8 Meile. Wir machten den kleinen Umweg zu Faaborg herunter vom Wege zu dahin um mit den Agent Simon Hempil Ploug zu sprechen ein sehr bedeutenden Kaufmann, der selbst ein Schiff hat der auf Westindien fährt. Die Chausseen in Fyen sind superb, denn die meisten Hügeln sind fast ganz durchgeschnitten und die Thälern aufgefüllt, von denen es ziemlich viele giebt als das Land von kleinen Hügeln besteht und wurde dadurch ganz schön sein, wen mehrere Bäume da gaben, diese sind aber sehr sparsam. Graf Bille Brah hat ein Herrnhof Hvedholm, der sehr schön und gut angebaut und im Stande gehalten wird. Nahe bey diese liegt ein zuhörende dem Graf Reventlow — Togleborg, wo Waldungen von Tannen und Fichten angeplant werden. Auf Swindinge besuchten wir Pasor Brolund, der Prediger der Güter Graf Moltke ist, wohin erst des Abends hin kam.

Dienstag 13 Novbr. In Dänemark rechnet man die Erde nac eine Tonne Land, was 14,000 Quadrat Ellen enthielt, und ongefehr so viel ist dasz man auf dem Stück eine Tonne Rokken oder Weitzen gewöhnlich ausseht. Der Rapsaat ist ein Saat, der nun in Dänemark vor alle andere Arten die beste Rechnung macht zu bauen weil man auf eine Tonne Lann wenn es glückt 20 Tonnen einerndten kann, obwohl die Aussaat nicht mehr wie ein Paar Scheffeln sind. Wir speisten zum Tafel beim Graf Moltke auf sein Herrnhof Glorup, kamen aber um uns da zu herumsehen, und vorbehalten uns dies zum nächsten Tag.

Mitwochen 14 Novbr. Der Graf Moltke hat ein Gut Molkenburg, was eigentlich von 3 Höfe sind und wozu 200 Bauerhöfe hören, ohne

dies hat er noch ein Mollerup, wovon er 600 000 Rbdlr. gegeben hat und darauf 300 000 bezahlt hat, nun als die Zeiten sich so ändert haben, und die Güter im Preis so gefallen sind, hat er seine Creditoren diese 300 000 Rbdr. welche er ausbezahlt und das Gut noch dazu angeboten, wenn sie die Forderung dafür nehmen wollten aber sie wollen den ganzen Capital haben. Er wohnt nun auf Glorup wo er 130 Stück Vieh und 30 Pferde hält. Die Buttermühle wird zu gleicher Zeit wie die Dreschmaschine mit ein Pferd getrieben. Er hat selbst eine Flachs-schwungerei (Hørsvingeri) wo er 6 verschiedene Arten Flachs fabricirt. In den Garten sind sehr schöne Alleen, und ein von giesen ist 1200 Ellen lang. Gerade for der Front des Hauses ist ein groszen Park mit einen Insel in der Mitte, was sehr schön aus sieht. Die Wohngebäude ist in einer Vierekke gebauet, mit ein Thurm auf den einen Front in einen sehr schönen Geschmack. — Hr. Brolund folgte uns selbst nach Nyeborg und recommendirte uns das Hotel Postgaarden bey der Kirche bey Shalborg, ein gute Logie, wo der König von Dänemark einnimt auf seine Reise. Obwohl dieser nur 3000 Einwohnern hat und deswegen nur ein kleiner Stadt ist, giebt es da mehrere sehr schöne grosze Häuser.

Donnerstag 15 Novbr. 1821. Um 9 Uhr gingen wir mit der Paquetbote über nach Corsöer mit den besten Wetter und Wind, und zu gleicher Zeit eine angenehme Gesellschaft von Amtsverwalter Andresen, der in Norwegischen Dienste unter dem Kriege stand. Seine Tochter Marie ging mit ihm nach Copenhagen um da ein 3 Wochen zu verweilen, und dann zu Odense sein Wohnplaz zurückzukehren. Es war auch da einer von Ungarn, dessen Pfeifenkopf diesen Einschrift trug:

„Ich gebe gerne, was ich kann
Die Pflicht die ist mir theuer.
Mein Beutel ist zwar übel dran,
Doch niemals so wie heuer.
Kein Geld und Silber hab ich nicht,
Doch Leb ist immerdroszen,
Ich wünsche meinen Fürsten Glück
Und allen Bundgenoszen,
Mein Meublement und Garderob
Beträgt kaum hundert Gulden,
Und alles was ich hab v. Gott,
Das sind bis dato — Schulden.“

Nyeborg liegt in einen Bugt, wovon eine lange schmale Zunge her- ausgeht, Knudshoved, dessen ausserste Spitze Slipshavn liegt wo eine Batterie ist. Auf dem halben Weg zwischen Nyeborg und Corsöer ist eine Insel Sprogøe, die den Ueberfahr des Winters wenn viel Treibeis in das Belt ist sehr ehrleichtert. An der andere Seite ist auch eine Landspize Halskoe, wo die Eisböte des Winters landen im Falle sie in Corsöer nicht reichen können, und dicht dabey ist auf ein Berg ein Lichtthurm, welches von der See zu schön ist. Bey der Eeinlauf zu der Stadt sind 2 kleine Lichtthürme, weil es die dunkle Nacht zu da gefährlich ist.

Wir waren nur 3¹/₂ Stunde unterwegs. Corsöer ist eine kleine Stadt, ongefehr vom nehmlichen Grösze wie Nyeborg, aber eine hesliche Stadt in Vergleichung mit Nyeborg, denn es giebt da nur wenige schöne Häuser, und die meisten von einen Stockwerk. — Von der Stadt geht einen langen smalen Bugt weit ins Land hinein. — Wir reisten von Corsöer um 3 Uhr des Nachmittags und kamen spät des Abends in einen starken Finstern zu Marvede zu Probst Bryndum, der mit Vaters Schwester Hanna verheiratet ist, und wären wir nicht so glücklich gewesen, ein Mann mit eine Lanterne in Dalmuskroe zu bekommen, der vor uns ritt, könnte es schlim gegangen seyn auf den schlechten Wegen. Es fiel auch dem ganzen Weg einen Nebel herunter der wie feinen Regen feucht war. Wir kamen so spät dasz fast alle sich zu Bette gelegt hatten, und es wurde dadurch ein groszen Allarm in Lager denn alle standen auf um uns entgegenzunehmen.

Freytag 16 Novbr. 1821. Wir trafen Gott sey lobt alle frische und die Freude Tantes war unbeschreiblich bei Vater zu sehen, denn diesen Geschwester hatten einander immer auszerordentlich vill geliebt. Sie haben zwey sehr gebildete Töchter Cicilia & Marie von denen die älteste ein sehr munteres & wiziges Mädchen. Hier haben wir zwey Tagen sehr angenehm zugebracht, denn Tante ist eine treffliche Frau. Den einen Abend war ein Prediger Brasen mit seine Frau bey uns, die beyde sehr gut sangen und ein Sohn von Gasmann Nahmens Christian 17 Jahr alt, ein hübscher guter Mensch, deszen Bekanntschaft mir sehr freute.

Sonntag 17 Novbr. Das schlechte Wetter, was den ganzen Zeit unserer Aufenthalt gerast hatte besonders die vorige Nacht, dauerte noch

mit starken Regen als wir reizen sollten, dauerte aber nur sehr kurz, nachdem wir uns im Wagen gesetzt hatten und es wurde nachher ein sehr helles, doch unaufhörlich ein fürchterlichen Wind. Von Marvede bis Nestelsøe sind es $2\frac{3}{4}$ Meile und ein schlechter Weg, so dasz wir erst zu Gasmann, der mit Vaters Schwester Susanne verheiratet ist, um 5 Uhr des Nachmittags kamen. Da ist eine Cousine Fridrikke mit Hansen verheirathet welche eine Tochter haben 4 Jahre alt, die auszerordentlich rasch und nach ihre Alter sehr grosz ist.

Montag 18 Novbr. war es Gesellschaft und ich traf da Prediger Petersen von Norwegen und Birkedommer Beck, sehr angenehme Bekantschaften; des Abends wurde ein wenig getantz.

Dienstag 19 Novbr. Gasmanns (Eigenthum) Landgut Nestelsøe ist von sehr guten Boden, und zu gleicher Zeit ziemlich bedeutend und wird nun sehr gut gebaut.

Des Mittags waren wir bey Pastor Hesselberg, der mit einer Schwester von Frau Pløen verheirathet ist, die obevohl 40 Jahre und mit 7 Kinder so rasch wie ein Mädchen ist.

Mitwochen 20. Octr. Gasmann fuhr uns mit 4 eigne Pferde nach Ringsted ein kleiner Stadt wo fast alle Häuser von einen Stokwerk sind, und auf diesen Tour passirten wir Nestved, wo ebenfalls wie in Corsøer und Ringsted die Gebäude niedrig sind; von Nestved bis Ringsted sind 3 Meile und davon bis Roskilde 4. Hier besahen wir die berühmte Domkirche, die seit 700 Jahre gebaut ist, und seit 45 Jahre ist dazu ein Kapel gekommen, die nun sehr schön mit Gipsfiguren decorirt wird. Hier sollen yezt die Königliche gesetzt. In der Keller liegen 6 Kinder von den jezigen König.

Von Roskilde bis Copenhagen sind 4 Meilen und der Weg in einen geraden Linie durch die Ebene, und der Weg ist sehr gut mit Steine belegt. Um 10 Uhr kamen wir nach Copenhagen zu Hotel royal.

Donnerstag 21 Octr. Die Börse ist ganz geschloszen und nicht sehr grosz; in der einen Ende ist eine schöne Gemälde wo Christian der 4te den berühmten Astronom Tygobrah auf Ween besucht mit seinen 4 Adjutanten, seine Frau hält ein ganz kleinen Knaben und legt sein Hand auf ein groszen bösen Dog.

Christiansborg Schlosz, welches im Jahre 1795 brannte wird nun wieder aufgebaut und scheint nach dem Auswendigen einen der prächtigsten Paläste zu werden.

In die königliche Stalle sind die schönste Pferde von der Welt besonders die weisz mit denen der König in Feierlichkeiten fährt.

Das Kapel soll zu Prinzessinn Carolines Confirmationstag fertig seyn (sagt man) es wird sehr hübsch.

Freitag 23 Octr. Mein Fätter Westye Wellejus folgte mir in der Stadt herum und besahen auf Gammel Holm die Ankerschmiede wo die Fliegen geheizt und geschlagen wurde und die Blasemaschine, mit alle die andere kleinere Hammern &t.c., die Arbeiter waren alle von den Kohlrauch ganz schwarz.

Amalienberg Plads med de kongelige Palaiser er den smukkeste i Kjøbenhavn, i Midten er en Statue til Hest i Bronz meget kjønt arbeidet. Hier wohnt der König bis Christiansborg Schlosz fertig. — Kongens Nytorv ist auch ein prächtiger Plaz, in der Mitte ist dort auch ein Statue von Bronz, da ist das königliche Theater. Rosenborg Schlosz ist ein altmodiches Gebäude mit viele Thürme, der Garten ist hübsch.

Sonabend 24 Novbr. In der Dokke lagen 2 grosze Osterfahrern die der Asiatischen Compagnie zuhören, zwey prächtige Schiffe. Da ist ein Speisesaal mit Schlafzimmer an der Seite eine andere grosse Stube und auszer dies ein Gang an den Fenstern um da spazieren zu gehen.

Des Abends waren wir auf dem Theater, wo das Stück den lige Vei er den bedste und die Opera Juliette et ganske net Stykke, men der var ingen som dandsede overordentligt, die Decorationen gehen an aber das Orchester ist trefflich.

Sonntag 25 Novbr. Hr. Plötz auf St. Anna Plads ist der beste Potraitsmahler und Künstler in Danmark ein Mann mit grosze Talenten der in Frankreich, Deutschland, Schweiz und besonders in Italien viel herumgereist ist. Er hat 2 Söhne die der Genie des Vater geerbt haben. Der eine von Ihnen hat Vater und mich abgenommen, während dies setzten wir uns in einen dazu eingerichteter Stuhl, wo das Profil ganz mathematisch abgenommen würde. Des Mittags speisten wir bey Hr. Hvid (Etatsrath) und giengen des Abends zu Kasorties Linientazereien bey Wester Port zu sehen, was ganz gut ausgeführt würde, das Locale ist gut.

Monntag 26 Novbr. Der Strom der bey Knippelsbroe fließt ist bisweilen sehr stark, und wird durch den Strom ins Kattegat oder Ostsee veranlasst, oft kann nur mit groszen Beschwerde unter die Brücke heraufrudern. Wir waren des Mittags bey Peträus i Blancogaden, Vaters Cousin, eine sehr angenehme Familie, wo wir uns des Abends wen wir da waren ein kleinen Tanz nach Pianoforte hatten.

Dienstag 27 Novbr. 1821. Des Vormittags war ich bey Hr. Plötz auf seine Drexlerwerkstelle und habe die Einrichtung gesehen womit cylindrische und alle andere Figuren gemacht würde. Er hat zwey geschickte Söhne, der eine wird Maler und der andere Drexler und Stein drücker. Er hat ein Kugel von Bley gegossen auf die Art. In einen Kästchen der mit feinsten Sand lag er ein holzernen Kugel, so dasz der halbe Theil von den gespalteten Kugel in den einen Hälfte und der in den andere Hälfte, denn das Kästchen war in zwei Theilen getheilt. Als der holzerne Kugel heraus genommen wurde borte er ein Loch von der Seite durch den Sand und darin wurde das Bley gegossen.

Mitvochen 28 Novbr. 1821. Besahen vir den Kunstammer. In der Salon der Gemälde sind viele hübsche Stücke und was mir am besten gefiel war ein Mädchen in dunkle Nacht mit einem Licht in der Hand, denn die Reflexern und Schatten des Lichts war en so treflich angebracht. In einem anderen Cabinet waren mehrere Menschen in Wachsfiguren und einen Altartafel von einen Silberplatten wo die ganze Leidensgeschichte Christi von der Hinten Seite eingehauen ist in verschiedene Tafeln die zusammenschlagen sind. In einen dritten sind die Kostbarheiten, die von Silberne Birkannen vergoldet, grosze goldene Ringe befunden, Agat Tellern Demanten Goldhörne und allerley Gold und Silber Antiquiteten Indianische Bogen mit Kogger, Drachte von bloszer. Federn einen Hemd von Eisenringe, eine egyptische Urne von die alten Zeiten wo die Asche von Menschen gelegt wurde, eine Mumi 2500 Jahre alt, wo die Fingern und Nageln da waren das Fleisch war gänzlich eingetrocknet die Menschenbein der Armen Kopf, Zahnen, das Fleisch der Körper war von der Specerien Gewürzen ganz zu einen geworden und mit Leinwand einwendig. Die alten Drinkhörnen von Messing, Silber, Metal, alte eiserne Sporen $\frac{3}{8}$ Ell lang. Es war da auch ein Stuhl wo man sobald, man sich in den Stuhl gesezt nicht wieder auskommen

könnte, und zugleich war es so eingerichtet dasz die allerkleinste Bewegung einen Druck auf den angebrachten Federn verursachte, wodurch Wasser aus kleinen Löchern rund herum heraus sprütze.

Donnerstag 29 Novbr. Den ganzen Vormittag habe ich bey Hr. Plötz zugebracht, wo sich angenehm die Zeit hingang bey seinen allen selbst gemachte Instrumenten um Eisen und Messing zu drexeln, womit er die Decorationen darin dreht und cylindrische und allerhand rundige Figuren in das Eisen, womit er die Bancosetteln stempelt &tc. &tc. Sein Sohn, der drexler zeigte mir ein Bley Kugel in Sand zu giesen. Ich vergasz ganz durch das Besehen Beobacht und Bewunderung seiner Kunst was die Uhr wäre, so dasz ich eine Stunde später zu Hausze kahn als Vater mir die Zeit stipulirt hatte und kam erst nachdem er schon zu Justitsrath Wexelsen hingegangen war um da zu speiszen. Hier trafen wir Rector Arnesen nnd die Frau seines Schwesters Bispinde Meyer die den Verlust seines Mannes sehr schmerzte. Des Abends besuchten wir Madm. Lassen, die Mutter Frau Gottshalk, wo eben S. Pettersen war, dessen den lezten Abend vor seiner Abreise war.

Freytag 30 Novbr. Des Vormittags einfach herum um das eine und das andere zu kaufen ehe wir wegreiszten.

Des Mittags speiszten wir bey Rönerkamp zusammen mit Sauerland aus Hamburg, der für 3 Häuser in England reist, ein lustiger Fetter, der mit uns des Abends zu Petræus folgte. Dem Mitwochen waren wir mit Hr. Etatsrath Hvidt in einen Concert am Klub Wenskab wo einen schönen Musik mit Sang dazu gegeben wurde.

Sonnabend 1 Decbr. besahen wir Frue Kirche, die seit sie gebrant hat, auf der schönste wieder aufgebaut wird, mit einen Kupel Capel voran. Das einwendige könnnten wir nicht zu sehen bekommen. Runde Taarn hat der vorige König von Dänemärk mit 4 Pferde hinaufgefahren (sagt man) bis an die Treppe oben, was sich leicht thun läszt weil der Gang in einen breiten gewölbten Ründung geht; an der Seiten sind alte Grabmachlen in den Mauern. Nicolay Thurm ist schon vor dem Borbarde-ment abgebrant und auch wieder sehr geschmackvoll aufgesezt; dieser ist der höchste Thurm in Copenhagen. Auf dem Platz auszer der Kunst-kammer liegen eine Menge groze schöne Metalkanonen und auszer der Wache einen, der 8 à 9 Ellen lang ist seit 1554 in Holland gemacht.

Des Mittags speisten wir bey Commandeur Sölling, der in Norwegen der gedekten Loserböte eingeführt hat. Er ist nun 64 Jahr alt, aber so rasch dasz er Vater mit zwey Sprang entgegen nahm, und noch mit seinen Kindern auf'm Dich heran rullt.

Des Abends nahm ich Abschied mit Tante Kock, Plötz Petræus.

Sontag 2 Decbr. Wir kamen nicht ehe von der Stadt als gegen 12 Uhr, so dasz wir nicht an Helsingøer ehe es anfang dunkel zu werden, von Copenhagen sind es 6 Meile, die ohne Pferde zu wechseln gemacht wird, und als der Weg nicht der beste ist im Herbst ist est wirklich ein langer Tour. In Dänemark ist die Reiseumkosten sehr theuer 4 Rb. dänisch Rbc. pr. Pferd pr. Meile, 13 Rb. Silber oder 16/ Sedler pr. Meile in Diestgeld, auszer Bomgeld. Auf dieser Seite ist Seeland hubsch, weil es da Abswechslung von Thäler und Waldungen geben. In Helsingøer sollte eigentlich die Sachen visitiert gewesen, wir baten aber der Zollbediente uns zuhause zu folgen, und wir wurden ihm da mit einen Bagatelle los. Diese ist die beste Methode wenn man nicht wünscht, dasz, die Sachen ausgerissen werden sollen.

Monntag 3 Decbr. Wir logirten in bey Hanson ein Herr der seinen mit spielenden nur unterhältet, und die andere Gäste einen guten Tag giebt. In Helsingøer bezahlten wir in Transittoll für dem Wagen 82/ Silber und 36/ Rbd. Sedl. und für die Kufferte 26. Der Uberfahrt ist auszerordentlich theuer, wir waren 4 Personen Lehmann, Delbanco aus Hamburg und Stud. Medicinæ Leopold Bamberger aus Miltenstad am Main, der den Kindern des Onkels dieser Delbanco Haus Informator seyn sollte und besahte dafür 15 Rbdr. Sedl.

Der Ueberfarth war sehr glucklick und geschwind, aber die Beschwerde bey'm Wagen vom Bote an der Brüche aufzubringen sind ensetzlich besonders wenn es blaszt. Weil wir kein Attest von der Zollbode in Kopenhagen hatten dasz der Wagen da von Norwegen eingeführt war, muszte wir in Zoll 24 Rd. Sv. Bco. bezahlen, die sie sagten dasz wir in Svinesund wiederhalten sollten.

Reiserouten fra Kjøbenhavn Helsingborg til Christiania
 fra Kjøbenhavn 6
 fra Helsingborg
 til Fleming 1 Miil slet Quarter

til Engelholm	1 ¹ / ₂	Maal	godt	Quarter
» Margarethetorp	1 ¹ / ₄	»	slet	
» Karup	1 ¹ / ₈	»	slet	
» Stora Kirkebye	1 ³ / ₄	»	godt	
» Halmstad	1 ³ / ₄	»	m. godt	
» Quibille	1 ¹ / ₄	»	godt	
» Slynge	1 ¹ / ₄	»	slet	
» Falkenberg	1 ¹ / ₂	»	m. godt	
» Morup	1 ¹ / ₄	»	godt	
» Warberg	1 ³ / ₄	»	godt	
» Bakka	1 ⁷ / ₈	»	slet	
» Aasa	1 ¹ / ₂	»	slet	
» Kongsbakka	1 ¹ / ₂	»	slet	
» Kjärra	2	»	godt	
» Gothenburg	³ / ₄	»	efter	Behag
» Agneseborg	1	»	slet	
» Kongelf	⁷ / ₈	»	slet	
» Hede	1 ¹ / ₈	»	godt	
» Beek	⁷ / ₈	»	slet	
» Holmen	1 ¹ / ₈	»	godt	
» Aasen	1 ³ / ₈	»	godt	
» Grovhede } Uddevalla	1 ¹ / ₈	»	slet	
» Herstad }	1 ¹ / ₂	»	slet	
» Quistrum	1 ¹ / ₂	»	godt	
» Svarteberg	1 ¹ / ₄	»	gewaltig	slet
» Rabaltshede	1	»	slet	
» Heede	1 ¹ / ₄	»	slet	
» Skillerud	1 ¹ / ₆	»	slet	
» Vieck	³ / ₄	»	godt	
» Eist	1	»	slet	
» Hogdahl } Svinesund	1	»	slet	} ³ / ₄ til F.hald
» Westgaard }	1 ¹ / ₂ ³ / ₄	»	slet	
» Guslund } Sannessund	1	»	slet	
» Haraldstadt }	1 ¹ / ₄	»	slet	
» Carlshuus	1 ¹ / ₂	»	slet	

til Dillingen	1 ¹ / ₄	Miil godt	Quarter ¹ / ₄	til Moss
„ Soner	1 ¹ / ₂	„ godt		
„ Sundbye	³ / ₄	„ godt		
„ Korsegaarden	³ / ₄	„ godt		
„ Skydsjorde	⁵ / ₈	„ godt		
„ Christiania	2 ¹ / ₄			

59¹/₄ Miile

i Sverige betales 161 Bco. for hver Miil pr. Pferd von den Stationen auf dem Lande, und 20/ Bco. von den Städten. Drinkgeld darf nicht verlangt werden, doch giebt man ihnen ein wenig.

Von Helsingborg bis Engelholm ist der Weg sehr (slecht) sogar auf diese Jahrzeit, hier lagen wir des Nachts weil das Quartier ganz gut ist, man musz doch nachsehen, dasz man nicht bey der Nase genommen wird.

Dienstag 4 Decbr. Von Margarethetorp bis Karup ist der Weg sehr hüggelligt und man passirt Hallands Aas, den ersten Bergen, den man von den Weg antrifft. Nahe an Halmstad passirt man den Flusz Nissa dicht an der Mündung über ein recht schönen Wasserfall. Des Nachts lagen wir in Falkenberg eine gute Logie, aber vorher man dahin reicht musz man über ein Wasser, was ziemlich hoch ist.

Mitwochen 5 Decbr. Auf dem Weg reist man durch Warberg, wo eine kleine Festung ist, die nun zu Aufbewahrung Verbrecher benutzt wird weil es so isolirt ligt. Der Hafen dort soll recht gut seyn. Der ganze Weg nach Gothenburg besteht von nackte Felsen, und am meisten ungebautes steinreiches Land, denn die Muhe nur das Land zu cultiviren ist erstaunlich. Die Pferde dort sind sehr klein aber munter und mann kann bey den Postillon Drinkgeld zu versprechen recht gut fahren, doch trifft man die mit denen es sehr langsam geht. Von Warberg bis Bakka hatten wir ein sehr starkes Wetter von Sturm und Schnee, so dasz der Gegend bald mit Schne auf einmal bedekt wurde. Durch den verschlecterten Weg und den Aufenthalt auf mehrere Stationen kamen wir zu den leztere zu spät und müszten Wartgeld bezahlen das 8/ Bco. pr. Pferd pr. jede Stunde nach den ersten, in 4 Stunden sollten die Pferde warten, aber nicht länger, und man bezahlt dann für 3, Stunde Wartgeld. — Wir kamen zu Gothenburg nicht ehe um 4 Uhr des Morgens.

Donnerstag 6 Decbr. Gothenburg ist ein sehr schöner Stadt und gleicht durch der Menge Kanäle eine holländische Stadt, die schönste Strasse ist store Holländare Gatan. In Verhältnisz ist in keine Stadt, von denen ich gesehen habe so viele schöne und prächtige Häuser wie hier, und alle Strassen sind so accurat regulair. Das Rathhaus ist ein sehr groszes und hübsches Gebäude, unten ist die Börse, aber nur sehr klein und ein ganz geschlossen Zimmer.

Wir logirten in Götha Kellare eie groszes Wirtshaus mit schöne Zimmer aber gar schlechte Aufwartung.

Hr. A. M. Prytz hat sich ein präktiges Haus aufgebaut, was sehr viel Geld gekostet haben soll.

Freytag 7 Decbr. Die Börse liegt unten am Rathhaus wie vorher gesagt. Wir waren zu Mittag bey dem französischen Consul Chaumette des Fossé, der in Persien, die Tyrkey &c. als Secretair bey'm Minister gewesen ist. Auch war er einmahl interims Professor der Morgenländischen Sprachen in Paris als der eigentliche Professor krank wurde. Er hat ein sehr prächtiges Bibliothek, was von mehrere Tausend kostbare schöne Bände besteht und wie selbst gesagt 100,000 Fc. kostete.

Wir trafen in Gothenburg einen Capt. Knudsen und seinen Sohn der auf Island und das Mitländische See fahrt. Seine Frau ist die Schwester Mad. Petræus.

Sonabend 8 Decbr. Masthugget liegt auszen der Stadt und hat vorher von schlechten Holzhäuser, die nun und de fast alle abgebrannt ist. Von Gotenburg selbst ist der gröszte Theil von Zeit zu andern abgebrannt und von der Assurance Prämie neue prächtige statt alte Holz Häuser aufgebaut, so ist nur ein 30 oder eller 40 Häuszer von den alten Holz Gebauden die nicht abgebrannt sind.

In Masthugget hat Hr. Nonnen seine Porterbranerei und Sukkeraffinaderei, die Lorent, das alles aufgebaut hat, besteuert. Das Raffinaderei liegt unten an einen hohen Berg, wo in alten Zeiten die Festung gewesen und von Mauern hat Lorent dann Stein genommen was er verbraucht hat. Die Branerei ist sehr schön und gut eingerichtet, alles auf die bequemste Art. Die Schiffe liegen, an seiner Brücke gerade zu.

Wir speizten zu Mittag bey Hrr. Nonnen, tranken Thee bey Hrrn. Dickson und des Abends wieder da oben.

Nonnen hat eine sehr liebens würdige Familie.

Der Generalconsul Chaumette des Fossés war ser höflich gegen uns.

Den følgende Tag reisten wir von Gothenburg ab des Abends, und passirten Gotha Flusz zwischen Kongelf und Agneseberg zwei mal. Die Festung Kongelf liegt hoch, aber es giebt andere Felsen eben so hoch wie diese dicht in der Nähe. Ehe man zu Uddewalla kommt musz man Hallands Aasen überfahren, der sehr hoch ist. Udwalla ist eine ganz kleine Stadt, doch sind die paar Straszen regelmässig angelegt, aber die Häuser war kleine und elende am meisten.

Zwischen Quistrum und Svarteborg sind entsezliche Hügeln, und gleichermaaszen von Eist bis Hogthal.

Dienstag um 11 Uhr passirten wir Svinesund, wo man auf beiden Seiten visitirt wird. An der schwedischen Gränse ist dicht an Wege in einem Steine A. O. auf der Stelle, † wo der Parlamentair von einen norwegischen Soldat erschoszen wurde. Hier sind entsezliche Felsen, am meisten nackte und man sieht von den Hügelspitzen ab nicht anders als Felsen das eine höhere wie den andern. Erst um 3 Uhr des Mittags erlangten wir zu Röd, auf welche hübsche Stelle wir nur bis Donnersdag Morgen waren. Fridriksteens Festung liegt wirklich so dasz man glauben könne, es wäre unmöglich sie zu beschieszen.

Her ender Dagbogen.

NAVNE-REGISTER.

(Navne i Bilagene og Oversigtstavlerne er ikke medtagne.)

- Aarbye, Mogens Jenssøn, Sogneprest. 1 f.
— Valborg 2.
- Anker, Bernt. 7. — Betsy Charlotte Juliane. 25.
- Andersen, Josephine. 36.
- Anne Andersdatter. 3.
- Behmann, Johan Henrik. 4. 57. — Johan Jørgensen. 4.
- Berg, Sophie Margrethe. 46.
- Birch, Marie. 56.
- Bluhme, Christiane. 56.
- Borchgrevink, Henrik Christian. 25. — Otto. 25.
- Broch, Jeanette Marie. 29. — Theodor Christian Anton. 29.
- Brolund, Heino Gerhard. 2. 56. — Melchior Berendt. 56.
- Bryndum, Andreas. 5. — Andreas. 5.
- Bugge, M. 21.
- Burchardi, Christiane Amalie. 56. — Heinrich Anton. 56.
- Bülów-Hansen, Læge. 41.
- Cappelen, Alette Sophie. 49.
- Christine Svendsdatter. 4.
- Christophersen, Prest. 39.
- Crowe, Anna Cecilie. 51.
- Dahl, Anna Karen Louise. 31. — Lars Christian. 31.
- d'Avout, Jules Pierre Alexander. 29. — Louis Marie Alexander. 29. — Louis Nicolaus. 29 f.
- Dinesen, Johannes. 56. — Peter. 56.
- Due, Johanne Elisabeth. 14.
- Dybwad, Rasmus. 6.
- Egeberg, Amalie. 57. — Andreas Schaft. 14.
— Anna Sophie. 30. — Anette Louise Henriette. 50. — Annichen Fredrikke. 55. — Augusta. 38. — Betty. 31. — Carl. 13. — Carsten Tank. 11. 24. — Christian August. 27. — Christian August. 31. — Christian Fredrik Scheel. 21. — Einar Westye. 50. — Einar Westye. 54. — Elise Gude. 15. — Esther. 57. — Ester Lucy. 49. — Evelyn Hannah. 50. — Fanny Josepha. 29. — Ferdinand Julian. 46. — Ferdinand Peder. 50. — Fredrikke. 4. — Fredrikke Augusta. 33. — Frits Eyvind. 49. — Halvor Schou. 55. — Hans Henrik. 55. — Hans Henrik. 56. — Henriette Susanne. 5. — Herman. 55. — Herman. 55. — Hermine. 53. — Ida Amalie. 4. — Ingeborg Hansdatter. 1°. — Inger Sophie. 57. — Jeanette Marie. 31. — Johan Christopher. 56. — Johan Henrik. 8. — Johanne Martine. 5. — John Schou. 55. — Lilly Annette. 44. — Louise. 21. — Louise Ridley. 25. — Lucy. 48. — Lucy Anette. 55. — Martin. 3. — Mathilde. 48. — Peder Cappelen. 10. 36. — Peder Cappelen. 52. — Sara Marie. 3. — Sara Marie. 56. — Sara Marie. 57. — Sophie Alexia. 46. — Sophie Christine. 15. — Sophie Margrethe. 3. — Sophie Margrethe. 56. — Theodor Christian. 30. — Valborg. 56. — Valborg. 56. — Valborg Cathrine. 5. — Valborg Kristine. 57. — Vesti. 56. — Westi Hanssøn. 1. — Westye. 5. — Westye. 20. — Westye. 57. — Westye Martinus. 9. — Westye Parr. 48.
- Esben Esbensen. 57.
- Ester Westidatter. 1.

- Falch, Anna Dorph. 9.
 Finne, Gabriel Grubbe Dietrichson. 49. —
 Severin. 49. — Severin Didrik 50. —
 Siren Marie Gerharda. 31.
 Franch, Anna Marie. 56. — Lucie Hede-
 vig, Otto Lambertssøn Franchs Hustru.
 56. — Otto Lambertssøn. 56.
 Fredriksen, Margrethe. 20.
 Frølich, Marie Theodora. 32.
- Giertsen (Gjertsen), Adolph. 44. — Adolph
 Tidemand. 46. — Anette. 44. — Augusta
 Egeberg. 40. — Augusta Egeberg. 42. —
 Babit. 40. — Christian August. 45. —
 Christian Martini de Seue. 45. — Fredrik.
 38. — Fredrik. 39. — Fredrik. 40. —
 Fredrik. 45. — Giert. 46. — Giert Tør-
 ressøn Nedenes. 42. — Giert Tørressøn
 Nedenes. 46. — Gustav Adolph Som-
 merfelt. 42. — Louise. 42. — Per Ege-
 berg. 40. — Per Egeberg. 42. — Sophie
 Margrethe. 46. — Tore Nedenes. 46. —
 Werner Nicolai de Seue. 46.
- Graff, Rektor. 21.
 Grøndahl, Adolph Martin. 20. — Ingeborg
 Marie. 20.
 Gude, Birgit Catharina Elisabeth. 53. —
 Einar. 53. — Eivind. 52. — Fredrik Ju-
 lius Bech. 52. — Hans. 53. — Hans Car-
 sten Anker. 27. — Hans Fredrik. 25. —
 Ingeborg. 27. — Ove. 25. — Ove
 Christian. 53. — Ove Egeberg. 27. —
 Sigrid. 27.
 Gullichsen, Marie Karine. 20.
- Haas, Løitnant. 5.
 Hahnefeldt, Amtsforvalter. 3. — Fredrikke
 3. — Susanne Dorothea. 56.
 Hambro & Søn. 11.
 Haste, Louise Fredrikke. 38.
 Haxthausen, Enkefru. 10. — Statsraad. 7.
 Hee, Thomas Christenssøn, 1 f.
 Heftye, Jacob, og Brødre. 6. — Wilhelmine
 Johanne Claudine. 44.
 Heftye & Co., Thomas David. 6.
 Heftye & Søn, Thomas J. 10.
 Heiberg, A. W. 15.
 Hesselberg, Sophie Cathrine. 14. 38.
- Ingstad, Catharina Elisabeth. 52.
 Iversen, Erik. 3.
- Jacob Nielssøn. 3.
 Jacobsen, Niels. 3.
 Jørgensen, Hannah. 48. — Peter. 57.
- Kaas, Fredrik Julius. 7.
 Keilhau, Harald. 17. — Wilhelm Christian.
 17. — Wilhelm Christian. 17.
 Kiær & Co., Anders H. 10.
 Kobbersø (Knabersø), Hans. 1.
 Koch, Christian. 4. — Søren. 4.
 Kynh, Marie. 40.
- Larsen, Bergliot. 46. — Peter. 46.
 Linaae, Charlotte. 15.
 Lindboe, Betty. 36. — Carl Jacob Waldemar
 Oxholm. 35. — Christian August Egeberg.
 36. — Hjalmar. 33. — Jacob Wibe. 33.
 Marie. 35. — Theodor Christian Broch.
 36. — Jeanette Marie. 35.
 Løvenskiold, Friede Augusta. 44. — Her-
 man. 44. — Herman. 44. — Herman.
 Leopoldus. 44.
- Maren Kristensen. 57.
 Mellbye, Gudbrand. 14. — Ove Caspar
 Gunnerus. 14.
 Meyer, Jacob Petersen. 9 f. — Johanne
 Henriette. 9. — Mathilde. 48.
 Mohn, Emanuel. 22.
 Munch, Peter Andreas. 15. — Sophie. 15.
 Muus, Anne Sophie. 8. — Johan Henrik. 8 f.
 Müller, Rektor. 16. — Johanne Marie. 25.
- Norman, Warden. 10.
- Ottesen, Andreas Egeberg. 19. — Harald
 Wilhelm. 15. — Johan Henrik Egeberg.
 18. — Louise. 16. — Marie. 19. — Otto
 Christian. 19. — Otto Christian. 20. —
 Peter Martin. 15.
 Oxaas, Henriette. 45.
 Oxholm, Amalie Margrethe. 33.
- Parr, Lucy. 48. — Søren Angell. 48.
 Petersen, Andreas. 57.

Peterson & Søn. 10.
 Phipps (gift med Baron d'Avout). 29.
 Petræus, Accoucheur. 57.
 Plahte, Birgit. 55. — Frithjof. 54. — Herbert. 55. — Victor Møinichen. 54.
 Prebensen, Ragnhilda Andrea. 42. — Thorvald 38.

Ranson, Elisabeth. 25.
 Rheder, Skibsfører. 5.
 Ridley, Annie. 25. — Samuel. 25.
 Riis, Inger Andrea. 15.
 Rustad, Hagar. 20. — Johannes. 20.
 Rynning, Lilla. 39. — Ludvig Christian Scheit. 40.
 Ræder, Georg. 11.
 Røer, Annichen Gildhuus. 8.

Scheel, Christian Fredrik. 14. 38. — Hanna Wilhelmine. 38. — Louise Christiane. 14.
 Schou, Birgitte Halvordine. 51. — Halvor. 51.
 von Schoultz, Augusta Fredrikke. 27.
 Schøder, Hans. 38.
 de Seue, Christian Martini. 45. — Henriette. 45.

Sommerfelt, Alf. 43. — Dagny. 42. — Ellinor. 43. — Erna. 43. — Gustav Adolph. 42. — Hella. 43. — Inger. 43.
 Stiernholm, Elsa Anna Louise. 26. — Fredrik Christian. 27.
 Svensen, Johan. 36. — Ragnhild. 36. — Sigfred. 36.

Tandberg, Jens Frølich. 31. — Johan Jørgen. 31.
 Tank, Carsten. 7.
 Tofte, Andreas. 10.
 Traaen, Alf Egeberg. 24. — Carl. 21. — Carl Andreas Egeberg. 23. — Einar Egeberg. 24. — Gunder Gundersen. 21.
 Tveten, Berthe Kristine. 21.
 Unger, Josepha. 29.

Wahl, Johanne Elisabeth. 17.
 Wedel-Jarlsberg, Cecilie Helene. 54. — Harriet Celine. 54. — Johan Caspar Herman. 48. — Johan Caspar Herman 54. — Nini. 48. — Peder Anker. 53.
 Wellejus, Bernhard Preen. 5. — Povel Thomsen. 5.
 Westi Michelssøn. 1.
 Winterberg, Amalie Christiane. 4.

TILFØIELSER OG RETTELSER.

- S. 35. Waldemar Lindboe blev 8 Marts 1910 Dr. med en Afhandling: „Eine neue Formel zur Ermittlung der mittleren Geschwindigkeit in natürlichen Wasserläufen“.
 S. 45. Christian August Giertsen blev 21 April 1910 beordret som Kvartermester ved Trondhjemske Kavallerikorps Landeværnskorps.
 S. 59. Tabel 1. Acconcheur Petræus, læs Accoucheur.
 S. 63. Tabel 3. [3. 49.], læs [S. 49.]

s 5. **Henriette Susanne Egeberg**, læs *Henriette Susanne Egeberg*; hun siges i Dagbogen (S. 135) at være gift med en **Gasmann**, muligens den Løitnant C. F. Gasmann, der døde i Nestelsøe 22 Decbr. 1826. Susanne Egeberg har vel saaledes været gift 2 Gange.

